

**POLSKA
GOSPODARCZA
TYGODNIK**

1 9 3 5

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

DRZWI

PLYTOWE
SOSNOWE

SOPOCKO 32

STARACHOWICE

WARSZAWA 4 WARECKA 15

„PROGRESS” ZJEDNOCZONE KOPALNIE GÓRNOŚLĄSKIE

KATOWICE UL. ZAMKOWA 10
TELEF.: Nr. ZBIOROWY 33-961

SPÓŁKA Z O. O.

ADRES TELEGRAFICZNY:
PROGRESS KATOWICE

WYŁĄCZNE BIURO SPRZEDAŻY WĘGLA NASTĘPUJĄCYCH
KOPALŃ:

RICHTER	DĘBIENSKO
FLORENTYNA	MYSŁOWICE
FERDYNAND	ANDALUZJA
MATYLDA	RADZIONKÓW

WŁASNE URZĄDZENIE PORTOWE W GDYNI POD FIRMĄ
„PROGRESS” ZJEDNOCZONE KOPALNIE
GÓRNOŚLĄSKIE, SP. Z O. O.
ODDZIAŁ W GDYNI

UDZIAŁ W OGÓLNYM WYDOBYCIU WĘGLA NA GÓRNYM ŚLĄSKU OK. 25%

Węgiel kamienny tylko pierwszorzędnej jakości Specjalne gatunki dla opału domowego i wszelkiego rodzaju przemysłu. Pierwszorzędny węgiel gazowy

1127

WALCOWNIE MIEDZI I MOSIĄDZU, RAFINERJA MIEDZI

W WARSZAWIE I GŁÓWNI
SPÓŁKA AKCYJNA FABRYK METALOWYCH

pod firmą

Norblin, B-cia Buch i T. Werner

Zarząd w Warszawie,
ulica Żelazna Nr. 51

Telefony: 618 80, 660-80,
663-01, 220-33, 276-14 i 518-10

wykonywa na zamówienie:

BLACHĘ handlową, miedzianą i mosiężną, jak również blachę paleniskową do kotłów parowych.

DRUTY miedziane i mosiężne — i krzemobronzowe do telefonów, telegrafów i tramwajowe „Trolley”.

RURY miedziane i mosiężne ciągnięte, bez szwu, systemu Manesmanna.

PRĘTY i SZYNY miedziane i mosiężne.

KABLE - LINKI miedziane gołe.

Poleca gotowe na składzie:

PLATERY: Sztuciec na białym metalu grubo srebrzony, gładki i stylowy.

GALANTERJĘ: kosze, etażery, cukiernice, lichtarze i t. p.

Urząd. dla restauracji i hoteli. Przedmioty kościelne

619/31-14

„Blacha Cynkowa”

WYJĄTKOWO NISKIE CENY

Eksport do wszystkich krajów świata!!!

MARKI FABRYCZNE
Krajoowych walcowni blachy cynkowej

Wszelkie wskazówki i wyjaśnienia techniczne
bezpłatnie!!!

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku

Sp. z ogr. por.

Katowice, Stawowa 10.

1055

Prosimy o zapytania

Prosimy o zapytania

OD DNIA 1 STYCZNIA 1935 ROKU WYCHODZI
NAKLADEM WYDAWNICTWA

KSIĘGARNIA POWSZECHNA DZIEŁ PRAWNICZYCH I EKONOMICZNYCH

SP. Z OGR. ODP.

Pl. Napoleona 1 — WARSZAWA — Tel. 6.70-15

ROCZNIK IV CZASOPISMA:

ORZECZNICTWO SĄDÓW NAJWYŻSZYCH

W SPRAWACH

PODATKOWYCH I ADMINISTRACYJNYCH

Redaktor: Dr. ALEKSANDER DUBIEŃSKI
Sędzia N. T. A.

KOMITET REDAKCYJNY:

Dr. Karol BIRGFELLNER — Prezes N. T. A.,
Roman HAUSNER — Dyr. Dep. M. S. W., szef
gabinetu Ministra, Dr. Stanisław HILLBRICHT—
St. Radca Prok. Gen., Dr. Michał MAŁEK —
Sędzia N. T. A., Dr. Jan MORAWSKI— Adwo-
kat, b. Wiceminister Sprawiedliwości i Sędzia
N. T. A., Jan KOPCZYŃSKI — Prezes N. T. A.
i Tryb. Kompet., Dr. Stanisław ŚLIWIŃSKI—Sę-
dzia S. N. i członek Kom. Kodyf., Władysław Józef
SZATENSZTEJN — Adwokat, Stefan URBA-
NOWICZ — Adwokat, Michał WAŚKOWSKI —
Sędzia N. T. A., Dr. Ignacy WEINFELD—Docent
Uniwers., Adwokat, b. Wiceminister Skarbu.

„ORZECZNICTWO SĄDÓW
NAJWYŻSZYCH W SPRA-
WACH PODATKOWYCH
I ADMINISTRACYJNYCH”
stanowi kompletny zbiór wyro-
ków N. T. A. i S. N. z dziedziny
podatków państwowych i samo-
rządowych z uwzględnieniem
wyroków z dziedziny prawa
administracyjnego, postępowania
administracyjnego, jak również
wyroków, zawierających wykład-
nię nowej ordynacji podatkowej.

Prenumeratę kwartalną zł. 10.—, roczną
zł. 40.— prosimy wpłacać na konto P.K.O.
Warszawa Nr. 21.153.

NUMERY OKAZOWE BEZPŁATNIE

1888

ZAKŁADY HOHENLOHEGO — HOHENLOHE-WERKE

Spółka Akcyjna, WEŁNOWIEC, Górny Śląsk

Telefon: Katowice nr. 339-71.

Adr. teleg. Hohenlohe, Wełnowiec Górny Śląsk

ODDZIAŁ I: WĘGIEL

Węgiel płomienny z kopalni: Maks, Wujek, Brykiety
z kopalni Wujek marki HW.

ODDZIAŁ II: METALE

Cynk H. H. korona (podwójnie rafin.) Cynk Hohenlohe
(rafin. i nierafin.) Pył cynkowy — Blacha cynkowa.
Oryg. ołów hutniczy.

ODDZIAŁ III: KWASY

Kwas siarkowy (60° Bé) techn. czysty, Kwasy siarkowe
92 ÷ 100%, Oleum 12%, Oleum 20%.

Czernickie Towarzystwo Węglowe Czernitzer Steinkohlen—Bergbau

SPÓŁKA AKCYJNA, KOPALNIA HOYM

poczta i stacja kol. Niewiadom-Górny

Górnośląski węgiel kamienny pierwszorzędnej jakości, zaw.
kal. 7 200 ÷ 7 800, popiołu c-a 4%.

Fulmen, Górnośląski Handel Węgla

SP. Z O. O., WEŁNOWIEC, GÓRNY ŚLĄSK

Tel.: Katowice nr. 359-68. Adr. tel. Fulmen, Wełnowiec

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ WĘGLA Z KOPALŃ

Zakładów Hohenlohego—Hohenlohe Werke, Spółka Akc.
i Czernickiego Towarzystwa Węglowego, Spółka Akc.

1822/31—40—49—5/86

!! Unikniesz strat !!
!! a pomnożysz zyski !!

gdy informatorem Twym i doradcą będziesz

CODZIENNA GAZETA HANDLOWA

JEDYNY TEGO RODZAJU ORGAN PRASOWY
W POLSCE ZAWIERA OCÓLNE I BRANŻOWE
WIADOMOŚCI HANDLOWE, PRZEMYSŁOWE
I FINANSOWE, CAŁOSTRONNE NOTOWANIA
GIEŁD TOWAROWYCH I PIENIĘŻNYCH, DZIAŁ
PORAD PRAWNYCH, PRZETARGI I DOSTAWY

Wydawnictwo Agencji Wschodniej w Warszawie

ul. Nowy Świat Nr. 16

W Y D A N I A R O K I X

ODDZIAŁY:

Poznań, Katowice, Lwów, Kraków, Łódź,
Gdańsk, Gdynia, Wilno

Żądajcie 10-ciodniowej BEZPŁATNEJ wysyłki
propagandowej.

Bank Gospodarstwa Krajowego

zawiadamia, że w myśl § 16 statutu przeprowadzono w dn. 24 lipca 1935 r.

LOSOWANIE

8%-wych obligacyj Komunalnych
7%-wych obligacyj Komunalnych emisji II, II S i III
7%-wych obligacyj bankowych emisji I i II

wraz ze skonwertowanymi na 5½% na zasadzie ustawy z dn. 20 grudnia 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 115, poz. 950) odcinkami powyższych emisji (z wyjątkiem emisji II S)

oraz

4½%-wych i 4%-wych obligacyj Komunalnych
i 4%-wych obligacyj Kolejowych

b. Banku Krajowego, przejętych i skonwertowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Wykazy numeryczne wylosowanych odcinków zawiera „Monitor Polski” Nr. 173 z dn. 31 lipca 1935 r. Tabele losowań mogą zainteresowani przejrzeć względnie podjąć w Centrali lub Oddziałach Banku.

Wypłata należności za wylosowane odcinki odbywać się będzie począwszy od dn. 1 października 1935 r. w Oddziale Głównym w Warszawie i oddziałach prowincjonalnych Banku, względnie, według brzmienia tekstu odnośnych obligacji, u korespondentów zagranicznych, a mianowicie w sposób odpowiadający postanowieniom ustawy konwersyjnej z dn. 12 czerwca 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 59, poz. 509).

Oprocentowanie wylosowanych odcinków ustaje z dn. 1 października 1935 r.

Emisjami b. Banku Krajowego administruje Oddział Banku we Lwowie, dokąd należy się zwracać bezpośrednio w sprawach, dotyczących obligacji tych emisji.

1893

Ponad 125 000 osób

odbyło podróże polskimi samolotami
zdrowo i z pełnym zadowoleniem

Samoloty kursują codziennie!
Niskie ceny biletów!

WYCINKI

Z GAZET I CZASOPISM CAŁEGO ŚWIATA
W KAŻDEJ ŻĄDANEJ SPRAWIE

JAKO NAJLEPSZE ŹRÓDŁO
INFORMACJI, NIEZBĘDNE
DLA WSZYSTKICH

biur i instytucji: państwowych,
społecznych, kulturalnych, prze-
mysłowych i handlowych oraz
dla osób wszelkich zawodów,
zbiera i na zamówienie dostar-
cza, tudzież załatwia prenume-
raty dzienników i czasopism
krajowych i zagranicznych

INFORMACJA
PRASOWA
POLSKA

DYREKCJA i EKSPEDYCJA:
Warszawa, Bracka Nr. 5. Telef. 241-53

KORRESPONDENCI WE WSZYSTKICH STOLICACH

WYDAWNICTWA

Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism

UKAZAŁ SIĘ TOM I OBEJMUJĄCY
USTAWODAWSTWO PRASOWE

ZBIÓR USTAW, ROZPORZĄDZEŃ,
OKÓLNIKÓW I WYROKÓW SĄDÓW
NAJWYŻSZYCH, DOTYCZĄCYCH
PRASY, OPRACOWANY PRZEZ
LEONA ZIELENIEWSKIEGO

Cena 7 10

Książkę można nabyć we wszystkich księgarniach oraz w biurze Związku Wydawców, Warszawa, Krakowskie Przedmieście Nr. 40 m. 11

Po wpłaceniu należności na konto Związku w P. K. O. Nr. 18 606 — książka wysyłana jest bez doliczenia kosztów poleconej przesyłki pocztowej.

Skład Główny: Księgarnia F. Hośicka, Warszawa, Senatorska 22

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Sp. Akc.

Dostawca węgla dla Polskich
Kolei Państwowych i Minister-
stwa Spraw Wojskowych, na
eksport — do Austrii, Węgier,
Czechosłowacji, Francji, Włoch,
Hiszpanji, Szwecji, Finlandji,
Danji, Norwegji, Belgji, Holan-
dji, krajów półwyspu Bałkań-
skiego i t. d.

Węgiel na opał domowy
Węgiel dla przemysłu
Węgiel do opalania
statków parowych

Kopalnie węgla w Zagłębiu Dąbrowskiem
MIŁOWICE — MODRZEJÓW — NIWKA

Zarząd i Biuro Sprzedaży w Sosnowcu
Telefon Nr 8.

1729

Towarzystwo Francusko-Włoskie Dąbrowskich Kopalń Węgla w Dąbrowie Górniczej

Kapitał 6 500 000 franków
całkowicie splecony

Szyby: Paryż, Chaper,
Koszelew, Św. Barbara

Wydobycie roczne:
1 000 000 tonn

Węgiel o długim płomieniu, brykiety
na opał domowy, do kotłów
i generatorów

1819

„ROBUR”

ZWIĄZEK KOPALŃ
GÓRNOŚLĄSKICH

KATOWICE, UL. POWSTAŃCÓW 49

Tel. — Katowice: numery zbiorowe: 32911 i 32921 Adres telegr.: „ROBUR — Katowice“.

D O S T A R C Z A :

pierwszorzędnego węgla kamiennego z kopalń:

GOTTHARD, PAWEŁ, LITANDRA, WAWEL — WOLFGANG, EMINENCJA,
POKÓJ, ŚLĄSK, NIEMCY, DONNERSMARCK, JANKOWICE, EMMA, ANNA,
RÖMER, CHARLOTTE, HILLEBRAND I WIREK.

pierwszorzędnego koksu z koksowni:

EMMA, WOLFGANG, POKÓJ I ORZEGÓW

pierwszorzędnych brykietów z brykietowni:

EMMA I RÖMER

Własne urządzenie portowe w Gdyni pod firmą: „POLSKAROB” Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Transportowe, Sp. Akc. w Gdyni

Z A S T Ę P S T W A W K R A J U :

„SILEMIN”, Sp. z ogr. odp., Warszawa, ul. Mazowiecka 2,
„SILESIA”, Tow. z ogr. por., Poznań, ul. Br. Pierackiego 8,
„SCHLAAK & DĄBROWSKI”, Tow. z o. p., Bydgoszcz,
ul. Bernardyńska 4.

„POLSKIE TOW. HANDLOWE”, Sp. Akc., Kraków, ul. Sławkowska 3,
„KONSORCJUM”, Sp. z ogr. odp., Łódź, ul. Przejazd 62.
POMORSKA SPÓŁKA WĘGLOWA z ogr. odp., Gdynia,
ul. 10 Lutego 21.

1742/27—81

ZARZĄD PRZYMUSOWY
DYREKCYI KOPALNĀ KSIĘCIA PSZCZYŃSKIEGO

KATOWICE, ul. Powstańców 46, Telefon 329-71

dostarcza wyborowy węgiel kamienny do celów opałowych i przemysłowych z własnych kopalni górnośląskich:

ZJEDNOCZONE KOPALNIE „KSIĄŻĘ — MARJA”, STACJA KOL. MURCKI, KOPALNIA „SZYBY BOER”, STACJA KOLEJOWA KOSTUCHNA, KOPALNIA „SZYBY PIAST”, STACJA KOLEJOWA KOSZTOWY, ZJEDNOCZONA KOPALNIA „ALEKSANDER”, STACJA KOLEJOWA ŁAZISKA

ponadto z własnych

Cegielń:

cegły
dachówki
cegłę kominiówkę
pustaki
rury drenowe i t. p.

Fabryki wyrobów cementowych:

rury cementowe
płyty cementowe
słupy cementowe
maszyny telefoniczne
osadniki Oms i t. p.

Zakładu stolarskiego:

okna, drzwi, meble wszelkiego rodzaju

jakoteż z własnej produkcji:

SMOLEŃ DESTYLOWANĄ, OLEJE SMOŁOWCOWE, LEPISZC A I INNE PRODUKTY SMOŁOWCOWE

Adres telegraficzny: Plesskopalnie, Katowice

1821

Samochody General Motors

CHEVROLET, BUICK, CADILLAC

VAUXHALL, BEDFORD (CIĘŻAROWE)

sprzedaż, obsługa, części

Stołeczne Towarzystwo Handlu Samochodami

Warszawa, Kredytowa 1, tel. 262-06

842/81—36

**Towarzystwo Bezimienne
Kopalni Węgla**

„CZELADŹ”

Piaski, p. Sosnowiec, skrz. poczt. Nr. 1

Węgiel kamienny dla celów przemysłowych i domowych

1817

**BIURO SPRZEDAŻY
Polskich Walcowni Rur**

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

KATOWICE

ulica Lompy 14.

telefony: 345 24 i 345-25

adres telegr. f.: „Rurpcl”

WARSZAWA

ulica Moniuszki 10

telefon 414 60

adres telegraf.: „Pclrur”

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ:

KUTO ŻELAZNYCH I STALOWYCH RUR BEZ SZWU I SPAWANYCH: GAZOWYCH, WODOCIĄGOWYCH, KIELICHOWYCH, MUFOWYCH, KOLNIERZOWYCH, KOTLOWYCH I T. P. DO 165 M/M ŚREDNICY, PRODUKOWANYCH PRZEZ: TOWARZYSTWO SOSNOWIECKICH FABRYK RUR I ŻELAZA, GÓRNOŚLĄSKIE ZJEDNOCZONE HUTY KRÓLEWSKA I LAURA, GWA-RECTWO HRABIA RENARD, KATOWICKĄ SPÓŁKĘ AKCYJNĄ DLA GÓRNICTWA I HUTNIC-TWA — HUTA BATORY, MODRZEJOWSKIE ZAKŁADY GÓRNICZO - HUTNICZE.

1741

**WAPIENNIKI NAKIELSKIE
G. ŚLĄSK**

THE HENCKEL VON DONNERSMARCK - BEUTHEN

Estates, Limited

Tarnowskie Góry, Karluszwiec (Carlshof)

Tel.: 5-10 Tarn.-Góry

Wapienniki (Kalkwerk)

Nakło

Tel.: Nr. 43 Tarn. Góry

Bocznica normalno-i wąskotorowa. Mie-sięczna produkcja 1500 tonn wapna grubego. Zakłady są w ruchu zimą i latem, punktual-na dostawa jest zatem za wsze zapewniona.

PRODUKCJA:

**Wapno palone grube budowlane
Wapno grube nawozowe
Wapno palone miążkie**

NAJLEPSZA JAKOŚĆ I WYSOKA WYDAJNOŚĆ

1818

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
NA MARGINESIE ROZWOJU STOSUNKÓW POLSKO-GDAŃSKICH — ST. RZ.	955	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	972
KRONIKA GOSPODARCZA:		PRACA I SPRAWY SOCJALNE	973
Przyłączenie Warszawy do P. Z. U. W. w świetle rezultatów — Wł. Spranger		KRONIKA TYGODNIOWA:	
Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w roku 1934		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	973
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	974
PRZEMYSŁ NAFTOWY	960	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
HUTNICTWO	963	PODATKI, OPŁATY I MONOPOLE	974
Przystąpienie hut polskich do międzynarodowych karteli		PIENIĄDZ I KREDYT	974
ROLNICTWO	966	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	975
Transporty chłodnicze artykułów spożywczych bez wagonów -chłodni		Z BANKU POLSKIEGO	976
HANDEL		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	968	POŁOŻENIE GOSPODARKI FRANCUSKIEJ—DR. ROMAN BATTAGLIA	977
HANDEL WEWNĘTRZNY	968	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Międzynarodowe Targi Futrzarskie w Wilnie — M. Sz.		ANGLJA	980
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	969	NIEMCY	980
RYNEK AKCYJNY	969	SZWECJA	981
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA	970	HOLANDJA	981
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	970	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	982

NA MARGINESIE ROZWOJU STOSUNKÓW POLSKO-GDAŃSKICH¹⁾

WSZELKI obrót gospodarczy między Polską a Gdańskiem jest obecnie utrudniony i zredukowany, podobnie jak utrudnione jest i zredukowane uczestnictwo przedsiębiorstw gdańskich w obrotach gospodarczych Polski z zagranicą. Ten stan rzeczy jest — pośrednio czy bezpośrednio — związany z przebiegiem całokształtu stosunków między Polską i Gdańskiem w ubiegłych latach kilkunastu.

„Całokształt stosunków” — to określenie bardzo szerokie. Spróbujmy cofnąć się myślą wstecz i ryzykując niebezpieczną metodę rozumowania „coby było gdyby”... (która zresztą nie tak bardzo jest niepewna, gdy chodzi o fakty minione), odtworzyć sobie imaginacyjny obraz tego stanu rzeczy w stosunkach polsko-gdańskich, który wedle wszelkiego prawdopodobieństwa mógłby być powstać w wypadku działania — na przestrzeni owych minionych lat kilkunastu — czynników jedynie gospodarczej natury. Będzie to, oczywiście, tylko ćwiczenie myślowe, niemożące doprowadzić do żadnych wniosków praktycznych,

ale może, w pewnym stopniu, ułatwiające ocenę tego stanu rzeczy, który jest dziś rzeczywistością.

Więc — moment powstania polsko-gdańskiego obszaru gospodarczego (W. M. Gdańsk reprezentuje w tym kompleksie poniżej 0·5% powierzchni i nieco powyżej 0·8% ludności): Rzeczpospolita była krajem szczególnie silnie zniszczonym przez wojnę; z okresu rządów zaborczych wyszła w stanie niedostatecznego rozwoju gospodarczego; poszczególne jej dzielnice nie tworzyły harmonijnej całości ekonomicznej. Stała się więc Rzplita przed potrzebą i odbudowy, i rozbudowy, i przebudowy; innymi słowy, miała Rzplita kolosalne potrzeby inwestycyjne. Można więc było i należało przewidywać (pomijamy stale przesłanki pozagospodarcze), że tempo procesów gospodarczych w Rzplitej będzie szczególnie żywe.

Potrzeby inwestycyjne — to potrzeba kapitałów i towarów. Gdyby nie działały owe pomijane przez nas momenty pozagospodarcze — Rzplita miałaby duże obroty kapitałowe i towarowe z zagranicą, a wobec istnienia przeciwstawiających się temu momentów pozagospodarczych — wszelkie działanie czy urządzenie, ułatwiające i wzmagające obroty z zagranicą, natrafiało na teren wdzięczny, pojemny i wydajny.

¹⁾ Artykuł pisany w dn. 30/VII r. b., a drukowany w dn. 1/VIII r. b.

Tak rzecz należy ocenić od strony po rzeb. Od strony urzędzeń, zaspakajających te potrzeby, obraz był raczej ponury. Element handlowy nigdy nie odznaczał się na ziemiach Rzplitej szczególną siłą i sprawnością, raczej zawsze niedom gał. Materjalne i psychiczne pozostałości granic rozbiorowych przez długie lata utrudniały mu rozwój i pracę. Kapitał obrotowy był zniszczony przez wojnę i inflację markową. W szczególności nie było aparatu handlowego dla obsługi stosunków z zagranicą; prawie nie istniał on przed wojną, a wojna zerwała i te wątle nici, które były.

W zakresie więc swych stosunków gospodarczych z zagranicą Rzplita miała duże potrzeby i duże możliwości — a zupełnie niewielkie zdolności realizacyjne. Wydaje się nader prawdopodobnym poglądem, że właśnie ów brak instrumentów wykonawczych dla podtrzymywania stosunków gospodarczych z zagranicą — przyczynił się walenie do izolacji kraju od międzynarodowego rynku kapitałowego, co skolei wywołało pewne izolowanie się również od międzynarodowych rynków towarowych. Jeżeli tem niemniej udział Rzplitej w handlu światowym — zawsze mały — wzrastał jednak w tempie rekordowo szybkim, to jest to nader wymownym dowodem istnienia podstawowych, choć potencjalnych sił, działających w kierunku szerokiej rozbudowy stosunków z zagranicą.

Gdyby więc istniały w owych latach ubiegłych instrumenty wykonawcze dla podtrzymywania tych stosunków, to po pierwsze: znalazłyby one wówczas wdzięczne i szerokie pole działalności, a powtóre: ich istnienie wpływałoby niewątpliwie na takie kształtowanie się naszej polityki gospodarczej i kierunku naszego rozwoju gospodarczego, któreby rozszerzało teren pracy dla tychże właśnie instrumentów.

Drugi uczestnik obszaru gospodarczego: Wolne Miasto Gdańsk. Teren doskonale zagospodarowany. Żadnych zniszczeń wojennych. Brak trudnych wewnętrznych problemów gospodarczych; nawet inflacja marki niemieckiej nie była żadnym stanem zaczątkowym dla W. Miasta, a tylko rezultatem jego własnej polityki monetarnej, względnie braku własnej polityki monetarnej. Gdańsk był i jest terenem o wybitnie jednorodnej strukturze ekonomicznej: ośrodkiem par excellence handlowym; mógł więc i może prowadzić jednorodną politykę gospodarczą, pro-handlową, niepotrzebując się zbytnio liczyć z przeciwstawnymi interesami różnych warstw i grup. Gdańsk ma doskonałą sytuację geograficzną — portu u ujścia Wisły z jej obszernem dorzeczem. Miał dobre i zadawnione (choć często przeceniane) relacje kupieckie z wielkimi centrami handlowymi świata. Gdańsk cały jest niczem innym i niczem więcej, jak instrumentem do obsługiwania jakichś — bo nie jego własnych — międzynarodowych relacyj gospodarczych.

Złączenie dwu tak bardzo komplementarnych ustrojów w jednym obszarze gospodarczym jest doprawdy zjawiskiem wyjątkowym w historii. Zdawałoby się, że to jest zapalka i basen benzyny: zetknąć je ze sobą, a buchnie płomień. Nawet to, co było, względnie mogło być oddzielającym — a raczej odróżniającym — Gdańsk od Polski, działało w kierunku ułatwienia ich współpracy; zmąy na myśli swobodę Gdańska w kształtowaniu znacznej części jego ustawodawstwa gospodarczego, jego polityki podatkowej, socjalnej, inwestycyjnej etc., które mogły być użyte dla uczynienia z Wolnego Miasta

miejsca uprzywilejowanego, koncentrującego w sobie dyspozycje i korzyści z obrotów zewnętrznych całego obszaru gospodarczego, uczynienia z niego bodaj czegoś w rodzaju księstwa Lichtenstein, ze znacznie, oczywiście, szerszem znaczeniem merytorycznym.

Granica między Polską a Wolnem Miastem była bowiem zupełnie przenikliwa dla penetracji przedsiębiorców gdańskich do Polski, a jednocześnie dostatecznie wyraźna na to, aby chronić ich specyficzne interesy.

„Penetracja przedsiębiorców gdańskich do Polski” — w zdaniu tem zawiera się, być może, sedno zagadnienia. Przy istniejącym bowiem układzie struktur gospodarczych obu uczestników obszaru celnego, byłaby zjawiskiem normalnem właśnie nader gwałtowna penetracja przedsiębiorstw gdańskich — zwłaszcza handlowych — do Polski, przejęcie przez tych przedsiębiorców obsługi relacyj gospodarczych Rzplitej z zagranicą. Gdańsk miał bowiem to, czego nie miała Rzplita, a czego potrzebowała. Tem samym niewykluczoną się wydaje ewentualność, iż Gdańsk mógł uchwycić nawet dyspozycje — a nie tylko obsługę — naszych stosunków ze światem, tak dalece dogodną, wprost monopoliczną była jego sytuacja. Jest to supozycja zupełnie uzasadniona, jeżeli zgodzilibyśmy się iż djaagnoza sytuacji, powyżej postawiona, jest słuszna, t. j. iż w momencie powstania obszaru celnego Polska miała potrzeby, Gdańsk miał dane do zaspakajania tych potrzeb, a stan prawno-polityczny sprzyjał zespoleniu tych czynników komplementarnych, nota bene dotyczących funkcij gospodarczych szczególnie ważnych w stosunku do innych dziedzin gospodarstwa narodowego

W rzeczywistości dziś, po latach kilkunastu, mamy do czynienia z tym stanem rzeczy, który określiliśmy w pierwszym zdaniu niniejszego artykułu: wszelki obrót gospodarczy między Polską i Gdańskiem jest utrudniony i zredukowany, podobnie jak utrudnione i zredukowane jest uczestnictwo przedsiębiorstw gdańskich w obrotach gospodarczych Polski z zagranicą. Oczywiście, mamy tu na myśli przedewszystkiem utrudnienia dnia dzisiejszego, spowodowane szeregiem zarządzeń gdańskich i wywołanych niemi polskich. Takie zacieśnianie się do okresu czasu, bezpośrednio poprzedzającego moment bieżący, stoi w pewnej s rzeczności z retrospektywnem założeniem niniejszego artykułu; wydaje się ono jednak celowem o tyle, iż będące dziś w mocy zarządzenia — gdańskie i polskie — przyrównane być mogą do łańcucha, składającego się z szeregu ogniów, pragmatycznie ze sobą związanych, przyczem ogniwo zaczątkowe niewątpliwie tkwi w Gdańsku, a nie w Warszawie. Dziełem bowiem gdańskiej — a nie polskiej — polityki gospodarczej było ograniczenie obrotu dewizowego; jeżeli sięgniemy dalej wstecz, gdańskiej polityce gospodarczej przypisać należy osłabienie pozycji guldena; jej też, gdańskiej polityce, przypisać należy również istnienie guldena, waluty w samem swem założeniu ogólnogospodarczem mającej cechy anormalne. Nieprecyzując rozumowania — co wydaje się zbytecznym wobec oczywistości tego faktu — możemy twierdzić, iż obecny stan prawnogospodarczy — tak wybitnie odmienny od stanu rzeczy, który ewentualnie mógłby być zaistnieć przy działaniu tylko gospodarczych czynników — jest dziełem wyłącznie gdańskiej polityki gospodar-

czej. Pomijamy zaś — w myśl naszych założeń — przyczyny, które uczyniły możliwym prowadzenie polityki gospodarczej, sprzecznej z gospodarczymi racjami i warunkami.

Jednakowoż istniejący obecnie kompleks zarządzeń polskich i gdańskich nie wyczerpuje zagadnienia. Obok stanu prawnego mamy stan faktyczny, którego najbardziej charakterystycznym przejawem jest Gdynia. Gdynia rozumiana jako symbol — do czego ma pełne prawo — samodzielnego i bezpośredniego nawiązywania przez Polskę stosunków gospodarczych ze światem, jako punkt szczytowy licznych i różnorodnych urządzeń gospodarczych, potrzebnych do podtrzymywania tych stosunków.

Powstanie tak rozumianej Gdyni jest oczywiście potwierdzeniem poglądu naszego, iż posiadanie instrumentu do obsługi relacji gospodarczych z zagranicą było i jest dla Rzplitej potrzebą bardzo ważną, która zaspokojona być musiała, a więc została zaspokojona, pomimo warunków początkowych najmniej temu sprzyjających. Powstanie Gdyni jest więc zjawiskiem w całej pełni logicznym, na tle tych warunków, jakie były i są rzeczywiście. Natomiast na tle tych warunków imaginacyjnych, które staraliśmy się sobie odtworzyć przy założeniu, że w formowaniu się stosunków polsko-gdańskich grałyby czynniki tylko gospodarczej natury, na tle tych warunków imaginacyjnych — powstanie Gdyni zjawiskiem takim nie byłoby. Pamiętamy bowiem, że wówczas, niedawno, gdy na torfowisku pod Oksywiem nawet krowy z trudem się pasły, Gdańsk był starożytnym i dobrze urządzonym portem handlowym. Teren gospodarczy, na jakim pracuje obecnie Gdynia — stale w tem szerokim, symbolicznym rozumieniu — długo był nieobsadzony, był żerowiskiem dla różnych pośredników obcych, oczekiwał na ręce, któreby się nim zajęły; te ręce były w Gdańsku i mogły być przypadającą im pracę wykonać. Wydaje się rzeczą dziwną, że do wykonania owej pracy musiał się wziąć, musiał się urodzić ktoś inny. Ten brak logiki gospodarczej znowu przypisać wypadka Gdańskowi.

Jest przytem okolicznością, zasługującą na uwagę, że bieg wypadków, o którym mówimy, nie zawiera

ani jednego momentu, w którymby sytuacja zmieniła się radykalnie i zasadniczo, t. j. w którymby Gdańsk miał uniemożliwione odegranie roli, jaką mu wskazywała logika i układ sił ekonomicznych. Nawet w daleko posuniętem stadium swego rozwoju — Gdynia była przede wszystkim miejscem przeładunkowym, a tylko w skromnym zaledwie zakresie ośrodkiem handlowym; tak jak istniała możliwość czegoś w rodzaju „podboju handlowego” — w zakresie relacji zagranicznych — Rzplitej przez Gdańsk, tak istniała też możliwość „podboju” w tymże zakresie portu gdyńskiego przez kupiectwo gdańskie; ograniczyło się ono jednak wówczas do naigrawania się z „nierealnych” zamierzeń i prac polskich.

Wypada się powstrzymać od analizowania przyczyn, dla których wypadki potoczyły się tak, jak się potoczyły, a nie jak potoczyć się teoretycznie mogły, gdyby wypadki się kształtowały wedle gospodarczych wyłącznie przesłanek. Analiza taka nie zmieściłaby się bowiem w ramach rozważań ekonomicznych. Trzymając się jednak tych ram, można by się zastanawiać, czy jedną z przyczyn nie była właśnie ta niezwykle, wprost nadmiernie korzystna sytuacja, w jakiej znalazł się Gdańsk w naszym obszarze celnym. Znane jest zjawisko, że ludy, żyjące w doskonałych warunkach naturalnych, odznaczają się małą — w każdym zakresie — aktywnością. Lazzarone neapolitański wyznaje zasadę: „poćóż się wysilać, skoro i bez wysiłku mam to, co potrzebne”. Czy przypadkiem brak w Gdańsku „Expansionsgeist'u” nie wywodzi się z podobnych przesłanek? Wiemy wprawdzie o istnieniu czynników pozagospodarczych, hamujących „Expansionsgeist” Gdańska, pozostaje jednak niejasne, czy czynniki owe były jedynie przyczynami, czy też w pewnym stopniu skutkami. Nasuwa się refleksja historyczna, iż w okresie najpiękniejszego rozwoju gospodarczego Rzplitej szlacheckiej i idącej w parze z rozkwitem ekonomicznym zupełnej wierności politycznej Gdańska, duńskie komory celne w Sundach notowały jedynie znikomą ilość statków pod gdańską banderą; ilość bodaj nieznacznie tylko większą niż obecnie.

St. Rz.

KRONIKA GOSPODARCZA

PRZYŁĄCZENIE WARSZAWY DO P. Z. U. W. W ŚWIELE REZULTATÓW

Na łamach tyg. „Polska Gospodarcza”¹⁾ przeprowadzałem w swoim czasie dyskusję z P. Dr. Rosińskim na temat koncentracji w polskim przemyśle ubezpieczeniowym. W odpowiedzi na mój artykuł, drukowany w końcu 1932 r., P. Dr. Rosiński, nie bez pewnej zresztą ironji, przypisywał mi — że przewiduję przyłączenie do P. Z. U. W. m. st. Warszawy. Trudno mi byłoby żywić do P. Dr. Rosińskiego urazę za zrobione mi podówczas zarzuty doktrynerstwa, skoro niespełna w rok później Warszawa została istotnie do P. Z. U. W. przyłączona rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 85, poz. 648). Jeśli więc do dyskusji tej obecnie nawiązuję — to jedynie w tym celu, by omówić, jak to przyłączenie przyjęte zostało przez społeczeństwo warszawskie w świetle nagromadzonych w międzyczasie faktów.

Faktów tych nie będę oczywiście czerpał z zakresu przymusowej działalności P. Z. U. W., gdyż ostateczny układ stosunków w takiej dziedzinie, gdzie na rzecz Zakładu pracuje ustawa, nie może być oceniony z perspektywy jednego roku, i dlatego w rozważaniach niniejszych świadomie zostanie pominięty. Poza przymusem P. Z. U. W. prowadzi jednak i dział dobrowolnych ubezpieczeń, w którym — przy stabilizacji innych wchodzących w grę czynników — niczem nieskrępowany stosunek społeczeństwa do Zakładu znajduje swój wyraz w wahanich jego portfela. W tym zaś zakresie rok 1934 przedstawia dość charakterystyczne pole obserwacji.

Jedną z najistotniejszych zmian, wynikających z przyłączenia Warszawy do P. Z. U. W., było ograniczenie przymusu ubezpieczeniowego na jej terenie, m. in. prawo wypowiedzenia swych ubezpieczeń na dz. 31/XII 1934 r. uzyskali właściciele budowli fabrycznych, które dotychczas ubezpieczane były przymusowo. Wskutek tego postanowienia cały przejęty od b. Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy portfel

¹⁾ P. zesz. 42/1932, str. 1227 i zesz. 49/1932, str. 1450.

budowli fabrycznych stawał dla P. Z. U. W. pod znakiem zapytania, ponieważ o jego repartycji pomiędzy zakłady ubezpieczeń zdecydować miał już nie jakikolwiek przywilej lub przepis, lecz wolna konkurencja pomiędzy wszystkimi działającymi na terenie m. st. Warszawy zakładami ubezpieczeń, do której stanął również dział dobrowolnych ubezpieczeń P. Z. U. W.

Wyniki tej konkurencji, która rozegrała się w 1934 r., przedstawiają się w ten sposób, że na 100% będących do pozyskania ryzyk fabrycznych dział dobrowolny P. Z. U. W. pozyskał ok. 70%, czyli przeszło 2 razy więcej niż wszystkie inne działające na terenie m. st. Warszawy zakłady ubezpieczeń razem wzięte.

Wyniki takie, jakby się zdawało, są dość korzystne i mogłyby rzucić na interesujące nas zagadnienie ciekawe światło, gdybyśmy mieli pewność, że warunki tej rywalizacji były dla wszystkich zakładów jednakowe. Wątpliwości te nie będą się może nastroczały tym wszystkim, którzy pamiętają jeszcze, żeśmy — przystępując do kampanji — bynajmniej nie przesądzali naszego zwycięstwa. Obecnie jednak, gdy sprawa już jest zakończona, nie powinniśmy tracić z oczu, że mimo wszystko — dział dobrowolny Inspektoratu Stołecznego ubiegał się w danym wypadku o ryzyka, które znajdowały się w dziale przymusowym tegoż Inspektoratu, i że ostatecznie możnaby zapytać, czy rozgrywka ta nie sprowadzała się dla P. Z. U. W. do przełożenia portfela fabrycznego z jednej kieszeni do drugiej.

Teza powyższa opiera się na domniemaniu, że dział dobrowolny zawiąduje swój sukces z jednej strony wieloletniemu przyzwyczajeniu właścicieli budowli fabrycznych, z drugiej zaś — informacjom, czerpanym z aktów działu przymusowego, dzięki którym dział dobrowolny łatwiej do swych przyszłych klientów mógł trafić i sprawniej od innych zakładów ich obsłużyć. Do jakiego zaś stopnia teza ta jest bezzasadna — o tem przekonają nas poniższe rozważania.

Przedewszystkiem tedy, zastanawiając się nad stosunkiem społeczeństwa warszawskiego do P. Z. U. W. — nie wiem, czyby go można nazwać przyzwyczajeniem. Warszawę łączy coprawda z Zakładem wspaniała tradycja — toteż, gdy się mówi o rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej, na mocy którego P. Z. U. W. wszedł we wszystkie prawa i obowiązki b. Z. U. W. m. st. Warszawy — nie należy używać terminu „przyłączenie”, ponieważ na tle historycznego rozwoju Zakładu, który istnienie swe wywodzi od założonego w 1804 r. pierwszego w Polsce przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego — określenie to wydaje się nieco powierzchownem. Od czasu powstania, poprzez okres największego rozkwitu, Warszawa była siedzibą i głównym ośrodkiem działalności Zakładu i pozostała nim aż do chwili, kiedy po upadku powstania rząd carski — widząc promieniujący zeń symbol ekspansji gospodarczej społeczeństwa — postanowił zahamować jego rozwój, reorganizując polski przemysł ubezpieczeniowy na podstawie podziału kraju na poszczególne prowincje ubezpieczeniowe, i wówczas dopiero teren m. st. Warszawy został z zakresu jego działalności wyeliminowany. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej daje zatem w istocie rzeczy nie „przyłączenie” Warszawy do P. Z. U. W., lecz restytucję przez Rząd polski stanu, który został przed kilkudziesięciu laty zmieniony w świadomie destrukcyjnych celach przez rosyjskiego najeźdźcę.

Czy jednak wspaniała, lecz zamierzchła tradycja skarbkowska — mogła być automatycznie zdyskontowana na korzyść Zakładu w chwili obecnej? Nawiązywać do niej można było w pracy ustawodawczej, gdzie służyć ona mogła jako jeden z argumentów w zagadnieniu organizacji ubezpieczeń publicznych w Polsce. Kontakt jednak pomiędzy P. Z. U. W. a Warszawą, jako bezpośrednio przezeń obsługiwanym terenem, zbyt długo był przerwany, by można było mówić o „przyzwyczajeniu” do P. Z. U. W. poszczególnych właścicieli budowli fabrycznych, którzy mieli z nim do czynienia akurat w ciągu jednego ostatniego roku.

Mniejsza zresztą o nazwę: jeśli nie przyzwyczajenie — to może poprostu inercja spowodować mogła, że klienci, którzy przez szereg lat ubezpieczeni byli w zakładzie publicznym, pozostali w P. Z. U. W. — że tak powiem — automatycznie, niewglębiając się w subtelne zmiany prawne na manowcach ubezpieczeniowych.

Lecz argument taki stanowiłby zupełnie niesłuszne testimonium paupertatis dla przemysłu warszawskiego. Powojenny okres, sprzyjający dyletantyzmowi w działalności gospodarczej, oddzielony jest od czasów obecnych gwałtownem przesileniem, które pociągnęło za sobą dalekoidącą rewizję metod pracy, i obecnie przemysł i handel polski przejawiają tendencje ekspansji, opartej na solidnej fachowości i zamiłowaniu swego zawodu. Te cechy odradzającego się życia gospodarczego zaobserwować można było wyraźnie przy obsługiwanym jego potrzeb w zakresie ubezpieczeniowym. Podczas omawianej tu kampanji fabrycznej — kontakt z klientelą nietylko nie wykazał jej inercji, lecz, przeciwnie, nieraz nawet daleko posuniętą docieklivość i znajomość zagadnień ubezpieczeniowych.

Jeśliby jednak rozważania powyższe wydawały się niedość przekonywującymi, i czytelnik pozostawał nadal w przekonaniu, że zainteresowanie sprawami ubezpieczeniowymi w społeczeństwie jest małe — to czyż w praktyce można sobie wyobrazić, że z równie małym zainteresowaniem odnieśli się do tej sprawy agenci konkurencyjnych towarzystw ubezpieczeniowych i że nie pośpieszyli oni tłumnie, by „fabrykantów” z tej domniemanej inercji wytrącić? Tak się oczywiście sprawa nie przedstawiała. O pozyskanie obiektów fabrycznych konkurencyjne zakłady ubiegać się pczęły niemal że przed ukazaniem się odnośnego rozporządzenia Prezydenta Rzplitej w „*Dzienniku Ustaw*”. O istotnym stanie rzeczy właściciele budowli fabrycznych poinformowani zresztą zostali przez P. Z. U. W., który powiadomił każdego z nich pisemnie o tem, że z dniem 1/1 1935 r. objekty fabryczne przestają być ubezpieczone przymusowo i mogą być ubezpieczone w dowolnym zakładzie. O nieświadomości klientów nie może być zatem mowy, zwłaszcza po rocznych pertraktacjach z agentami wszystkich towarzystw ubezpieczeniowych byli oni ze sprawą obeznani aż nadto dobrze i wypowiadali się na rzecz poszczególnych zakładów na podstawie świadomie ocenianych i aktualnych warunków dokonywanej transakcji.

Pozostaje zatem do zanalizowania drugą wątpliwość, czy mianowicie P. Z. U. W. nie był w dogodniejszym od konkurencyjnych zakładów położeniu z tego względu, że odziedziczył po b. Z. U. W. m. st. Warszawy wszystkie dotyczące obiektów fabrycznych akta, z których czerpać mógł informacje dla innych zakładów niedostępne.

Przedewszystkiem tedy z przykrością trzeba stwierdzić, że akta te znajdowały się w zadziwiającym stanie: pochodząc nieraz z pierwszej połowy ubiegłego stulecia, mają one niezaprzeczoną wartość historyczną, lecz, jak się potem okazało, biorąc takiego ubezpieczeniowego Biedermayera do ręki, nietylko nie można było mieć pewności, czy opisane w nim budowle są fabryczne, lecz nawet, czy istnieją one wogóle! W taki sposób akta te były prowadzone dawniej, i roczna działalność P. Z. U. W. na tym terenie okazała się, niestety, niedostateczną, by przeprowadzić niezbędne lustracje i doprowadzić akta we właściwym terminie do porządku, skutkiem czego wszystkie wynikające stąd kłopoty skrupiły się ostatecznie na dziale dobrowolnym, który okazał się w ten sposób nietylko nie uprzywilejowanym, lecz przeciwnie w gorszej sytuacji w stosunku do innych konkurujących zakładów, gdyż podchodził do sprawy z materiałami, nieodpowiadającymi faktycznemu stanowi rzeczy.

Tak negatywna ocena szans P. Z. U. W. niewiele zmieniłaby się nawet, gdyby przejmowane przez dział dobrowolny akta

przedstawiały jakąś wartość i niezależnie od posiadanego przez P. Z. U. W. zaufania społeczeństwa, dane te nic tu nie poradziłyby same przez się, gdyż w każdym konkretnym wypadku winny one być przedstawione klientowi, mówiąc obrazowo, do dyskonta. Pod tym zaś względem P. Z. U. W. był w wyjątkowo trudnym położeniu — nie odziedziczył on bowiem po dawnym magistrackim zakładzie żadnego aparatu akwizycyjnego. Dział ubezpieczeń dobrowolnych stworzony był przy dawnym zakładzie głównie dla ubezpieczenia w niem niepodlegającego przemusowi mienia miejskiego i poza te granice daleko nie wychodził przedewszystkiem dlatego, że ekspansji własnego zakładu opierała się z niezbadanych względów ówczesna Rada Miejska; nic też dziwnego, że przy takim nastawieniu zakładu agencji zaaklimatyzować się w nim nie mogli.

Zupełnie inaczej sprawa ta przedstawiała się dla P. Z. U. W., który działalność swą na rynku warszawskim rozpocząć musiał od zorganizowania sprawnego aparatu akwizycyjnego, co bynajmniej nie było sprawą łatwą do przeprowadzenia, gdyż — uważając współpracę z agentami, zaangażowanymi w innych zakładach, za niepożądaną — musiał on oprzeć się na ludziach przeważnie nowych, a — co za tem idzie — musiał pracę ich ująć w wyjątkowo sprężyste formy organizacyjne, braki zaś kwalifikacji zawodowych nadrobić pracą własnego szczupłego personelu, przedewszystkiem zaś pomyśleć o elementarnem chociażby przeszkoleniu swych nowych współpracowników. Pod tym względem Inspektorat Wojewódzki na m. st. Warszawę dużo miał do zawdzięczenia Dyrekcji Dobrowolnych Ubezpieczeń pod której auspicjami odbył się szereg wykładów dla agentów¹⁾ które zapoczątkował — po słowie wstępem, wygłoszonym przez P. Inspektora Ciborowskiego — P. Dyrektor Albrycht, mówiąc o roli i zadaniach agenta ubezpieczeniowego²⁾. Poza wartością fachową — wykłady te miały wybitne znaczenie moralne, wciągając dorywczo zebranych ludzi w orbitę pracy Zakładu, wpałając w nich przekonanie, że nie są oni już laikami, i podnosząc ogromnie ich pewność siebie w pracy. Zrealizowanie akcji tej było, pod względem wykonawczym, niewątpliwie centralnym punktem odniesionego w kampanji fabrycznej sukcesu, gdyż — jak pisze Manes²⁾ — „głównym środkiem akwizycji są agenci, inne zaś środki, jak ogłoszenia, prospekty i t. p. — odgrywają w porównaniu z nimi wyłącznie dodatkową i podrzędną rolę”. Stworzenie omawianego aparatu akwizycyjnego zajęło, mimo wszystko, sporo czasu i do chwili jego zorganizowania wychodzące na wolny rynek budowle fabryczne pozostawione były bez żadnej opieki zabieg m prywatnych zakładów. Już sama przez się ta okoliczność anulowałaby w znacznym stopniu fakt posiadania przez P. Z. U. W. informacji o będących do pozyskania budowlach, nawet gdyby informacje te posiadały jakąkolwiek wartość. Tak jednak nie było, i przekazane do działu dobrowolnego akta fabryczne okazały się istotnie uciążliwym prezentem.

W ten sposób upada drugie i ostatnie zastrzeżenie co do rzekomych przywilejów, płynących dla działu dobrowolnych ubezpieczeń P. Z. U. W. z tytułu poprzedniego ubezpieczania ryzyk fabrycznych w dziale przymusowym. Ryzyka te nie były do działu dobrowolnego „przeniesione”, lecz były przezeń pozyskane na takich samych warunkach, jak każde inne ryzyko, o które się ubiegają wszyscy poinformowani o jego istnieniu. Przyczyn powodzenia P. Z. U. W. na terenie Warszawy szukać należy zupełnie gdzieindziej.

Wyjątkowa ostrożność, cechująca polską politykę ekonomiczną, rozszerza granice naszej przedsiębiorczości wyłącznie na konieczne, stuprocentowo pewne i wypróbowane dziedziny życia gospodarczego kraju, z chwilą zaś utworzenia odnośnych instytucji — stawia im tak wysokie wymagania społeczne i fachowe,

że nie pozostaje tu wiele ewentualności: muszą one samorzutnie wzbudzać i bezustannie pogłębiać do siebie zaufanie społeczeństwa. I tutaj, jak sądzę, leży ta istotna przyczyna sukcesu naszego na rynku warszawskim. Ustosunkowanie się przemysłowców warszawskich do P. Z. U. W. — pozwala przypuszczać, że P. Z. U. W. stawiane mu przez Państwo zadania spełniać potrafi ku zadowoleniu społeczeństwa.

Wł. Spranger

POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH W ROKU 1934

Działalność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, na której przebieg wywierają decydujący wpływ szkodowość oraz inkaso składek — wykazała w 1934 r. dalszą poprawę, znaczną częściowo już w 1932 r., a zupełnie wyraźnie w 1933 r. i przywracającą Zakładowi w całości równowagę po wyjątkowo ciężkich latach 1929 ÷ 1931, wykazujących wówczas dużą szkodowość i poważny spadek wpływów.

Uzyskanie w tak stosunkowo szybkim czasie równowagi i możność stwierdzenia w sprawozdaniu za 1934 r. dalszej poprawy, zapewniającej obecnie Zakładowi warunki do normalnej pracy, jest na tle w dalszym ciągu poważnej sytuacji gospodarczej kraju wynikiem korzystnym.

Korzystny przebieg działalności Zakładu wyraził się przedewszystkiem w zapewnieniu Zakładowi większej, i dla jego działalności koniecznej, płynności funduszy, umożliwiającej dalsze usprawnienie wypłaty odszkodowań. W rezultacie tej akcji uzyskano zmniejszenie się zobowiązań z tytułu nieuregulowanych odszkodowań z 4 922 miljn. przy końcu 1933 r. do 4 733 miljn. przy końcu 1934 r. pomimo, iż ogólna suma odszkodowań wzrosła w 1934 r. o 4 311 miljn. w porównaniu z 1933 r.

Skolei, rezultaty działalności Zakładu w 1934 r. umożliwiły Zakładowi przygotowanie planu udzielenia ubezpieczonym poważnych ulg w spłacie zaległych składek. Zakres tych ulg polega, w głównej mierze, na stopniowym umarzeniu w ciągu 3-letnia 1935 ÷ 1937 70% wszystkich zaległych składek za lata ubiegłe do 1933 r. włącznie tym ubezpieczonym, którzy w wyżej wymienionym okresie płacić będą składkę bieżącą terminowo. Na odpisanie umorzeń z tego tytułu, której ogólną sumę Zakład szacuje na przeszło 4 32 miljn., użyta będzie specjalna rezerwa, przeczornie w tym celu tworzona w ciągu szeregu lat ubiegłych.

Posiadanie w bilansie odpowiedniej rezerwy na zaległe składki oraz przeznaczenie na jej dalsze powiększenie wygospodarowanej nadwyżki w całości w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia, a w znacznej części w dziale dobrowolnych ubezpieczeń od ognia — urealnia bilans Zakładu w stopniu — jak na obecny stan stosunków gospodarczych kraju — wyjątkowo korzystnym.

Przypis składek, od którego zależy w pewnym stopniu inkaso, zwłaszcza w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia, najważniejszym i największym, bo dającym prawie 90% ogólnego zbioru składek, uległ dalszemu zmniejszeniu z 4 461 miljn. do 4 412 miljn., a po wyłączeniu z przypisu 1934 r. m. st. Warszawy, na terenie którego w 1933 r. Zakład jeszcze nie działał — do 4 397 miljn. W okresie lat 1930 ÷ 1934 zmniejszono składki w tym dziale z 4 765 miljn. w 1930 r. do 4 397 miljn. w 1934 r. (bez m. st. Warszawy), t. j. o 48 1%. Tak poważne zmniejszenie przypisu składek świadczy o dalekoidącym zastosowaniu zbioru składek do możliwości gospodarczych kraju, zwłaszcza zaś rolnictwa.

Biorąc pod uwagę tylko sumę składek (bez opłat za zwłokę), wpłaconych w ciągu roku sprawozdawczego, otrzymamy, że wpłynęło 4 446 miljn., co stanowi 42 9% ogólnej należności, a 106 1% przypisu rocznego.

Warunki poboru składek były w dalszym ciągu trudne.

W opiece nad inkasem (wpłatami dobrowolnymi) kontynuował Zakład akcję propagandową, uświadamiając zarówno ubezpieczonych, jak i władze administracyjne oraz skarbowe o znaczeniu, jakie dla działalności odszkodowawczej i pożyczkowej Zakładu posiada odpowiedni przebieg inkasa, uwalniając ponadto ubezpieczonych od skutków przykrej i kosztownej akcji egzekucyjnej.

Wysokość wpływów z egzekucji, mierzona procentem należności, podlegających ściągnięciu przymusowemu w roku sprawozdawczym — wynosiła w 1934 r. w dziale budynkowym 22 8%, w dziale ruchomości rolniczych 25 8%.

Pomyślny przebieg inkasa składek — łącznie z względnie pomyślnym przebiegiem szkodowości — pozwoliły Zakładowi w 1934 r. na odbudowę równowagi finansowej, zwiększając wydatnie stan funduszy gotówkowych, niezbędnych dla Zakładu,

¹⁾ Dalsze wykłady wygłosili PP. Naczelnicy: Jarosiński i Antosiak oraz PP.: Mess i Tausowski.

²⁾ P. „Versicherungsllexicon”.

jako instytucji ubezpieczeń krótkoterminowych, administrującej ponadto funduszami pożyczek ulgowych oraz emerytalnym.

Ze spraw organizacyjnych wysunęły się na pierwszy plan te, które wynikały z rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r., nowelizującego ustawę z dn. 27/V 1927 r.

Rozporządzenie to poddało, mianowicie, z dniem 1 stycznia 1934 r. teren m. st. Warszawy Zakładowi, z czym wiązało się szereg spraw organizacyjnych, wynikających z przejęcia działającego na tym terenie Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy.

Na rok 1934 przypadają ponadto prace o charakterze organizacyjnym specjalnej komisji, powołanej dla przeprowadzenia badań nad możliwością usprawnienia pracy w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Komisja ta zajęła się głównie rozwiązaniem trudności, jakie Zakładowi nastęrczyła zmiana egzekucyjnego ściągania składek za przymusowe ubezpieczenie z chwilą, gdy egzekucję tych składek przejęły urzędy skarbowe.

Rok 1934 cechowało większe nasilenie się szkodowości w porównaniu z 1933 r., jakkolwiek zgóry należy zaznaczyć, że nie było ono jeszcze dla Zakładu niebezpieczne. Wynosiła ona w 1934 r. 63,6% składek, a w 1933 r. — 50,4%.

Zwiększeniu uległa nie tylko suma odszkodowań — wielkość względna i niedająca sama w sobie dostatecznego pojęcia o palności, ale — co wskazuje na realny wzrost palności — także ilość pożarów i szkód. W 1934 r. było 17 969 pożarów przy 32 327 szkodach, a w 1933 r. — 15 094 pożarów przy 25 236 szkodach.

Rozkład odszkodowań na poszczególne okresy roku wskazuje, w pewnym przynajmniej stopniu, na jedną z przyczyn wzmożonej palności. Była nią wyjątkowo sucha wiosna. Na jeden miesiąc maj przypada z górą 22% ogólnej ilości odszkodowań za cały 1934 r.

Dział Dobrowolnych Ubezpieczeń od Ognia obejmuje następujące grupy ubezpieczeń:

- a) grupa przymusowych ubezpieczeń rolnych,
- b) grupa indywidualnych, dobrowolnych ubezpieczeń bezpośrednich,
- c) grupa ubezpieczeń pośrednich.

Datujące się od 1930 r. zmniejszanie się zbioru (przypisu) składek po raz pierwszy uległo zahamowaniu w roku sprawozdawczym. Zbiór składek we wszystkich trzech grupach ubezpieczeń dobrowolnych razem wyniósł w 1934 r. zł 4 966 294 33, co w porównaniu z rokiem ubiegłym, kiedy zebrano składek na sumę zł 4 692 307 34, wykazuje wzrost o 5,8%. Wzrost ten wynikał ze zwiększenia się zbioru składek jedynie w grupie ubezpieczeń indywidualnych, pozostałe zaś dwie grupy wykazują w zestawieniu z latami ubiegłymi dalszy spadek sumy składek.

W grupie ubezpieczeń przymusowych zbiór składek w 1934 r. obniżył się w stosunku do r. ub. o 4,73%, t. j. z zł 1 784 640 54 (1933 r.) do zł 1 700 180 69 (1934 r.), co zostało spowodowane zmniejszeniem się ilości powiatów, stosujących przymus ubezpieczenia, o jeden. Obniżka nie jest już tak znaczna jak w 1933 r., w którym wynosiła 27,69%.

Zbiór składek z dobrowolnych ubezpieczeń indywidualnych w roku sprawozdawczym zwiększył się, i to stosunkowo znacznie, z sumy zł 2 846 156 90 w 1933 r. do zł 3 226 997 92 w roku sprawozdawczym, t. j. o 13,38%.

Właściwa produkcja w grupie ubezpieczeń indywidualnych w 1934 r. wyraża się ilością 36 869 polis (w 1933 r. — 33 949) na sumę ubezpieczenia zł 1 515 373 506 (w 1933 r. — zł 1 225 283 094).

Zbiór składek w grupie ubezpieczeń pośrednich wyniósł w 1934 r. zł 39 115 72 — wobec zł 61 509 90 w 1933 r. Obniżenie się zbioru składek tłumaczy się dalszą likwidacją portfeli tych ubezpieczeń, zapoczątkowaną w 1929 r.

Z ogólnej sumy odszkodowań, wypłaconych i zarezerwowanych za pożary, wynikiem w roku sprawozdawczym, wynoszącej zł 2 254 194 45, na grupę ubezpieczeń przymusowych przypada zł 1 528 663 33, a na grupę ubezpieczeń dobrowolnych indywidualnych — zł 725 531 12.

Szkodowość w grupie ubezpieczeń pośrednich wyniosła 61,0% (przy szkodach wypłaconych w sumie zł 23 870 86 i składce zł 39 115 72), czyli że w stosunku do roku ubiegłego, kiedy wynosiła 55,6%, wykazuje pewne pogorszenie.

Zbiór składek w 1934 r. w dziale ubezpieczeń pól od gradobicia w porównaniu z 1933 r. uległ zmniejszeniu o 14,02% — z zł 381 717 30 (1933 r.) do zł 328 195 69, aczkolwiek liczba polis zwiększyła się o 495, t. j. z 6 469 w 1933 r. do 6 964 w 1934 r. Obniżenie się zbioru składek wywołane zostało spadkiem wartości ubezpieczonych pól, co właśnie powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia, a w konsekwencji redukuje zbiór składek.

Działalność Zakładu w zakresie zapobiegawczym w 1934 r. — jak i w latach poprzednich — prowadzona była zasadniczo w 2 kierunkach: 1) w kierunku poprawienia stanu zabudowy osiedli przez udzielanie samorządom pożyczek ulgowych na założenie i prowadzenie składnic i wytwórni ogniotrwałych materiałów budowlanych, przeważnie na dachach, oraz przez udzielanie pogorzelncom, głównie po pożarach zbiorowych, pożyczek ulgowych na pokrycie ogniotrwałości wzdłuż na budowę ogniotrwałych budowli i powodziań na odbudowę po zesiorocznej klęsce powodzi, 2) w kierunku dalszego doskonalenia i organizowania obrony przeciwpożarowej przez udzielanie strażom pożarnym, wzdłuż samorządom zasiłków na nabycie większego sprzętu strażackiego lub budowę urządzeń przeciwpożarowych.

Przez wymienioną akcją pożyczkową Zakład prowadził w dalszym ciągu akcję bezpłatnego wypożyczania związkom samorządowym maszyn do wyrobu cementowych materiałów budowlanych. Cały posiadany inwentarz rozmieszczony był pod koniec roku sprawozdawczego w 112 miejscowościach, dostarczając ludności taniego, ogniotrwałego materiału budowlanego, przeważnie dachowego. Maszyny cieszyły się znacznie większym powodzeniem niż w roku ubiegłym, i wyprodukowano więcej materiału ogniotrwałego. Wpłynęła na to obniżka ceny cementu w 1934 r.

Z funduszy budżetowych, przeznaczonych przez Zakład w 1934 r. na organizację bezpośredniej obrony przeciwpożarowej, w roku sprawozdawczym wydano ogółem zł 1 704 2 tys., z czego przypada na utrzymanie w stanie zdatym do użytku narzędzi pożarniczych na motoryzację i automobilizację tablorów i budowę remiz zł 1 217 4 tys., na kursy pożarnictwa, urządzeń wodne, nagrody za wykrycie podpalaczy, wystawy i propagandę budownictwa ogniotrwałego oraz inne cele przeciwpożarowe zł 728 tys., na prace organizacyjne wyszkoleniowe dla Związku Straży Pożarnych R. P. w Warszawie i okręgów wojewódzkich zł 404 tys., oraz tytułem subwencji dla Kasy Strażackiej zł 100 tys.

Akcja motoryzacji straży, mimo nieznacznej tylko poprawy sytuacji gospodarczej samorządów, w roku sprawozdawczym wykazała dalszy postęp. Przy bardzo wydatnej pomocy finansowej Zakładu umożliwiono strażom wzdłuż samorządom nabycie 77 sikawek motorowych, a 9 strażom — nabycie samochodów pożarniczych, autocystern i t. p.

Saldo zobowiązań 278 samorządów względem Zakładu z tytułu pożyczek na organizację obrony przeciwpożarowej wynosiło pod koniec 1934 r. ogółem zł 2 019 300.

Z akcją prewencyjną Zakładu wiąże się bezpośrednio działalność Kasy Strażackiej, która udziela świadczeń strażakom w razie nieszcześliwego wypadku. W roku sprawozdawczym do Kasy należało 3 725 straży, liczących 86 994 członków. Świadczeń wypłacono ogółem zł 66 366 16 przy 506 wypadkach, z których 6 było śmiertelnych, a 7 wywołało trwałe inwalidztwo.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W MAJU 1935 R. — Wydobyte ropy w maju 1935 r. wyniosło 4 333 cyst. brutto wobec 4 244 cyst. w kwietniu r. b. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła zatem 139 cyst. wobec 141 cyst. w kwietniu.

W rejonie borysławskim nie było w miesiącu sprawozdawczym większych dowierceń. Uzyskano jedynie zwiększenie produkcji z 2 do 10 t no torpedowaniu w otworze XXVII kopalni „Statelands” w Tustanowicach. W rejonach marek spec-

jalnych większe dowiercenie uzyskano: w Bilkowie w otworach „Gargoyle I” — 6 t dziennie, z głęb. 1 558 m i „Dąbrowa LX” — 8 t dziennie z głęb. 1 083 metrów oraz szereg mniejszych dowierceń z produkcją ok 1 t dziennie: w Brelikowie, Ropiance, Schodnicy, Łężanach, Harkłowej, Dominikowicach i Gorlicach.

Odbudowa ciśnienia złoza na kopalni „Lipa” w Lipinkach w dalszym ciągu była wstrzymana. Na kopalni „Strzelbice” po dłuższej przerwie rozpoczęto wtlaczanie powietrza. Pracę zaczęto przy ciśnieniu 2 atm., stopniowo podwyższając do 15 atm. Otwór chłopał 0,4 ÷ 1,77 m³ powietrza na minutę.

W kwietniu i maju r. b. włożono 72 tys. m³. Z końcem maja nastąpił w sąsiednim otworze — Nr. 43 — wzrost produkcji o 100 kg na dobę. Na kopalniach w Schodnicy: Muchowate, „Harem” i „Pereprostyna” odbudowa utrzymywała bez zmian produkcję ropy na wysokim poziomie (to jest kilkakrotnie wyższym niż przed stosowaniem metody). Niemniej rentująco utrzymywała się produkcja na kopalniach: „Leon” w Potoku i „August” w Równem, gdzie zamiast powietrza włączany jest w złożę gaz ziemny. W Harklowej na kopalni „Ropita” zaczęto próbne włączanie powietrza przeciętnie 4'0 m³ przy maksymalnym ciśnieniu 15 atm.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, stanowiła prawie bez zmiany 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerii wyniosła 4318 cyst. — wobec 4287 cyst. w kwietniu.

Zapasy ropy, zmagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, pozostały prawie bez zmiany, wynosząc 1860 cyst. (w kwietniu 1876 cyst.).

Ruch terenowy nie wykazał ożywienia.

Spółka Akc. „Pionier” prowadziła w dalszym ciągu prace poszukiwawcze metodą sejsmiczną w gminach: Krynica, Horucko, Medenice, Josefsberg, Königsau, Letnia, Hrud lityński, Rabczyce, Opary, Wypuczki, Radelicz, Tynów i Dolne pow. drohobyckiego, oraz w gminach: Pukienicze, Lisiatycze i Wolica pow. stryjskiego. Na powyższych obszarach śledzono w dalszym ciągu grupę głębokich refleksów. Najwyraźniejsze z nich stwierdzono w okolicy Lityni, Letniej i na wschód od Krynicy. W celach próbnych przygotowuje się otwór strzałowy w Mraźnicy w pobliżu otworów: „Arkadia” i „Petain”. Badania geoelektryczne, prowadzone przez jedną z zagranicznych firm, obejmowały pomiary w kierunku wschodnim od Pomiarów w Truskawcu do gminy Ułyczno — Dołhołuka i Lubieńce nad Stryjem. Ogólna długość linii — 15700 m. Od połowy maja rozpoczęto pomiary na linii, oddalonej o 150 m od lasów państwowych na Tepciuchu koło Drohobycza, w kierunku południowo-zachodnim, przez teren Dąbrowa-Północ w Tustanowicach.

Produkcja i obrót ropą — w maju 1935 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Kwiecień 1935	803	20	817	324	3 159	163	3 173	1 501	282	4	297	51	4 244	187	4 287	1 876
Maj 1935	799	9	812	307	3 223	159	3 225	1 478	311	6	281	75	4 333	174	4 318	1 860
Stycz. — maj 1934	3 912	24	3 967	350	16 313	807	16 782	1 309	1 343	31	1 194	228	21 597	862	21 943	1 887
„ „ 1935	3 980	48	4 115	307	15 800	789	15 702	1 478	1 401	27	1 361	75	21 181	864	21 179	1 860

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — w maju 1935 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odfłoczono	Manko
Kwiecień 1935	10 801	2 377	7 997	427	24 260	7 900	16 277	83	3 547	2 635	695	217	38 608	12 912	24 969	727
Maj 1935	9 728	2 748	6 699	281	24 546	8 106	16 282	158	3 513	2 570	675	268	37 787	13 424	23 656	707
Stycz. — maj 1934	47 859	10 308	35 688	1 863	132 134	52 881	78 644	609	18 069	13 003	2 725	2 341	198 082	76 192	117 057	4 813
„ „ 1935	60 620	12 588	45 865	2 167	134 674	40 615	93 516	543	17 698	13 362	3 123	1 213	212 992	66 565	142 504	3 923

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów — w maju 1935 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w																
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłączone gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstruc.	Likwidacja	Razem	Liczba robotników	Ilość otworów produktywnych	Przebieg dnia produkcji otworów — w kg
			Produkcyjne	Bez produkcji	Razem												
Kwiecień 1935	7	8	51	58	109	21	211	27	338	2 212	351	30	16	3 330	8 760	2 979	474
Maj 1935	7	8	50	68	118	19	199	28	366	2 207	341	38	13	3 344	8 838	2 992	467

W ruchu wiertniczym dało się zauważyć pewne ożywienie. Ilość otworów, znajdujących się w wierceniu, wynosiła 118 wobec 109 w kwietniu. Nowych wierceń przybyło 11 (w kwietniu — 8). Z tej liczby — w rejonie okręgu jasielskiego zostały uruchomione: „Union IV” i „Magdalena XIII” w Dominikowicach, „Stanisław XXXVII” w Bieczu, „Henryk III” i „Elżbieta” w Krygu, „Pollon II” w Lipinkach, „Kraj VIII” w Sądkowej i „Mary Nr. 1” w Zmigrodzie Starym. W rejonie drohobyckim rozpoczęto wiercenie otworu Nr. LXXI na kopalni w Strzelbicach, „Karpaty CVIII” w Brelikowie i „Andzia” w Schodnicy.

Z wierceń poszukiwawczych — otwór „Wownia” osiągnął głębokość 780 m, przyczem podjęto przebudowę zórawia z systemu linowego na „rotary”. W Monastercu otwór

„Elisabeth II” kopalni „Miremont” osiągnął głębokość 519 m, „Izabella I” w Woli Postołowej — 778 m, „Pollon” w Stróżach — 622 m., „Pollon” w Lipinkach czasowo unieruchomiono, „Belarm” w Sobniowie przy głębokości 1 333 m znajduje się w rekonstrukcji i Nr. 1 w Zdżarach przy głębokości 825 m w likwidacji.

Ceny ropy brutto pozostały w wysokości niezmiennych, t. j. 1 350 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki.

Liczba robotników na kopalniach ropy i gazów zwiększyła się do 8 830 (w kwietniu było zatrudnionych 8 760 osób).

Wydobycie gazów ziemnych w maju wynosiło 37 787 tys. m³ wobec 38 608 tys. m³ w kwietniu. Przeciętne dzienne wydobycie stanowiło zatem 1 218 tys. m³ (w kwietniu — 1 286 tys. m³).

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w maju 1935 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spo- życia w kraju	Wysyłka do innej rafin.	Zużycie własne	Eksport	P r z y c h ó d :		Z a p a s y :	
						z innych rafineryj i gazoli- niarń	import	w dn. 30/IV 1935	w dn. 31/V 1935
Benzyna	7 691	5 292	425	4	4 300	2 924	—	20 493	21 087
Nafta	12 286	5 422	29	6	1 103	10	—	37 104	42 840
Olej gazowy	7 591	3 862	148	29	3 006	145	—	7 268	7 959
Oleje lekkie o c. g. do 0'890	663	817	2	—	4	3	—	1 103	946
Oleje: napędowy i opałowy	162	188	—	—	89	—	—	565	450
Oleje smarowe	5 807	2 208	154	10	3 731	133	18	65 170	65 025
Wazelina	42	22	—	—	—	—	—	169	189
Smary stałe	287	238	6	—	10	1	—	391	380
Parafina	2 106	566	1	—	1 516	1	—	4 848	4 872
Asfalt	1 754	1 962	—	20	71	—	—	12 554	12 255
Koks	353	51	64	179	213	79	—	1 352	1 277
Produkty atypowe	40	69	—	12	—	—	—	163	122
" uboczne	192	122	—	60	—	—	—	768	778
Olej parafinowy	— ¹⁾	—	293	27	—	193	—	21 153	20 047
Gacz i oleje potne	— ²⁾	—	—	—	—	—	—	3 184	3 020
Slops	112	—	—	269	—	—	—	879	722
Pozostałości	714	187	85	287	—	189	—	15 576	15 920
Ogółem:	38 657	21 051	1 207	903	14 043	3 678	18	192 740	197 889

Manko gazowe utrzymało się na wysokości niezmienniej, t. j. ok. 1'8% produkcji brutto.

Cenę gazu ziemnego w maju w rejonie borysławskim ustalono w wysokości niezmienniej gr 4'22 za 1 m³. W rejonie okr. jasielskiego płacono gr 6'0 za 1 m³, doliczając za tłoczenie gr 0'64 dla zakładów przemysłowych i gr 0'94 dla miast.

W maju r. b. było czynnych 29 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3 357 robotników i majstrów (w kwietniu r. b. 3 291). Z tej liczby — 3 317 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 42 177 t (w r. ub. przeciętnie mies. 44 tys. t). Przerobiono ropy borysławskiej (standard) 26 903 t, specjalnej małoparafinowej 10 350 t, specjalnej bezparafinowej 4 924 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 38 657 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 8'3% (przeciętnie w r. ub. 8'1%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 21 954 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerij 903 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia rafinerij):

	M a j		Przec. mies.
	1935	1934	1934
Benzyna	5 292	6 548	5 170
Nafta	5 422	3 843	9 700
Oleje gazowy i opałowy	4 050	3 362	4 540
Oleje smarowe	3 025	2 706	3 320
Parafina	566	472	630

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 14 043 t, czyli był znacznie mniejszy niż przeciętny eksport miesięczny w r. ub. (17 tys. t).

Eksport do poszczególnych Krajów — w maju 1935 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0'890	Oleje smarowe	Parafina	Świece	Wazelina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Półprodukty	Pozostałości dystylacyjne ³⁾	Razem
Czechosłowacja	3 110	770	36	—	195	20	—	—	—	—	—	—	—	4 131
Austria	13	55	172	1	3	75	—	—	—	123	—	—	78	520
Dania	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
Holandja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Jugosławja	—	—	—	—	57	86	—	—	—	—	9	—	—	152
Luksemburg	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	10
Niemcy	—	—	—	—	—	—	—	—	40	57	—	—	—	97
Szwajcaria	26	200	1 773	—	16	—	—	—	—	33	—	—	—	2 048
Szwecja	—14	—	—	—	58	—	—	—	—	—	—	—	—	72
Turcja	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Węgry	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	45
Razem:	3 215	1 032	1 981	1	338	226	—	—	50	213	9	—	78	7 143
Gdańsk	1 017	69	198	3	3 382	1 290	—	—	21	—	1	—	11	5 992
Gdynia	68	2	827	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	908
Ogółem:	4 300	1 103	3 006	4	3 731	1 516	—	—	71	213	10	—	89	14 043

¹⁾ Potrącono 979 t, wziętych z zapasów do dalszej przeróbki.

²⁾ " 164 t, " " " " "

³⁾ Oleje napędowe i opałowe.

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	<i>M a j</i>	<i>Przec. mies.</i>
	1935	1934
Benzyna	4 300	5 220
Nafta	1 103	3 250
Oleje gazowy i opał.	3 095	3 100
" smarowe	3 735	3 000
Parafina	1 516	1 630

Ruch za p a s ó w produktów naftowych w rafinerjach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1/V 1935	1/VI 1935	1/VI 1934
Benzyna	20 493	21 087	22 082
Nafta	37 104	42 840	39 412
Oleje gazowy i opałowy .	7 833	8 409	18 930
" smarowe	66 273	65 971	63 562
Parafina	4 848	4 872	5 721
Inne produkty	56 189	54 710	59 234
R a z e m:	192 740	197 889	208 941

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w maju r. b. 3 292 t (w kwietniu 3 339 t). Z ogólnej ilości 37 787 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 21 788 tys. m³, czyli 57,7%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 15,1 kg gazoliny (w r. ub. przeciętnie 14,5 kg). Do rafinerji nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 3 123 t gazoliny. W ruchu było 26 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 335 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W MAJU 1935 R. — W maju r. b. wydobyto wosku 24 t (w kwietniu 25 t). Eksport obejmował wyłącznie Niemcy, dokąd wysłano 18 t (w kwietniu r. b. — 36 t). Zapasy wosku ziemnego, zamagazynowanego na kopalniach, zwiększyły się z 5 t w kwietniu do 10 t. Zatrudnionych było 150 robotników (w kwietniu 157). Ceny wosku ziemnego pozostały w wysokości niezmięnionej zł 286 za gat. I i zł 231 za gat. II za 100 kg.

HUTNICTWO

PRZYSTĄPIENIE HUT POLSKICH DO MIĘDZYNARODOWYCH KARTELI

W dn. 26 lipca 1935 r. odbyło się w Brukseli posiedzenie Światowego Kartelu Szynowego (Irma), a następnie Międzynarodowego Kartelu Stalowego (E. I. A.) z udziałem przedstawicieli polskiego hutnictwa. Na posiedzeniach tych zostały ostatecznie ustalone warunki przystąpienia Polski do obu karteli, co też hutnictwo polskie skutecznie z ważnością od dn. 1 sierpnia 1935 r. na okres 5 lat z prawem, oczywiście, wcześniejszego wypowiedzenia w razie zaistnienia pewnych okoliczności. W ten sposób została zakończona trwająca już blisko od 10 lat walka polskiego hutnictwa z międzynarodowymi kartelami, a w szczególności z Kartelem Szynowym; walka z tym kartelem w ostatnich czasach przybrała formy bardzo ostre, wpływając na obniżkę cen światowych i przynosząc obu stronom poważne szkody.

O korzyściach tego porozumienia dziś jest przedwczesnie jeszcze mówić coś konkretnego, w każdym razie to jest wiadome, że hutnictwo polskie nie tylko utrzymało swój dzisiejszy stan posiadania, ale uzyskało nawet i pewne możliwości rozwojowe. Jeżeli się przytem weźmie pod uwagę możliwość, a nawet prawdopodobieństwo podniesienia się cen światowych, zmniejszenie się kosztów akwizycji, dzięki zakończeniu walki konkurencyjnej, poprawę warunków płatności, jaka musi nastąpić przy ustaniu konkurencji, wreszcie ujawniający się już dziś stopniowy wzrost zapotrzebowania światowego, to słusznym wydaje się oczekiwanie, że hutnictwo polskie z przystąpienia do związków międzynarodowych wyniesie zupełnie realne korzyści.

Sytuacja ogólna w obu kartelach przedstawia się następująco: Rozmowy Kartelu Szynowego Irma o przystąpienie do Polski były prowadzone wielokrotnie, jednakże zawsze bezskutecznie — wobec niewspółmiernie niskiej kwoty, oferowanej przez Irme, a wynoszącej zaledwie do 15 tys. t albo i mniej, gdyż 30% kwoty grupy środkowo-europejskiej. Intensywny wywóz szyn, jaki Polska dokonała w ostatnich paru latach, zmienił zupełnie sytuację — tak, że polskie hutnictwo uzyskało 10% ogólnego tonażu obecnej Irmy, przyczem połowa eksportu polskich szyn do Niemiec nie będzie obciążała naszej kwoty. Bez względu na rozwój konjunktury hutnictwo polskie otrzymało gwarantowane minimum 30 tys. t plus połowa eksportu szyn do Niemiec, t. j. 36 tys. t. Gwarancji tego rodzaju poza grupą polską żadna inna grupa Irmy nie posiada. Natomiast zastrzeżona została górna granica naszego wywozu szyn w wysokości 70 tys. t.

Obecny podział kwot w Irmie jest następujący (w %ach):

Stany Zjedn. i W. Brytania	37
Niemcy	17
Francja	15
Polska	10
Belgia	12,2
Luksemburg	4,3
Czesi i Austria	2,7
Węgry	1,8

Zaraz po przystąpieniu grupy polskiej do kartelu Irma zdecydowała przywrócić stosowanie w praktyce teoretycznych cen zasadniczych dla szyn, które spowodu konkurencji Polski ostatnio nie były stosowane. Wobec tego, że konkurencja dla Irmy w osobie porozumienia Szwecja — Hiszpanja jest obecnie bardzo nieznaczna, należy mieć nadzieję, że ceny światowe będą musiały się podnieść.

W Kartelu Stalowym (E. I. A.) Polska otrzymała kwotę, odpowiadającą stosunkowi 350 tys. t stali surowej rocznie do ogólnego eksportu F. I. A. w czasie od 1 lipca 1934 r. do 1 lipca 1935 r. przyczem do sumy tej nie będzie zaliczany obrót uszlachetniający z Niemcami.

Międzynarodowy Kartel Stalowy posiada cały szereg biur sprzedaży, których bezpośrednim celem jest utrzymanie odpowiedniego poziomu cen na rynku światowym. W porozumieniu, zawartem z E. I. A., przystąpienie polskiego hutnictwa do tych biur nie zostało jeszcze skutecznie, gdyż musiało ono zachować sobie możność dostosowania umów z temi biurami do naszych specyficznych potrzeb. Przystąpienie Polski do Kartelu Stalowego daje niezwłoczną możliwość przystąpienia do współpracy nad uporządkowaniem rynku światowego i poprawą cen.

Oba te porozumienia wymownie świadczą o tem, iż konsekwentnie od lat kilku prowadzona akcja eksportowa polskiego hutnictwa, w oparciu o pomoc rządową, zmusiła hutnictwo światowe do rewizji swego poglądu na możliwości rozwojowe i światową pozycję naszego hutnictwa.

KOPALNICTWO RUD ŻELAZNYCH W MARCU I KWIECNIU 1935 R. — Pewna poprawa, jaka dała się zauważyć w kopalnictwie rud żelaznych w pierwszych miesiącach r. b., utrzymywała się w dalszym ciągu i w miesiącach sprawozdawczych, w których wydobyte — w porównaniu z 2 pierwszymi miesiącami — wzrosło o przeszło 8%. W porównaniu z okresem pierwszych 4 miesięcy 1934 r. — wydobyte tegoroczne wykazuje bardzo znaczny, bo 71%-owy, wzrost. Przemysł wielkopięcowy wykazuje w porównaniu z r. ub. zaledwie 8% owe zwiększenie wytwórczości, a w ostatnich miesiącach nawet tendencję zniżkową, wzrost więc wydobywania można wyjaśnić jedynie zwiększeniem spożycia rud krajowych. Kwestją tą już od dłuższego czasu hutnictwo nasze zajmuje się bardzo poważnie. Główny przyrost wydobywania nastąpił w okręgu częstochowskim, gdzie koncentruje się głównie kopalnictwo rud; w tym okręgu została w sprawozdawczych miesiącach uruchomiona nowa niewielka kopalnia. Zwiększenie wydobywania wykazuje również okrąg radomski.

W y d o b y c i e rud liczbowo przedstawiało się, jak następuje (w tonnach):

	Okręgi górnicze:			Ogółem
	często- chowski	radom- ski	dąb- rowski	
1934 — przec. mies.	16 979	1 941	932	19 852
IV kwart. 1934—"	19 480	2 252	1 392	23 124
Styczeń 1935	22 986	1 587	1 825	26 398
Luty "	21 601	1 469	1 448	24 518
Marzec "	25 404	2 512	857	28 773
Kwiecień "	23 799	2 051	1 036	26 886
Stycz.-kwiec. "	93 790	7 619	5 166	106 575
" " 1934	53 759	7 503	1 295	62 557

Poza powyższą rudą — 2 kopalnie wydobywały jeszcze rudę ze starych zwałów; rudy tej wydobyto: w marcu 635 t i w kwietniu 727 t; od początku roku wydobyć dało 1922 t — wobec 3 143 t w tymże okresie r. ub.

Ogólne wydobywanie rudy (bez rudy ze zwałów) wykazało w porównaniu z lutym wzrost w marcu o 17,5% i w kwietniu o 9,5%. Ilościowo wzrost ten nastąpił głównie w okr. częstochowskim, choć procentowo znacznie wyższy był w okr. radomskim. Okrąg dąbrowski w obu miesiącach, a głównie w marcu, wykazał zmniejszenie wydobywania. Porównanie z 4 miesiącami r. ub. wykazuje znaczne zwiększenie wydobywania w r. b., jedynie okrąg radomski dał bardzo nieznaczny wzrost — o 15%. Wskaźniki wydobywania przedstawiały się następująco:

	Luty	Ma- rzec	Kwie- cień	Styczeń- kwiecień 1934	1935
Okr. częstochowski . . .	100	118,0	110,0	100	174,0
" radomski . . .	100	171,0	139,0	100	101,5
" dąbrowski . . .	100	59,0	75,5	100	398,0
Ogółem w Polsce . . .	100	117,5	109,5	100	170,5

Udział poszczególnych okręgów w 4-miesięcznym wydobywaniu wynosił: częstochowskiego 88% radomskiego 7,2% i dąbrowskiego 3,8%.

Liczba kopalń w ruchu utrzymywała się mniej więcej na jednym poziomie, gdyż z 14 kopalń w lutym wzrosła w marcu do 15, w kwietniu zaś zmniejszyła się znów do 14. Tendencją do otwierania nowych kopalń, jaka się zaznaczyła w końcu r. ub. i na początku bieżącego, ustąpiła już — i obecnie można już tylko zauważyć pewien ruch między drobnymi kopalniami, zamkniętymi w razie wyczerpania i zastępowanymi nowymi. W okresie sprawozdawczym w marcu została otwarta jedna kopalnia rudy brunatnej w okr. dąbrowskim, w kwietniu zaś w tymże okręgu została zamknięta również jedna kopalnia skutkiem wyczerpania.

Zapasy rudy wszelkiej, znajdującej się na kopalniach i w hutach, podniosły się z 54 470 t w końcu lutego do 65 948 t w końcu kwietnia, t. j. o 21,1%. W tej ilości — zapas rudy ilastej, przygotowanej do prażenia, znajdujący się na kopalniach, wzrósł z 17 556 t do 27 692 t (o 57,8%); zapas rudy ilastej prażonej oraz brunatnej, przygotowanej do wielkiego pieca, zmniejszył się z 21 264 t do 20 604 t (o 3,1%), w czym rudy ilastej było 7 155 t i brunatnej 13 449 t. Zapasy rudy prażonej, znajdujące się w hutach, podniosły się z 15 650 t do 17 652 t (o 12,8%).

Ogólna liczba robotników w wykazywała w dalszym ciągu nieznaczną tendencję wzrostu, przyczem w kwietniu nastąpiło lekkie zmniejszenie się, które jednak w następnym miesiącu zostało z nadwyżką wyrównane. W porównaniu z lutym, w którym zatrudnionych było 2 171 robotników, ogólna liczba robotników wzrosła: w marcu do 2 237, t. j. o 3%, i w kwietniu do 2 187, t. j. o 0,75%. W 1934 r. liczba robotników w końcu kwietnia wynosiła 1 519 — tak, że w ciągu roku wzrosła o 44%. Z ogólnej liczby robotników — pracowało w marcu i kwietniu: w okr. częstochowskim 1 828 i 1 809, w okr. radomskim 331 i 338 i w dąbrowskim 78 i 40. Przeciętny zarobek robotników (bez potrąceń) w kwietniu w okręgach częstochowskim i radomskim wynosił (w zł):

	Na dniówkę		Miesięcznie	
	okr. częstoch.	okr. radom.	okr. częstoch.	okr. radom.
Ogół robotników . . .	3,90	2,20	84,00	27,00
Górnicy na dole . . .	4,05	2,80	88,00	45,00
Wykwalifik. na górze . . .	4,65	4,60	110,00	83,00
Niewykwalifik.	3,85	1,90	85,00	27,00

Wydańność pracy robotnika podana jest w poniższym zestawieniu (w tonnach miesięcznie i dziennie), przyczem w obliczeniu tem uwzględnieni zostali tylko robotnicy, pracujący w kopalniach, dających wydobyć:

	Liczba robotników w kop. z wydob.	Wydobyte na 1 robotn.:	
		miesięcznie	dziennie
Listopad 1934 . . .	1 709	13,71	0,550
Grudzień " . . .	1 857	11,68	0,508
Styczeń 1935 . . .	1 797	14,69	0,565
Luty " . . .	1 863	13,44	0,585
Marzec " . . .	1 960	14,65	0,563
Kwiecień " . . .	1 863	14,42	0,577

Jak widać więc, wydajność pracy utrzymywała się na dobrym poziomie, choć nieco niższym niż w lutym. W marcu i w kwietniu 1934 r. dzienna wydajność pracy była mniejsza i wynosiła 0,522 i 0,544 t na robotnika.

Przywóz rudy żelaznej w marcu był nieznaczny, natomiast w kwietniu wzrósł bardzo znacznie. Inne tworzywa, zawierające żelazo, były sprowadzane w niewielkich ilościach, nieprzekraczających ¼ normalnego przywozu. Przywóz rudy manganowej wzrósł znacznie. Wywożona była tylko ruda darniowa i wapłaki pirytowe z fabryki kwasu siarkowego.

Liczbowa przywóz i wywóz rud i szlak przedstawiał się następująco (w tonnach):

	Przywóz z zagran.:			Wywóz rudy darn. i szlak
	rudy żelaz- nej	materiał. zawieraj. żelazo	rudy manga- nowej	
1934 — przec. mies.	11 397	3 924	3 193	2 126
IV kwart. 1934—"	16 894	4 125	1 811	3 323
Styczeń 1935	13 254	3 955	850	3 987
Luty "	15 025	899	980	1 720
Marzec "	7 857	907	6 111	
Kwiecień "	22 654	459	3 550	
Styczeń-kwiecień "	58 790	6 220	11 492	
" " 1934	33 913	10 053	12 158	

Przywóz rudy żelaznej w porównaniu z lutym zmniejszył się w marcu o 47,7%, natomiast w kwietniu wzrósł o 51%. W ciągu 4 miesięcy w porównaniu z tymże okresem r. ub. w r. b. przywieziono rudy więcej o 73%. Przywóz innych tworzyw, zawierających żelazo, zmniejszył się bardzo znacznie i porównaniu ze styczniem, kiedy utrzymywał się w normalnej wysokości, spadł w marcu do 23% i w kwietniu do 11,5%. W porównaniu z r. ub. w ciągu 4 miesięcy był w tym roku mniejszy o 38,8%.

Ceny rudy krajowej pozostawały bez większych zmian.

HUTNICTWÓ ŻELAZNE W MARCU I KWIECIEŃNIU 1935 R.

— Polepszenie się koniunktury hutniczej, które wyraźnie zaznaczyło się w ciągu 2 pierwszych miesięcy r. b. trwało również i w miesiącach sprawozdawczych, wyrażając się zarówno w poprawie wytwórczości wszystkich działów w marcu i kwietniu (z wyjątkiem jedynie surowki w kwietniu, gdzie nastąpił nieznaczny spadek), jak i w poprawie zbytu. Rynek krajowy od stycznia wykazuje niezbyt wielki, lecz stały wzrost, przyczem wzrost ten notowany jest na rynku prywatnym, co ma duże znaczenie dla poprawy stosunków hutniczych. Z zamówień rządowych jedynie w marcu wpłynęła większa nieco ilość 9 426 t, w kwietniu zaś spadły one znów do normalnej wysokości. Dzięki takiemu stanowi rzeczy huty mogły pracować z przeciętnym zatrudnieniem powyżej 60%, przyczem poszczególne warsztaty lub działy miały zatrudnienie nawet wyższe. Szczególna uwaga hutnictwa zwrócona była na eksport; organizacja eksportu, trwająca już od dłuższego czasu, została ostatecznie przeprowadzona w kwietniu, przyczem objęła ona całą wytwórczość hut, niewyluczając rur. Zaczęciem tej organizacji był Związek Eksportowy Polskich Hut Żelaznych, który został przeniesiony do Katowic, pozostawiając w Warszawie jedynie swego przedstawiciela¹⁾. Obecnie więc cały eksport hutniczy ześrodkowany jest w jednej instytucji, która kieruje — w porozumieniu z czynnikami rządowymi — całą polityką eksportową. Bardzo ujemne w skutkach dla naszego eksportu rur było rozwiązanie światowego kartelu rurowego w dn. 12/III r. b., wywołało to bowiem kompletną dezorganizację rynku i spadek cen o przeszło 50%. W miesiącach sprawozdawczych wywóz rur utrzymywał się na dotychczasowym poziomie naskutek jeszcze dawniej otrzymanych zamówień.

Przyjmując przeciętną miesięczną wytwórczość 1928 r. = 100, otrzymamy następujące wskaźniki wytwórczości zasadniczych działów hutnictwa:

¹⁾ Sprawę tę omawialiśmy w zesz. 15/1935 tygodnika (str. 500).

	1935			1934	
	Luty	Marzec	Kwiecień	Marzec	Kwiecień
Wielkie piece .	53·5	56·0	50·2	52·0	59·0
Stalownie . . .	58·5	67·2	66·0	57·7	62·0
Walcownie . . .	57·2	67·7	68·1	59·0	61·5

W liczbach absolutnych wytwórczość hut żelaznych w ich zasadniczych działach przedstawiała się, jak następuje (w tonnach):

	Surowka	Stal zlewna	Wytw. walcowane	Rury	Liczba robotn.
a) w województwie kieleckim					
1934 — przecięt. mies.	6 333	23 050	16 732	1 586	11 136
IV kwart. 1934—przec. mies.	7 540	22 934	16 051	1 670	11 733
Styczeń 1935	7 944	28 248	18 584	846	11 748
Luty "	6 600	24 318	18 630	1 247	11 901
Marzec "	7 743	25 495	21 962	962	12 173
Kwiecień "	7 875	29 369	23 061	1 214	12 307
Styczeń ÷ kwiecień "	30 162	107 430	82 237	4 269	—
" " 1934	18 876	78 494	60 233	5 875	—

b) w województwie śląskim					
1934 — przecięt. mies.	25 466	48 286	34 578	2 942	19 830
IV kwart. 1934—"	23 751	47 872	35 195	2 385	20 012
Styczeń 1935	27 145	61 032	39 387	3 297	20 356
Luty "	23 827	45 864	31 323	2 293	20 442
Marzec "	24 036	54 823	37 119	3 024	20 543
Kwiecień "	20 787	50 011	36 487	2 960	20 515
Styczeń ÷ kwiecień "	95 795	211 730	144 316	11 574	—
" " 1934	97 445	189 996	130 271	11 238	—

c) ogółem w Polsce					
1934 — przecięt. mies.	31 799	71 336	51 592	4 528	31 010
IV kwart. 1934—"	31 291	70 806	51 431	4 055	31 758
Styczeń 1935	35 089	89 280	57 971	4 143	32 117
Luty "	30 427	70 182	49 953	3 540	32 355
Marzec "	31 779	80 318	59 081	3 986	32 728
Kwiecień "	28 662	79 380	59 548	4 174	32 834
Styczeń ÷ kwiecień "	125 957	319 160	226 553	15 843	—
" " 1934	116 321	268 491	191 470	17 113	—

W małopolskiej hucie „Kraków” praca nie była prowadzona; przy dozorcze i remoncie maszyn zatrudnionych było 12 ludzi; w roku ubiegłym pracowała tylko walcownia w marcu, dając 504 t drobnych profili, a od początku roku—966 t.

W dziale surowki wytwórczość ogólna w porównaniu z lutym wykazała w marcu wzrost o 43%, następnie jednak w kwietniu nastąpił spadek o 6%. W marcu wzrost ten nastąpił w obu dzielnicach, w kwietniu zaś Górny Śląsk wykazał dosyć znaczne zmniejszenie. W ciągu 4 miesięcy ogólna wytwórczość tegoroczna była większa o 8% niż w tymże czasie r. ub.; zwiększenie to przypada tylko na b. Kongresówkę. Zmiany wskaźnika rozmiarów produkcji daje poniższe zestawienie:

	Luty	Marzec	Kwiecień	Styczeń ÷ kwiecień 1934	Styczeń ÷ kwiecień 1935
B. Kongresówka	100	117·5	119·4	100	160·0
Górny Śląsk	100	100·9	87·0	100	98·2
Ogółem w Polsce	100	104·3	94·0	100	108·0

Udział poszczególnych dzielnic w ogólnej 4-miesięcznej wytwórczości surowki wynosił: b. Kongresówki 23·9% i Górnego Śląska 76·1%. W obu miesiącach sprawozdawczych pracowało po 7 wielkich pieców, dając w marcu 215 i w kwietniu 207 pieco-dni pracy—wobec 8 pieców w lutym z 222 pieco-dniami. Z powyższej liczby pieców — w obu miesiącach w b. Kongresówce pracowało po 2 piece (61 i 59 pieco-dni) i na Śląsku 5 pieców (154 i 148 pieco-dni). W marcu i kwietniu r. ub. pracowało po 9 wielkich pieców, dając 232 i 246 pieco-dni.

Ogólny zbył surowki wykazał w obu miesiącach sprawozdawczych wzrost, gdyż w porównaniu ze zbytem lutym wzrósł o 15·2% i o 40%, przyczem zbył krajowy wykazywał ciągły wzrost, podczas gdy wywóz zagranicę był dosyć znaczny tylko w kwietniu. Liczbowo zbył surowki w poszczególnych miesiącach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	Z	b	y	t:	Spożycie
	w kraju	zagranicę	razem		własne
Styczeń 1935	8 290	95	8 385		35 563
Luty "	8 412	90	8 502		27 117
Marzec "	9 792	20	9 812		29 628
Kwiecień "	10 301	1 649	11 950		27 838
Styczeń ÷ kwiec. "	36 795	1 854	38 649		120 146
" " 1934	25 087	4 758	29 845		103 769

Jak widać więc, zbył surowki wykazuje dosyć znaczny wzrost; również i zapotrzebowanie własne jest większe niż w r. ub., co zresztą jest ściśle związane z wytwórczością. Porównanie 4 miesięcy r. b. i r. ub. wykazuje w r. b. wzrost zbytu o 29% i wzrost zapotrzebowania własnego o 16·3%. Zapasy surowki wykazały w miesiącach sprawozdawczych zmniejszenie z 52 923 t do 47 337 t, t. j. o 10·6%.

W dziale stalowni ogólna wytwórczość w porównaniu z lutym wzrosła: w marcu o 14·1% i w kwietniu o 13·5%; 4-miesięczna wytwórczość była w r. b. większa niż w r. ub. o 18%. Wzrost wytwórczości nastąpił prawie równomiernie w obu dzielnicach. Zmiany wskaźnika wytwórczości podaje poniższe zestawienie:

	Luty	Ma-rzec	Kwiecień	Styczeń ÷ kwiec. 1934	Styczeń ÷ kwiec. 1935
B. Kongresówka	100	104·1	120·2	100	137·0
Górny Śląsk	100	119·5	109·0	100	111·5
Ogółem w Polsce	100	114·1	113·5	100	118·0

Udział dzielnic w 4-miesięcznej wytwórczości stali wynosił: b. Kongresówki 33·7% i Górnego Śląska 66·3%. Ogólna liczba pieców martenowskich w ruchu w marcu i kwietniu wynosiła po 24 z 605 pieco-dniami w marcu i 568 w kwietniu. Z tej liczby — w b. Kongresówce pracowało 10 pieców (232 pieco-dni) w marcu i 9 pieców (222 pieco-dni) w kwietniu, na Górnym Śląsku—14 pieców (373 pieco-dni) i 15 pieców (346 pieco-dni). W tychże miesiącach 1934 r. pracowało 18 i 22 pieców (477 i 495 pieco-dni). Pieców elektrycznych pracowało w odnośnych miesiącach 9 i 8 (187 i 169 pieco-dni), z czego w b. Kongresówce były po 4 piece (81 i 72 pieco-dni) i na Śląsku 5 i 4 piece (106 i 97 pieco-dni). Zapasy stali zmniejszyły się z 39 273 t do 34 523 t, t. j. o 12%.

W dziale walcowni wytwórczość wzrosła w porównaniu z lutym: w marcu o 18% i w kwietniu o 19·1%, przyczem wzrost dał się zauważyć w obu dzielnicach: 4-miesięczna produkcja była w tym roku większa niż w r. ub. o 18·2%. Wskaźniki wytwórczości walcownianej przedstawiały się następująco:

	Luty	Ma-rzec	Kwiecień	Styczeń ÷ kwiec. 1934	Styczeń ÷ kwiec. 1935
B. Kongresówka	100	117·6	123·8	100	136·0
Górny Śląsk	100	118·1	116·2	100	111·0
Ogółem w Polsce	100	118·0	119·1	100	118·2

Udział poszczególnych dzielnic w 4-miesięcznej wytwórczości wynosił: b. Kongresówki 36·3% i Górnego Śląska 63·7%.

Zbył wytworów walcownianych wraz z półwytworem, jednak bez spożycia własnego, w porównaniu z lutym wykazał wzrost, i to zarówno na rynku krajowym, jak i w wywozie zagranicę. Również i okres 4-miesięczny dał w tym roku w porównaniu z r. ub. zwiększenie sprzedaży krajowej i eksportu. Liczbowo zbył przedstawiał się jak następująco (w tonnach):

	Z	b	y	t:	Spożycie
	w kraju	zagranicę	razem		własne
Styczeń 1935	29 836	25 778	55 614		16 109
Luty "	37 193	16 008	53 201		14 575
Marzec "	43 181	20 182	63 363		13 306
Kwiecień "	47 102	16 669	63 791		18 282
Styczeń ÷ kwiec. "	157 312	78 657	235 969		62 272
" " 1934	129 016	72 738	201 754		48 279

Jak widać z tych liczb, zbył krajowy ma stałą tendencję ku wzrostowi i przedstawia się w r. b. dużo lepiej (o 22%) niż w ciągu 4 miesięcy r. ub. Zbył zagraniczny również przedstawia się korzystniej niż w r. ub., choć różnica jest dużo mniejsza — gdyż tylko 8·4%. Zbył zagraniczny wykazuje dosyć znaczne wahania, które są w dużym stopniu uzależnione od bardzo chwiejnej koniunktury na rynku światowym. Zapasy wytworów walcownianych wykazały w końcu kwietnia niewielki zmniejszenie — z 68 351 t w końcu lutego do 67 738 t.

W dziale rur wytwórczość w miesiącach sprawozdawczych wykazała również wyżkę w stosunku do lutego; przypada ona głównie na Górny Śląsk, gdyż w b. Kongresówce w marcu nastąpił nawet spadek wytwórczości. Zato 4-miesięczna wytwórczość tegoroczna była niższa niż zeszłoroczna o 7·2%. Wskaźniki wytwórczości rur przedstawiały się następująco:

	Luty	Ma-rzec	Kwiecień	Styczeń ÷ kwiec. 1934	Styczeń ÷ kwiec. 1935
B. Kongresówka	100	77·0	102·6	100	72·5
Górny Śląsk	100	132·0	129·0	100	102·6
Ogółem w Polsce	100	111·0	118·0	100	92·8

Udział poszczególnych dzielnic w 4-miesięcznej wytwórczości rur wyniósł: b. Kongresówki 27% i Górnego Śląska 73%.

Ogólny zbył rur, podobnie jak i wytwórczość — był w sprawozdawczych miesiącach wyższy i w porównaniu z lutym wzrósł o 15% i 20·2%, jednakże w okresie 4-miesięcznym tegoroczny zbył okazał się o 6·2% mniejszym niż w r. ub. Liczbowo zbył rur przedstawiał się następująco:

	Z		t:	Spożycie własne
	w kraju	zagranicę		
Styczeń 1935	1 426	2 795	4 221	11
Luty "	1 741	1 889	3 630	16
Marzec "	1 435	2 737	4 172	15
Kwiecień "	1 784	2 578	4 362	13
Styczeń-kwiecień "	6 386	9 999	16 385	55
" 1934	4 908	12 569	17 477	101

Jak widać z tych liczb, zbył rur w kraju wykazuje postęp w porównaniu z zeszlazycznym, od którego był większy (w okresie 4-miesięcznym) o 29·8%. W porównaniu z lutym — zbył w marcu był niższy o 17·9%, a w kwietniu tylko nieznacznie — o 2·3% — wyższy. Wywóz zagranicę w porównaniu z lutym wzrósł w marcu o 45% i w kwietniu o 36·2%, gdyż wpływ rozwiązania kartelu jeszcze się w tych miesiącach nie ujawnił; zato rezultat okresu 4-miesięcznego był w r. b. o 20% słabszy niż w ubiegłym. Zapasy rur obniżyły się z 4 137 t do 3 741 t, t. j. o 2·5%.

Liczba robotników, zatrudnionych w hutach żelaznych, wykazała w porównaniu z lutym wzrost: w marcu o 373, t. j. o 1·1%, i w kwietniu o 479, t. j. o 1·5%. W kwietniu 1934 r. zatrudnionych było 30 460 robotników, w ciągu roku więc liczba ich wzrosła o 2 374 t. j. o 7·8%. Z ogólnej liczby robotników — w końcu kwietnia pracowało w b. Kongresówce 12 307 (37·4%), na Górnym Śląsku 20 515 (62·6%) i w Małopolsce przy remoncie i dozowaniu 12. Liczba „świętówek” na Górnym Śląsku spadła w dalszym ciągu — z 21 212 w lutym do 20 343 w marcu i 20 328 w kwietniu, co w stosunku do ilości dniówek, jakie winny były być przepracowane normalnie, wyniosło w marcu 3·8% i w kwietniu 3·9%. W 1934 r. liczba świętówek wynosiła w marcu 27 135 (5·3%) i w kwietniu 20 272 (4·2%). Przeciętne zarobki robotnicze w kwietniu w b. Kongresówce i na Górnym Śląsku na dniówkę i miesięcznie wynosiły (w zł):

	Dniówkowe		Miesięczne	
	b. Kon gresówka	Górny Śląsk	b. Kon gresówka	Górny Śląsk
Ogółem dla całej załogi	6·30	10·75	138·00	238·00
Dla wykwalifikowanych	9·25	13·40	225·00	298·00
Dla niewykwalifik.	4·60	7·70	108·00	172·00

Ogólny stan z zamówień wewnętrznych wykazywał w marcu i kwietniu stan stosunkowo zadowalający, lepszy niż w pierwszych miesiącach roku. Rynek prywatny cechował znaczną poprawą. Według danych Syndykatu Polskich Hut Żelaznych zamówienia (bez surówki, rur i zamówień zagranicznych) wynosiły (w tonnach):

	Luty	Ma-rzec	Kwie-cień	Styczeń-kwiec. 1934	kwiec. 1935
Rządowe	1 192	9 426	2 571	25 993	15 211
Prywatne	12 508	24 547	16 992	46 992	62 904
Razem: 13 700	33 973	19 563	72 985	78 115	
W prywatnych było:					
zamówień handlu	7 921	16 731	10 403	28 061	40 032
" przemysłu	4 587	7 816	6 589	18 931	22 872

Jak widać więc, zamówienia rynku prywatnego wzrosły w porównaniu z lutym w marcu o 96% i w kwietniu o 35·5%; w ciągu 4 miesięcy były w r. b. większe niż w r. ub. o 34%. Zamówienia rządowe większe były w marcu, natomiast w kwietniu utrzymywały się już w granicach normalnych. Największy zbył, jak zwykle, miało żelazo prętowe, osiągając 40% wszystkich zamówień; następne miejsce zajmowała walcówka, której zamówienia podwoiły się w porównaniu z poprzednimi miesiącami; na trzecim miejscu stała blacha cienka, której znaczniejsze ilości szły do ocynkowni. Z poszczególnych odbiorców największe ilości odbierały fabryki drutu i gwoździ, a następnie metalowy przemysł przetwórczy.

Dostawa materiałów w surowych odbywała się normalnie. Spożycie przez huty tworzyw w marcu i kwietniu przedstawiało się, jak następuje (w tonnach): rudy do wielkich pieców 39 443 i 30 397; innych tworzyw, zawierających żelazo, 8 955 i 8 520; koksu do wielkich pieców 29 934 i 28 426, w tem zagranicznego 32 i 73; węgla dla wszystkich celów (z wyjątkiem koksowni) 109 060 i 94 985; żelastwa dla wielkich pieców w martenowskich 63 290 i 66 946, w czem żelastwa własnego 13 411 i 16 391; wreszcie rudy manganowej 1 256 i 7 698.

Obrót zagraniczny wytworami hutnictwa żelaznego wraz z obrotem uszlachetniającym podany jest w poniższym zestawieniu (w tonnach i tys. zł). Liczby wywozu zestawione są na podstawie danych Dep. Gór.-Hutn. Min. Przem. i Handlu, liczby przywozu i wartości — na podstawie danych Gł. Urz. Stat.:

	Marzec 1935		Kwiecień 1935		Kwiecień 1934	
	tonn	tys. zł	tonn	tys. zł	tonn	tys. zł
Surówka	20	4	1 649	290	519	86
wszelka	186	59	151	42	201	160
Półwytwór	—	—	—	—	—	—
walców.	387	83	274	47	404	91
Żelazo i stal	10 202	2 100	9 612	1 770	8 497	2 010
walc. (oprócz niż. wymien.)	405	488	222	339	100	97
Szyny wszel. wraz z akces.	8 448	1 900	5 191	1 140	3 401	754
Blacha żel. i stalowa	1 531	610	1 886	720	2 762	1 108
Rury żelazne i stalowe	2 737	1 830	1 956	1 220	3 487	2 265
Wytw. dalszej obróbki	1 369	1 100	1 366	1 050	344	240
Razem	24 307	7 444	21 660	6 190	19 010	6 463
	1 123	717	973	662	876	479

Wywóz do Z. S. R. R. wyniósł w marcu 5 427 t i w kwietniu 1 943 t, stanowiąc 22·3% i 9% całkowitego wywozu. Ogólny tonaż, wywieziony w miesiącach sprawozdawczych, wyniósł 45 967 t o wartości zł 13 634 tys. — wobec 48 380 t o wartości zł 14 600 tys. w tychże miesiącach r. ub.; tegoroczny wywóz w marcu i kwietniu był więc mniejszy wagowo o 5% i pod względem wartości o 6·5%. Od początku roku wywieziono 93 384 t wartości zł 27 217 tys., w roku zaś ubiegłym w tymże czasie 92 223 t wartości zł 27 988 tys., t. j. ilościowo wywieźliśmy więcej o 1·25%, jednakże wartość wywozowa była mniejsza o 2·8%.

ROLNICTWO

TRANSPORTY CHŁODNICZE ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH BEZ WAGONÓW-CHŁODNI

Zastosowanie chłodnictwa do celów transportu produktów spożywczych posiada tak wielkie znaczenie, że już oddawna prowadzone są prace nad uregulowaniem tego zagadnienia w skali międzynarodowej.

Na podstawie konwencji międzynarodowej z dn. 21/VI 1920 r., podpisanej przez 54 państwa, w tej liczbie również i przez Polskę, utworzony został w Paryżu Institut International du Froid, jako organ kooperacji międzynarodowej w dziedzinie chłodnictwa.

Jako środka transportu chłodniczego używa się pospolicie wagonów-chłodni lub też w transportach morskich specjalnych statków-chłodni lub chłodni na statkach. Wagony-chłodnie,

jako środek transportowy, pomimo niezaprzeconych stron dodatnich, posiadają jednak wiele stron ujemnych. Przedewszystkiem wagony-chłodnie są bardzo drogie; eksploatacja ich jest kosztowna; w miesiącach chłodnych i zimowych użycie ich zmniejsza się do minimum; wagony-chłodnie zajmują miejsce na torach kolejowych nawet wtedy, kiedy nie pracują; transport wagonem-chłodnią wymaga przeładunku na inne środki transportowe lub też połączenia torem kolejowym z chłodniami czyto lądowymi, czyto na statkach, z których lub do których odbywa się ładowanie; wyładowanie wymaga wyjęcia z wagonu przewożonych przedmiotów, sam proces wyładowania zabiera bardzo dużo czasu i jest kosztowny, gdyż przeważnie nie da się skutecznie środkami mechanicznymi.

Uzupełnieniem wagonu chłodni jest częstokroć bardzo kosztowny samochód-chłodnia.

Niedogodności, jakie pociąga za sobą użycie wagonu-chłodni, w ostatnich czasach starają się usunąć przez wprowadzenie ruchomych urządzeń chłodniczych w postaci t. zw. „containers'ów”.

Kontenery w zasadzie swojej jest to ruchoma chłodnia w postaci różnych rozmiarów jaszczy, o ścianach podwójnych, izolowanych, zawierających w przestrzeni między niemi lód naturalny, sztuczny lub suchy. Jaszcze te są przenośne, mogą być — zależnie od swoich rozmiarów — umieszczone w różnych typach wagonów, pospolicie zaś umieszczane są na wagonach-platformach w ilości 2 ÷ 3. Mogą być z platform przeładowywane na zwykłe samochody ciężarowe, nawet na wozy konne; mogą być magazynowane w zwykłych magazynach. Utrzymują one odpowiednią temperaturę w ciągu kilku dni.

Zasadą transportu zapomocą kontenerów jest, że produkt chłodzony, bez potrzeby przeładowywania z jednego urządzenia chłodniczego do drugiego, może przebyć przez wszystkie drogi transportu lądowego czy wodnego i dotrzeć w tym samym kontenerze do ostatecznego odbiorcy.

Zagadnienie tego rodzaju urządzeń obecnie przestaje już być sprawą poszczególnych państw, nabierając charakteru międzynarodowego. Wyrazem tych dążeń jest utworzenie specjalnego Bureau International des Containers przy Chambre Internationale de Commerce w Paryżu. Zebranie organizacyjne Biura odbyło się dn. 22/II 1933 r. w Paryżu. W zebraniu wzięli udział przedstawiciele kolei francuskich, angielskich, belgijskich, polskich, niemieckich, austriackich, włoskich i czechosłowackich. W rozprawach brali również udział przedstawiciele wielkich przedsiębiorstw transportowych i ekspedycyjnych. Zadaniem Biura jest zajęcie się wszystkimi zagadnieniami, dotyczącymi użycia kontenerów w obrocie towarowym.

Wśród zagadnień, dotyczących kontenerów, wysuwa się na czoło sprawa ich standaryzacji. Już w poszczególnych państwach (jak w Stanach Zjednoczonych i in.) były czynione usiłowania co do ujednolicenia typów w skali państwowej. W 1932 r. specjalny Comité International des Containers poruczył wyłonionej w tym celu komisji wymiany i organizacji rozpatrzenie tego zagadnienia. W raporcie tej komisji wysunięto żądanie, aby w poszczególnych krajach przedsiębiorstwa kolei żelaznych połączyły się z zainteresowanymi przedsiębiorstwami transportowymi w specjalną organizację, mającą na celu zachęcanie do użycia kontenerów w obrocie, dostarczenie kontenerów w ilości potrzebnej dla obrotu, popieranie używania kontenerów w przewozach, niezbędnych ze stanowiska ogólnego, organizowanie transportów kombinowanych w warunkach, w których interes publiczny łączy się z interesem przewoźcego.

Wszystkie te propozycje komisji były całkowicie zaakceptowane przez Comité International des Containers.

Na posiedzeniu w dn. 27/III 1933 r. Komitet Wykonawczy Biura postanowił utworzyć komisję techniczną, która miała zbadać sprawę standaryzacji kontenerów oraz ich ulepszenia celem przystosowania do warunków obrotu międzynarodowego. Również wyłoniono komisję handlową, która miała się zająć sprawą opłat przewozowych. Prace obu tych komisji posunęły się daleko naprzód. W szczególności zbadano kwestię rozmiaru kontenerów typu ciężkiego, lżejszego i typów specjalnych, kwestię postępowania z kontenerami przy odprawach celnych i znakowania międzynarodowego kontenerów, kwestię taryfy opłat kolejowych za przewóz kontenerów, ustanowionej przez międzynarodową unję kolei. Zajęto się również sprawą opłat za przewozy morskie, która wymaga uzgodnienia między przedsiębiorstwami kolejowymi i morskimi z jednej strony oraz przedsiębiorstwami morskimi i ekspedycyjnymi z drugiej strony.

Komisja zbadała opracowany dla Biura plan ankiety, mającej na celu zbadanie oszczędności, uzyskiwanych przez użycie kontenerów, stosowanych na kolejach niemieckich. Również postanowiono zbadać inne typy kontenerów w innych krajach, przyczem raczej chodziłoby o badanie przez specjalną komisję różnych rodzajów kontenerów na miejscu celem dokładnego wyjaśnienia zalet poszczególnych typów, niż o zbieranie danych w drodze korespondencji. Chodzi tutaj nie tylko o konstrukcję samego konteneru, jako aparatu chłodniczego, lecz również o jego lekkość, łatwość przewozu, łatwość załadowania i przeładowania na inne środki transportowe i t. p.

W celu ułatwienia sobie zadania, a jednocześnie celem zwiększenia propagandy użycia kontenerów — postanowiono wydawać przy Międzynarodowym Biurze Kontenerów czasopismo, specjalnie poświęcone tej sprawie, pod nazwą „Le Container”. Pierwszy numer tego czasopisma wydany został w 1934 r. i zawiera cały szereg danych, przedstawiających dotychczasowy stan zagadnienia kontenerów.

Kwestja kontenerów w główniejszych krajach europejskich przedstawia się w sposób następujący.

W Anglii 4 wielkie kompanje kolejowe — według danych z czerwca 1933 r. — posiadały 7 170 kontenerów. Ilość ta stale się zwiększa. Poszczególne towarzystwa kolejowe używają kontenerów różnych wymiarów, metalowych i drewnianych, przystosowanych do lodu zwykłego, sztucznego lub suchego. Wyniki użycia kontenerów są nadzwyczaj dodatnie. Np. na jednej ze stacji w Londynie 40 t mięsa w kontenerach mogło być wyładowane na wozy motorowe w ciągu 1 godziny przy pomocy jednego kierownika przeładunku i 4 pomocników z użyciem dźwigu.

W Stanach Zjednoczonych kontenery są dostarczane przez towarzystwa transportowe. Typ nie jest ustalony. Na wagonach-platformach umieszczają zwykle po 2 kontenery. Niektóre towarzystwa używają kontenerów mniejszych rozmiarów, nadających się do umieszczenia w wagonach krytych.

Francja używa kontenerów różnego typu i różnych rozmiarów. Prawie każde z towarzystw kolejowych posiada własne kontenery, a poza tym poszczególne towarzystwa transportowe i wielkie firmy również używają własnych kontenerów. Szeroko rozpowszechnione są we Francji kontenery, które się posługują przy transportach mięsa, owoców, warzyw i t. p. pomiędzy Północną Afryką a Paryżem. Ostatnio Chemin de Fer du Nord wprowadziła tytułem próby kontenery, wykonane z duraluminium. Sprawa standaryzacji we Francji, szczególnie co do wymiarów, jest bardzo poważnie rozważana przez koleje francuskie na żądanie towarzystw transportu produktów żywności, łatwo ulegających zepsuciu.

We Włoszech początkowo utworzone zostało specjalne towarzystwo akcyjne Societa Italiana Casse Mobili, następnie zaś Rząd włoski, doceniając wagę zagadnienia dla Państwa, poczynił kroki celem przejścia całego obrotu kontenerowego przez Państwo. W tym celu poruczono kolejom włoskim zbadać to zagadnienie przy współpracy specjalnego komitetu doradczego pod przewodnictwem Senatora Crespi, znanego działacza na polu chłodnictwa. Należy zwrócić uwagę na system chłodniczy „Sicon”, stworzony przez P. Crespi, w którym główną rolę odgrywa ruchoma stacja chłodnicza produkcji Societe Escher i Wyss z Zurychu. Stacja mieści się w ruchomych jaszczach i może pracować w dowolnym terenie, zaopatrując kontenery systemu „Sicon” zarówno w lód, jak i w powietrze chłodzone. Zapomocą tych urządzeń w kontenerach systemu „Sicon” przewieziony został z Albenga pod San Remo do Genui i z Genui do Buenos Aires ładunek brzoskwiń, a stamtąd ładunek jaj świeżych do Genui. Kontenery, zawierające brzoskwinie, pozostawały w podróży 24 dni i w ciągu tego czasu wymagały zaledwie 4-krotnego odnowienia lodu, utrzymując temperaturę 8°, gdy ekspedjowane w chłodni tego samego statku brzoskwinie straciły kolor i przyszły w o wiele gorszym stanie. Jaja również przechowały się bardzo dobrze. Obecnie Włosi używają kontenerów do wywozu swych owoców do szeregu krajów, a w szczególności do Paryża. Transport jest opłacalny i kalkuluje się lepiej niż w wagonach-chłodniach.

Użycie kontenerów u nas w Polsce jest wskazane zarówno w interesie ogólnym, jak i w interesie przemysłu zwierzęcego, ogrodniczego i sadowniczego. Zaopatrzenie kolei w odpowiednią ilość kontenerów, ułatwienia taryfowe, przedłużenie transportu kontenerami w teren przy pomocy środków motorowych kolei państwowych, użycie ruchomych stacji chłodniczych — może spowodować wytworzenie zupełnie nowych warunków w dziedzinie gospodarki powyższymi artykułami.

USTALENIE ILOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH W OBROTCIE Z GDAŃSKIM NA ROK 1935/36.

Układ z dnia 6/VII 1934 r., zawarty między Polską a Gdańskiem, o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa przewiduje, że co roku ustalone będą ilości produktów rolnych, które będą dopuszczone do przywozu na teren W. M. Gdańska, względnie niektórych produktów gdańskich, jak serów i ryb, dopuszczonych do sprzedaży na terenie Polski.

Na tej podstawie został parafowany dodatkowy protokół do tego układu w dn. 5/VI 1935 r., podpisany w Gdańsku w lipcu r. b. Protokół ustalił listy, zawierające ilości produktów, które będą w 1935 r. dopuszczone do przywozu do Gdańska. Ogólnie można powiedzieć, że nie zostały wprowadzone żadne poważniejsze zmiany w samym układzie list towarów. Zmiany ograniczają się przede wszystkim do wprowadzenia pewnych modyfikacji w ilościowym ujęciu kontyngentów na poszczególne artykuły.

Poprawki te podyktowane były doświadczeniami, jakich dostarczyło wykonanie układu w ciągu okresu 1934/35. Gdańsk jako rynek wykazał co do niektórych produktów rolniczych większą chłonność, co do innych zaś mniejszą, niż można było przypuszczać w czasie zawierania układu w 1934 r. Pewnym

nieznacznym zmianom ilościowym uległy też kontyngenty na przywóz z Gdańska do Polski niektórych produktów rolniczych.

Z najważniejszych zmian układu, wprowadzonych protokołem z dnia 5/VI 1935 r., można przytoczyć zwiększenie na rok 1935/36 wywozu jaj z Polski do Gdańska z 4,5 miljn. sztuk na 50 miljn. sztuk. Również okazała się możliwość zwiększenia wywozu drobiu do Gdańska — z 72 tys. sztuk na 225 tys. sztuk, odwrotnie zaś zmniejszono wywóz bydła do Gdańska — z 2,5 tys. sztuk na 1 tys. sztuk. Został też obniżony nieznacznie wywóz ziemniaków — z 200 tys. q na 175 tys. q, a to wskutek rozszerzenia uprawy ziemniaków na terenie Gdańska, kosztem zmniejszenia obszaru, zajętego pod uprawę buraków cukrowych, spowodowania mniejszych możliwości eksportowych.

W zakresie ważniejszych artykułów rolniczych Polska otrzymała możliwości sprzedaży w Gdańsku w roku 1935/36: mleka, zależnie od sezonu, od 15 tys. do 30 tys. litrów dziennie, masła 30 q dziennie, bydła rogatego rocznie 1 tys. sztuk, świń (poza bekonowemi) 41 250 sztuk rocznie, cieląt 2 tys. sztuk rocznie, owiec 6 tys. sztuk rocznie; ze zwierząt bitych — bydła 500 sztuk rocznie, świń 2 500 sztuk rocznie, cieląt 1 tys. sztuk rocznie, owiec 1 tys. sztuk rocznie, dalej szmalcu 450 q rocznie, z drobiu bitego — kur, kaczek, gęsi i indyków 175 tys. sztuk rocznie, drobiu koszerne bitego 50 tys. sztuk rocznie, z ryb słodkowodnych i morskich — m. in. szczupaków 30 q, sandaczy 30 q, karpia 300 q, fląder 800 q, śledzi bałtyckich 1 tys. q rocznie, dorszy 400 q, ziemniaków 175 tys. q i jaj 50 miljn. sztuk rocznie.

O ile chodzi o przywóz z Gdańska do Polski, to pozostał on nadal zasadniczo wolny z wyjątkiem dowozu serów i ryb

słodkowodnych i morskich. W kontyngentach tych wprowadzone zostały pewne zmiany. Przywóz sera szwajcarskiego twardego obniżono z 900 tonn na 500 tonn, natomiast zwiększono kontyngent na dowóz leszczy z Gdańska do Polski z 800 q na 1 000 q.

Ważne postanowienie protokołu z dn. 5/VI 1935 r. stanowi gwarancja strony gdańskiej, że należności z tytułu dostaw polskich w ramach układu oraz z umów branżowych będą niezwłocznie wypłacane przy zachowaniu parytetu 100 guldów = 100 złotych.

Trudno byłoby dziś osądzić wartość układu polsko gdańskiego w roku 1935/36, jest ona bowiem w wysokim stopniu zależna od kwestji stabilizacji cen w Gdańsku po dewaluacji guldenu. W każdym razie Gdańsk jest poważnym rynkiem zbytu dla produktów rolnictwa pomorskiego (wartość eksportu rolniczego z Polski do Gdańska w 1935/36 można określić w przybliżeniu sumą ok. zł 17 miljn.).

Po podpisaniu protokołu rozpoczęte zostały rokowania branżowe z Gdańskiem, mające ustalić wzorem roku ubiegłego warunki wywozu do Gdańska produktów rolnych, objętych układem, oraz sprecyzować zasady, na podstawie których przeprowadzona będzie kalkulacja cen.

K. S.

ZNIESIENIE POBORU 10% DODATKU DO PODATKU GRUNTOWEGO — p. str. 974.

ULGI PODATKOWE DLA WŁAŚCICIELI GOSPODARSTW ROLNYCH — p. str. 974.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

GWARANCJE KREDYTÓW EKSPORTOWYCH.

Komitet Ekonomiczny Ministrów na posiedzeniu w dn. 30 lipca r. b. uchwalił zasady udzielania gwarancji Skarbu Państwa za poręki Państwowego Funduszu Eksportowego wobec banków, finansujących transakcje eksportowe, jak również wobec poszczególnych eksporterów. Zgodnie z temi zasadami stosowane będą wobec poszczególnych banków gwarancje generalne za kredyty eksportowe do zł 100 tys.; przy kredytach poniżej zł 100 tys. będą mogły być udzielane gwarancje indywidualne.

HANDEL WEWNĘTRZNY

MIĘDZYNARODOWE TARGI FUTRZARSKIE W WILNIE

Targi Futrzarskie jako impreza międzynarodowa odbyły się w Polsce po raz pierwszy w czasie od dn. 29/VI do dn. 14/VII r. b. Faktycznym organizatorem targów był Komitet Futrzarski, który, będąc częściowo emanacją Wileńskich Targów Północnych, uzupełniony fachowcami, już w zeszłym roku poczynił pierwsze próby skoncentrowania na terenie Wilna rynku futrzarskiego. Zeszłoroczna impreza, będąca terenem transakcyjnym wyłącznie kupców polskich, osiągając poważne rezultaty, zachęciła inicjatorów do dalszych prac, które zostały uwieńczone w roku obecnym już międzynarodowym charakterem, mimo szeregu oporów z uwagi na konkurencję futrzarskich ośrodków międzynarodowych oraz trudności uzgodnienia i wykorzystania możliwości kontyngentowych.

Międzynarodowe Targi Futrzarskie w Wilnie zgromadziły 81 firm, w tem 71 krajowych oraz 10 zagranicznych.

Firmy te przywiozły na targi dużą różnorodność (rodzajów i gatunków) futer, dając w ten sposób nabywcy możliwość dużego wyboru.

Stoiska targowe, urządzone w formie oddzielnych zamkniętych sklepów, zapewniały zarówno stronie sprzedającej jak i kupującej swobodę zawierania transakcyjnej, bez obawy ujawniania ostatecznej ceny transakcyjnej bądź też szeregu innych drobnych, ale jednocześnie istotnych przy transakcjach momentów.

Udział firm zagranicznych ułatwił porównanie jakości oferowanych zagranicznych towarów z towarami krajowymi, wykazując poważny postęp naszej produkcji w wyrobie skór oraz garbowaniu i farbowaniu futer. Stwierdzono w wielu wypadkach wyższość gatunków futer, oferowanych przez firmy krajowe, w porównaniu z futrami firm zagranicznych. Ponadto firmy krajowe w zestawieniu z firmami zagranicznymi wyróżniały się niższą ceną w oferowaniu swoich artykułów. Wskazuje to już obecnie na możliwości naszego futrzarstwa pod względem specjalizacji oraz zdobywania znaczenia (znanej marki) na rynkach futrzarskich.

Firmy, biorące udział w targach — zarówno krajowe, jak i zagraniczne — podkreślały z uznaniem szybki rozwój oraz znaczenie imprezy targowej, stwierdzając jej pożyteczną rolę zarówno dla konsumpcji krajowej, jak również dla ożywienia obrotów międzynarodowych.

Targi odwiedził szereg kupców ze wszystkich województw Polski oraz z zagranicy. Z nabywców krajowych najwięcej reprezentowane były województwa centralne (32,9%) oraz południowe (31,9%). Natomiast dał się zauważyć stosunkowo mały udział kupców z dzielnic zachodnich (8,5%).

Ilość zawartych transakcyjnych przez firmy krajowe wynosiła 768, przez firmy zagraniczne — 58, ogółem zatem — 826. Ogólna suma tych transakcyj stanowiła zł 1 503 830, z czego na obrót firm krajowych przypadło zł 1 059 855, a na obrót firm zagranicznych zł 443 974. W ogólnym obrocie zł 1 503 830 obrót wyprawionymi futrami wynosił zł 997 855, a obrót surowcem zł 505 974.

Poniższe zestawienie wskazuje, jakie rodzaje futer cieszyły się największym zainteresowaniem na targach:

Nazwa towaru	Ilość sztuk	Przeciętne ceny za sztukę (w zależności od gatunku)
		z ł o t y c h
Króliki	12 161	3 50 ÷ 7 75
Barany	6 915	4 80 ÷ 17 60
Oposy	5 614	3 20 ÷ 3 60
		8 00 ÷ 10 00
		10 00 ÷ 30 00
		35 00 ÷ 90 00
Karakuły	4 130	3 50 ÷ 4 50
Popielice	3 607	8 00 ÷ 15 00
Skunksy	3 170	17 00 ÷ 29 00
Półkarakuły	2 138	

Piżmowce . . .	1 174	7'15 ÷	8 00
Skunksy . . .	1 120	3'00 ÷	5 50
Tchórze . . .	1 006	3 15 ÷	12 90
Wydry . . .	399	120'00 ÷	240'00
Cielaki . . .	223	15'00 ÷	16'50
Żrebaki . . .	212	35'00 ÷	73'00
Psy morskie . .	190	33'00 ÷	45'00
Bobry . . .	167	115'00 ÷	130'00
Lisy farbowane	166	42'00 ÷	69'00
Lisy srebrne . .	56	300'00 ÷	560'00

M. Sz.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 14 ÷ 27/VII r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	14 ÷ 20/VII	21 ÷ 27/VII	Wzrost (+) lub zniżka (-) %
Pszenica			
Warszawa . . .	16'00	15'75	- 1'6
Poznań . . .	14'12½	14'12½	—
Lwów . . .	16'33	15'42	- 5'9
Średnia . . .	15'48½	15'10	- 3'7
Żyto			
Warszawa . . .	12'37½	11'34	- 9'1
Poznań . . .	11'27½	10'25	- 10'0
Lwów . . .	14'17	13'13	- 7'9
Średnia . . .	12'60	11'57	- 9'0
Owies			
Warszawa . . .	16'25	15'60	- 4'1
Poznań . . .	13'84	13'50	- 2'5
Lwów . . .	16'97½	16'47	- 3'0
Średnia . . .	15'68½	15'19	- 3'2
Jęczmień browarowy			
Warszawa . . .	—	—	—
Poznań . . .	—	—	—
Lwów . . .	—	—	—
Średnia . . .	—	—	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	15'08½	13'95	- 8'1
Poznań . . .	12'55	—	—
Lwów . . .	—	—	—
Średnia . . .	13'81½	13'95	—

— Zniżkowa tendencja cen, jaka się ujawniła na rynku zbóż i przetworów w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy (o d 22 do 27 lipca) — utrzymywała się nadal w bardzo szerokim zakresie zarówno na giełdzie warszawskiej, jak i poznańskiej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że transakcje żytem spadają w coraz szybszym tempie, co jest zresztą tłumaczone już zupełnie minimalnymi zapasami starego żyta i rozpoczynającymi się transakcjami z nowych zbiorów; na giełdzie np. warszawskiej interesowano się żytem zaledwie w 2 dniach okresu. Generalna niższa cen, jaka ma miejsce w ostatnich okresach, znajduje częściowe usprawiedliwienie w trwających żniwach, których pora nie sprzyja transakcjom. Zniżka cen (w zł na 100 kg) na giełdzie warszawskiej objęła następujące zboża i przetwory: żyto: I i II stand. po 0'50, jęczmień o wadze 678/673, 649 i 620'5 g/l po 0'50, wszystkie 3 standarty owsa po 0'25, wszystkie gatunki mąki żytniej po 0'50 oraz otrąb pszennych po 0'25; na giełdzie poznańskiej zniżkowały: wszystkie gatunki mąki żytniej o zł 0'25, otręby pszenne grube o zł 0'50 — na 100 kg; zwykowały jedynie otręby żytnie o zł 0'25 na 100 kg.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 2 807 t. w tem 726 t żyta (dla okresu ubiegłego odpowiednio liczbę wynosiły: 3 379 i 779).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l 15'50 ÷ 16'00, — jednolita 742 g/l 15'50 ÷ 16'00, — zbierana 731 g/l 15'00 ÷ 15'50, żyto I standart 11'25 ÷ 11'50 (11'75 ÷ 12'00), — II standart

11'00 ÷ 11'25 (11'50 ÷ 11'75), jęczmień browarowy 689 g/l bez notowań, — o wadze 678/673 g/l 14'00 ÷ 14'50 (14'50 ÷ 15'00), — o wadze 649 g/l 13'50 ÷ 14'00 (14'00 ÷ 14'50), — o wadze 620'5 g/l 13'00 ÷ 13'50 (13'50 ÷ 14'00), owies I stand. (niezadyszczony) 15'75 ÷ 16'25 (16'00 ÷ 16'50), — II stand. (lekko zadyszczony) 15'25 ÷ 15'75 (15'50 ÷ 16'00), — III stand. 15'00 ÷ 15'25 (15'25 ÷ 15'50), mąka pszenna: I gat. A 20% 30'00 ÷ 33'00, — I B 0 ÷ 45% 29'00 ÷ 30'00, — I C 0 ÷ 55% 25'00 ÷ 27'00, — I D 0 ÷ 60% 23'00 ÷ 25'00, — I E 0 ÷ 65% 21'00 ÷ 23'00, — II B 20 ÷ 65% 19'00 ÷ 21'00, — II D 45 ÷ 55% 18'00 ÷ 19'00, — II F 55 ÷ 65% 17'00 ÷ 18'00, — II G 60 ÷ 65% 16'00 ÷ 17'00, — III A 65 ÷ 70% 11'00 ÷ 12'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 19'50 ÷ 20'50 (20'00 ÷ 21'00), — I gat. 0 ÷ 65% 18'50 ÷ 19'50 (19'00 ÷ 20'00), — II gat. 15'00 ÷ 16'00 (15'50 ÷ 16'50), — razowa 15'50 ÷ 16'50 (16'00 ÷ 17'00) — „poślednia” 12'00 ÷ 13'00 (12'50 ÷ 13'50), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 9'50 ÷ 10'00 (9'75 ÷ 10'25), — średnie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9'50 (9'25 ÷ 9'75), — mialkie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9'50 (9'25 ÷ 9'75), otręby żytnie z przemiału standartowego 8'50 ÷ 9'00.

Poznań. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 14'00 ÷ 14'25, żyto zeszłoroczne bez notowań (11'00 ÷ 11'25), — nowe suche 10'00 ÷ 10'50, jęczmień zimowy 12'25 ÷ 13'00, owies 13'25 ÷ 13'75, mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 20% 25'25 ÷ 27'75, — I gat. B 45% 24'75 ÷ 25'25, — I gat. C 55% 23'75 ÷ 24'25, — I gat. D 60% 22'75 ÷ 23'25, — I gat. E 65% 21'75 ÷ 22'25, — II gat. A 20 ÷ 55% 21'25 ÷ 21'75, — II gat. B 20 ÷ 65% 20'75 ÷ 21'25, — II gat. D 45 ÷ 65% 18'50 ÷ 19'00, — II gat. F 55 ÷ 65% 17'00 ÷ 17'50, — III gat. A 65 ÷ 70% 16'00 ÷ 16'50, — III gat. B 70 ÷ 75% 13'50 ÷ 14'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 18'25 ÷ 19'25 (18'50 ÷ 19'50), — I gat. 0 ÷ 65% 17'25 ÷ 18'25 (17'50 ÷ 18'50), — II gat. 55 ÷ 70% 13'00 ÷ 14'00 (13'25 ÷ 14'25), — „poślednia” ponad 70% 11'00 ÷ 12'00 (11'25 ÷ 12'25), — razowa 0 ÷ 95% 13'75 ÷ 14'75 (14'00 ÷ 15'00), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 8'25 ÷ 8'75, — grube z przemiału standartowego 8'50 ÷ 9'00 (9'00 ÷ 9'50), otręby żytnie z przemiału standartowego 8'00 ÷ 8'50 (7'75 ÷ 8'50), otręby jęczmienne 8'75 ÷ 10'00.

WARZYWA

Warszawa. — Ceny według cedyły targu warzywnego — w zł za 100 kg (w nawiasach podane są notowania z I połowy czerwca r. b., o ile różnią się od obecnych): brukiew bez notowań, buraki 10'00 ÷ 14'00, cebula I gat. bez notowań (35'00 ÷ 40'00), — II gat. bez notowań (20'00 ÷ 25'00), chrzan 40'00 ÷ 50'00 (50'00 ÷ 65'00), fasola zielona 20'00 ÷ 30'00, — zółta 35'00 ÷ 45'00, cykorja 70'00 ÷ 100'00, — II gat. 40'00 ÷ 50'00, kapusta biała 2'00 ÷ 3'00 (bez notowań), — czerwona bez notowań, — włoska bez notowań, — brukselska bez notowań, — kwaszona bez notowań, marchew 12'00 ÷ 14'00, pomidory I gat. 145'00 ÷ 160'00, — II gat. 110'00 ÷ 130'00, — gruntowe I gat. 120'00 ÷ 150'00, — II gat. 80'00 ÷ 100'00, — pietruszka 65'00 ÷ 75'00, rabarbar I gat. 25'00 ÷ 30'00, — II gat. bez notowań, seler 40'00 ÷ 50'00, szparagi I gat. 125'00 ÷ 150'00, — II gat. 80'00 ÷ 100'00, — III gat. 50'00 ÷ 70'00, szpinak 10'00 ÷ 15'00, ziemniaki młode 8'50 ÷ 9'00; za 100 pięczków lub 100 sztuk: kalafior I gat. 35'00 ÷ 45'00, — II gat. 20'00 ÷ 25'00, — III gat. 9'00 ÷ 12'00, kapusta biała 6'50 ÷ 8'50 (6'00 ÷ 7'00), — II gat. 3'50 ÷ 4'50, — czerwona 20'00 ÷ 25'00 (bez notowań), — włoska 10'00 ÷ 15'00 (bez notowań), majeranek bez notowań, ogórki inspektowe I gat. 8'00 ÷ 10'00, — II gat. 3'50 ÷ 5'00, — gruntowe I gat. 3'00 ÷ 4'00, — II gat. bez notowań, marchew młoda 5'00 ÷ 7'00, pietruszka młoda 10'00 ÷ 15'00 (15'00 ÷ 25'00), pory 8'00 ÷ 12'00 (8'00 ÷ 10'00), szczypior 5'00 ÷ 7'00 (4'00 ÷ 6'00), szałta gruntowa 3'00 ÷ 4'00 (20'00 ÷ 30'00).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 22 do 27 lipca 1935 r.

Kształtowanie się rynku akcyjnego w okresie sprawozdawczym nie zaznaczyło się poważniejszymi zmianami w stosunku do okresu poprzedzającego, przyczem tendencja była niejednolita. Akcje Banku Polskiego, zwyżkując nieprzerwanie w ciągu całego okresu — zamknęły okres poważnym zyskiem w wysokości zł 1'75. Drugimi akcjami, które również zwyżkowały, były akcje Warsz. Tow. Fabryk Cukru, których tygodniowy zysk wyniósł zł 0'50. Poza akcjami: Warsz. Tow. Kopalń Węgla i Starachowic, które pozostawały na ustalizowanym poziomie — akcje Lilpopy straciły zł 0'10 oraz akcje Ostrowca — zł 0'25.

Na giełdach: lwowskiej i krakowskiej — w transakcjach akcjami panowała zupełna martwota, a na giełdzie poznańskiej — obracano akcjami Banku Polskiego po kursach utrzymanych lub lekko podwyższonych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	92 75	90 25	91 00 92 75 92 50
Warsz. T-wo Fabryk Cukru	zł 100	33 50	33 00	33 00
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	.	.	11 75

Lilpop	zł 25	9 80	9 70	9 70
Ostrowiec	zł 50	.	.	15 75
Starachowice	zł 100	35 65	35 50	35 50
Haberbusch	zł 100	36 50	36 00	36 00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Giełda — bez notowań akcji.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 90 50 — 90 00 (90 00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA

BEZPRAWNE ZARZĄDZENIA CELNE SENATU W. M. GDAŃSKA. — Prezydent Senatu W. M. Gdańska polecił Urzędowi Gdańskiej Dyrekcji Celniej pobierać cła przy sprowadzaniu z zagranicy świń, żyta, kaszy, masła i jaj, środków leczniczych, węgla, koksu, brykietów oraz wszelkich artykułów, które nadsyłane są do Gdańska pocztą lub paczkami. Uregulowanie i kontrolowanie przywozu wolnocłowego Senat powierzył Urzędowi Handlu Zagranicznego. Ponadto w komunikacie swoim Senat podkreśla, że zarządzenie w sprawie ograniczeń dewizowych oraz obrotu handlowego z zagranicą z dn. 17 lipca r. b. pozostaje w mocy. Dotyczy to uzyskania zezwolenia na przywóz towarów, które mają być opłacone dewizami.

Zarządzenia dewizowe Gdańska, pogarszając już i tak krytyczną sytuację W. Miasta, godziły jednocześnie w interesy gospodarcze Rzeczypospolitej oraz naruszały umowy polsko-gdańskie. Rząd polski wobec tego w dn. 18 lipca zarządził obowiązek cłenia towarów, idących przez Gdańsk, a przeznaczonych dla obszaru Rzplitej, w urzędach celnych, położonych poza obrębem Wolnego Miasta. Bowiern wobec pobierania opłat celnych w niepełnowartościowych guldenach, przyrównywanych do pełnowartościowych złotych, opłaty te w istocie stały się na terenie Gdańska o kilkanaście procent niższe.

Fakt porzucenia przez Gdańsk stałej waluty i pobierania opłat celnych w chwiejnych guldenach o kursie poniżej parytetu naruszał pośrednio całość i skuteczność polskiej ochrony celnej, ostatnie zaś zarzą-

dzenie Senatu W. M. Gdańska bezpośrednio uderza w polską organizację celną, przekreślając działanie polskiej taryfy celnej, a jednocześnie jawnie łamie wszystkie dotychczasowe umowy polsko-gdańskie i gwałci zasady statutu W. Miasta.

CLENIE MATERJAŁÓW ZAGRANICZNYCH, DODANYCH W OBROTCIE REPARACYJNYM BIERNYM. — Okólnikiem z dn. 5/VII 1935 r. Nr. D. IV 16812/3/35 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że w przypadkach, gdy podstawą wymiaru cła od naprawianych zagranicą przedmiotów nie jest waga, lecz sztuki, względnie sztuki i waga, albo waga i wartość towaru, wówczas zagraniczne dodatki w obrocie reparacyjnym biernym podlegają cłu według ich taryfowej jakości, bez względu na przynależność taryfową samego przedmiotu.

PRZESTRZEGANIE WARUNKÓW, ZAWARTYCH W POZWOLENIU PRZYWOZU. — Okólnikiem z dn. 28/VI 1935 r. Nr. D. IV 19819/3/35 Ministerstwo Skarbu poleciło urzędowi celnyemu przestrzegać ściśle warunków, ustalonych w pozwoleniach przywozu, wydawanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. W szczególności mają urzędy celne zwracać uwagę na to, aby odprawa celna była dokonywana w tym urzędzie celnyemu, który jest wymieniony w pozwoleniu. Przesyłanie pozwoleń do innego urzędu celnego celem dokonania odprawy celnej może być uskuteczniiane tylko za zgodą Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

ZWOLNIENIE OD CLA KAJAKÓW W RUCHU PODRÓŻNYCH. — Okólnikiem z dn. 24/VII 1935 r. Nr. D. IV 21749/3/35 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że do sprzętu sportowego, który może być w ruchu podróży zwolniony od cła, zalicza się tylko jednoosobowe lub dwuosobowe kajaki składane, przeznaczone do osobistego użytku podróży.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

PROJEKT ZMIAN W OPŁATACH NA RZECZ PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU DROGOWEGO. — Na wniosek Ministra Komunikacji Komitet Ekonomiczny Ministrów uchwalił ostatnio szereg zasad, zmierzających do zmian w opłatach od pojazdów mechanicznych i niektórych pojazdów konnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego. Zasady te, stanowiące dalszy etap w racjonalizacji polityki motoryzacyjnej, zmierzają do zmniejszenia obciążeń pojazdów mechanicznych.

W szczególności zamierzona jest obniżka opłaty od pojazdów mechanicznych ciężarowych i traktorów, używanych do zarobkowego przewozu towarów — z zł 35 do zł 20 od każdego

100 kg wagi własnej pojazdu. Zmiana ta — poza celem obniżenia ciężaru fiskalnego — zmierza do usunięcia różnicy pomiędzy opłatami, ponoszonymi przez pojazdy zarobkowe i prywatne. Różnica ta dawała pole do nadużyć, trudnych do wykrycia, a polegających na przewożeniu towarów w celach zarobkowych przez pojazdy prywatne.

Przy autobusach zarobkowych projektowane jest zniesienie stałej opłaty od każdego miejsca, wynoszącej zł 100, przy jednoczesnym podwyższeniu opłaty od każdego miejscokilometra przebiegu dziennego z zł 0 40 do zł 0 50. Natomiast dla autobusów, kursujących na drogach gruntowych, opłatę tę zamierza obniżyć

się do zł 0:30. Kwota, wynikająca z powyższych stawek, nie powinna jednak w żadnym razie przekroczyć zł 150 od miejsca.

Projekt tej zmiany uzasadniony jest dążeniem do zmniejszenia ciężaru fiskalnego, szczególnie dotkliwego dla linii krótkich, a także i dla linii bardzo długich, na których frekwencja jest zazwyczaj mniejsza. Znajdujemy tu również moment elastycyzowania opłaty oraz dążenie do popierania linii pionierskich, a także linii krótkich, będących najwłaściwszą domeną przewozu samochodowego.

Odpowiednio do powyższego projektowane jest obniżenie opłat od pojazdów mechanicznych, służących do doraźnych przewozów osób poza obszarem jednej gminy: przy dorożkach z zł 100 do zł 75 od miejsca, a przy autobusach z zł 200 do zł 150 od miejsca.

Projektuje się też zniesienie opłaty od rowerów z motorkami o pojemności cylindrów do 100 cm³, gdyż rowery takie nie niszczą dróg, a posiadacze ich rekrutują się ze sfer niezamożnych. Opłata ta wynosi obecnie zł 40 od roweru.

PRZEWOZY KOLEJOWE W I KWARTALE 1935 R.

przedstawiały się według rodzaju towarów i kierunku prze-

	N a d a n i e:				P r z y j ę c i e:			Tranzyt	R a z e m:		
	wewnątrz.	do Gdyni	do Gdańska	zagranicę	z Gdyni	z Gdańska	z zagranicy		1935	1934	1933
Zboże	225 8	11·7	214 3	14·3	0 9	1·2	—	7·0	474·6	422·6	326 6
Mąka i kasze . . .	147 9	—	6 8	0 6	—	0 1	—	2 4	157 8	189 5	165 1
Ziemniaki	12 1	—	0 9	3 9	—	—	—	6 0	22 9	39 5	25 2
Buraki	0 4	—	—	—	—	—	—	—	0 4	0 5	0 2
Siano i słoma . . .	55 8	0 2	0 1	5 4	—	—	—	24 6	86 1	13 3	17 1
Zwierzęta	36 1	—	0 7	5 1	—	—	—	0 4	42 3	48 2	56 3
Kamienie	321 7	0 4	0 9	—	0 2	—	3 4	64 8	391 4	268 4	119 3
Wapno	68 7	0 1	0 3	3 7	—	—	—	32 0	104 8	106 4	70 7
Cement	56 1	1 6	0 6	—	—	—	—	6 1	64 4	95 4	28 4
Sól	88 9	0 2	1 0	—	—	—	—	5 2	96 3	96 5	80 3
Rudy	94 7	—	—	4 7	6 3	41 1	21 2	6 5	174 5	146 5	129 9
Węgiel, koks . . .	2 521 2	1 358 0	558 5	304 6	—	0 6	4 0	462 2	5 209 1	5 033 0	4 686 1
Nafta	155 5	1 3	11 2	20 4	0 1	—	—	6 2	194 7	210 4	212 9
Cukier	63 4	7 3	—	—	—	—	—	0 4	71 1	58 7	55 7
Chemikalia	73 1	2 7	0 9	1 0	1 0	0 9	0 6	15 6	95 8	89 1	75 7
Nawozy sztuczne .	184 0	11 3	16 3	15 9	22 5	1 6	0 1	196 0	447 7	369 5	273 3
Drzewo	778 2	20 5	118 0	164 4	0 1	0 4	1 1	78 2	1 160 9	1 479 1	1 030 8
Wyroby z drzewa .	23 4	4 6	36 3	1 8	—	0 2	0 1	11 5	77 9	86 7	44 2
Ceramika	92 4	2 8	0 6	0 1	0 1	—	0 4	4 8	101 2	100 5	52 7
Żelazo, stal	204 4	21 0	2 7	27 0	98 4	1 2	18 2	42 0	414 9	317 3	273 7
Wyroby żelazne . .	44 6	16 1	3 5	11 6	0 1	0 5	0 8	31 7	108 9	94 4	69 2
Pozostate	578 9	30 1	31 2	37 3	114 9	29 2	35 3	138 1	985 0	1 020 2	821 5
Razem przewozy handlowe:											
w I kwart. 1935 r.	5 826 7	1 489 9	1 004 8	622 8	234 6	77 0	85 2	1 141 7	10 482 7	—	—
" " " 1934 r.	5 529 5	1 350 8	1 383 5	804 3	165 8	46 6	91 9	913 3	—	10 285 7	—
" " " 1933 r.	4 552 6	1 072 4	1 155 4	726 5	114 8	48 9	108 3	837 0	—	—	8 615 9
Przewozy:											
pośpieszne	57 3	2 8	1 7	0 8	0 5	0 1	0 3	67 5	131 0	131 2	131 5
gospodarcze	1 305 7	—	—	—	—	—	—	—	1 305 7	1 304 8	1 412 7
wojskowe	113 5	—	—	—	—	—	—	—	113 5	115 6	122 6
Ogółem przewozy:											
w I kwart. 1935 r.	7 303 2	1 492 7	1 006 5	623 6	235 1	77 1	85 5	1 209 2	12 032 9	—	—
" " " 1934 r.	7 005 0	1 353 9	1 386 6	806 3	165 8	46 7	92 2	980 8	—	11 837 3	—
" " " 1933 r.	6 135 7	1 075 8	1 157 6	727 7	114 9	48 9	109 4	912 7	—	—	10 282 7

Powyższe zestawienie wskazuje, że tendencja zwykła w dziedzinie przewozowej, która wystąpiła po raz pierwszy w 1932 r. — wzmógł się następnie w ciągu lat 1933 i 1934 — utrzymała się i w kwartale sprawozdawczym, aczkolwiek zwykła przewozów w stosunku do I kwartału 1934 r. wyraża się liczbą już o wiele skromniej. I tak, wzrost ogółu przewozów, t. j. przewozów handlowych zwyczajnych, pośpiesznych, gospodarczych i wojskowych, wynoszący w stosunku do I kwartału 1933 r. 1 750 2 tys. t (17%), w stosunku do I kwartału r. ub. stanowi tylko 195 6 tys. t (17%). Analogicznie rzecz się przedstawia przy przewozach handlowych zwyczajnych; o ile bowiem wzrost tych przewozów w porównaniu z I kwartałem 1933 r. wynosił 1 866 8 tys. t (21 7%), to wzrost ten w stosunku do I kwartału 1934 r. wyraża się jedynie kwotą 197 0 tys. t (1 9%).

Na osłabienie tendencji wzrostu przewozów złożyły się: dość silny spadek w stosunku do I kwartału 1934 r. przewozów

Zamierzone też jest wprowadzenie dla celów podatkowych pojęcia obręczy półpneumatycznych, zaliczanych dotychczas do kategorii obręczy masywnych. Pojazdy, zaopatrzone w obręcze półpneumatyczne, mają na przyszłość ponosić z tego tytułu znacznie mniejszą opłatę niż pojazdy o obręczach masywnych.

Zarobkowe pojazdy konne, ponoszące dotychczas tylko minimalne opłaty, niszczą poważnie drogi i wytwarzają niezdrową konkurencję pojazdom mechanicznym, hamując motoryzację. Wobec tego projektuje się podwyższyć opłaty od zarobkowych pojazdów konnych, z wyjątkiem używanych doraźnie — z zł 20 do zł 40 od miejsca, a przy większych wozach (ponad 4 miejsca) nawet do zł 60. Niewielka podwyżka z zł 9 do zł 10 od 100 kg nośności projektowana jest dla zarobkowych pojazdów konnych ciężarowych. W obu powyższych wypadkach dla pojazdów konnych, kursujących po drogach gruntowych, stosowana będzie ulga w wysokości 50% wymienionych wyżej opłat.

wozów — w zestawieniu z przewozami w tymże okresie w latach ubiegłych — w sposób następujący (w tys. tonn):

	R a z e m:		
	1935	1934	1933
Zboże	474 6	422 6	326 6
Mąka i kasze . . .	157 8	189 5	165 1
Ziemniaki	22 9	39 5	25 2
Buraki	0 4	0 5	0 2
Siano i słoma . . .	86 1	13 3	17 1
Zwierzęta	42 3	48 2	56 3
Kamienie	391 4	268 4	119 3
Wapno	104 8	106 4	70 7
Cement	64 4	95 4	28 4
Sól	96 3	96 5	80 3
Rudy	174 5	146 5	129 9
Węgiel, koks . . .	5 209 1	5 033 0	4 686 1
Nafta	194 7	210 4	212 9
Cukier	71 1	58 7	55 7
Chemikalia	95 8	89 1	75 7
Nawozy sztuczne .	447 7	369 5	273 3
Drzewo	1 160 9	1 479 1	1 030 8
Wyroby z drzewa .	77 9	86 7	44 2
Ceramika	101 2	100 5	52 7
Żelazo, stal	414 9	317 3	273 7
Wyroby żelazne . .	108 9	94 4	69 2
Pozostate	985 0	1 020 2	821 5

drewna, zajmujących pod względem wagi — po węglu — czołowe miejsce w przewozach kolejowych, oraz spadek przewozów artykułów budowlanych, jak np. cement — wskutek przesunięcia się — spowodu niskiej temperatury w pierwszych 2 miesiącach roku — sezonu budowlanego.

Wzrost przewozów, obejmujący poniższe grupy towarów, wynosił w stosunku do I kwartału 1934 r. dla: zboża 52 tys. t (12 3%), siana i słomy 72 8 tys. t (54 7 3%), kamieni 123 tys. t (45 8%), rud 28 tys. t (19 1%), węgla i koksu 176 1 tys. t (3 5%), cukru 12 4 tys. t (21 1%), chemikali 6 7 tys. t (7 5%), nawozów sztucznych 78 2 tys. t (21 2%), wyrobów ceramicznych 0 7 tys. t (0 7%), żelaza i stali 97 6 tys. t (30 8%) i wyrobów żelaznych 14 5 tys. t (15 4%).

Pomyślne kształtowanie się przewozów zbóż było wynikiem światowej koniunktury na rynku zbożowym. Wzrost przewozów siana i słomy pozostaje w związku z zeszłoroczną powodzią

i koniecznością zasilenia paszą okolic, dotkniętych klęską w okresie przednowka. Dość znaczny wzrost przewozów kamieni był rezultatem wzmoczonego budownictwa dróg, zwłaszcza na Polesiu, naskutek akcji Funduszu Pracy. Wzrost przewozów rudy, żelaza, stali i wyrobów żelaznych łączy się ze wzrostem wytwórczości hutniczej; i tak np., ogólny zbyty wyrobów walcowanych pod wpływem zwiększenia zbytu materiałów nawierzchni kolejowej i podniesienia się eksportu do Z. S. R. R. osiągnął poziom wyższy od zeszłorocznego o 19%, spadek zaś eksportu rur walcowanych w stosunku do tego samego okresu r. ub. został skompensowany przez wzrost zbytu na rynku krajowym. O ile przewozy węgla wewnątrz kraju kształtowały się pomyślnie, o tyle nastąpił znaczny spadek w nadaniu zagranicę przez granicę lądową oraz do portów polskiego obszaru celnego; przewozy wewnętrzne węgla wzrosły w porównaniu z I kwartałem 1934 r. o 342'5 tys. t (15'7%), nadanie zaś zagranicę zmniejszyło się o 58'9 tys. t (16'2%), a do portów polskiego obszaru celnego o 192'5 tys. t (9'1%). Przewozy wewnętrzne węgla wzrosły naskutek zwiększenia się zbytu krajowego, którego przeciętny wskaźnik wynosił w kwartale sprawozdawczym 73'4 — wobec 67'3 w I kwartale 1934 r. Zwiększenie zbytu węgla na rynku krajowym spowodowane zostało silnym wzrostem zapotrzebowania na węgiel opałowy w związku z większym spadkiem temperatury w pierwszych 2 miesiącach r. b. Spadek eksportu węgla, jak to przewidywano w ostatnim sprawozdaniu, nastąpił niewątpliwie w związku z zeszłoroczną umową z Anglią odnośnie podziału rynków zbytu. Eksport na rynki konwencyjne stał na poziomie o 15% niższym niż przed rokiem, a na rynki skandynawskie — o 6% niższym. Pozatem węgiel polski, znajdujący w dużych ilościach zbyty na rynku irlandzkim, wyrugowany został stamtąd w I kwartale r. b. całkowicie przez angielski przemysł węglowy. Wzrost nadania nawozów sztucznych wypływał z jednej strony z gromadzenia zapasów na okres wiosenny, z drugiej znowu strony — ze zwiększenia się eksportu.

Spadek przewozów w porównaniu do I kwartału 1934 r. zanotowano dla: drzewa 318'2 tys. t (21'5%), wyrobów z drzewa 8'4 tys. t (10'1%), nafty 15'7 tys. t (7'5%), mąki i kasz 31'7 tys. t (16'7%), ziemniaków 16'6 tys. t (42%), buraków 0'1 tys. t (20%), zwierząt 5'9 tys. t (12'2%), cementu 31'0 tys. t (32'5%), wapna 1'6 tys. t (1'5%) i towarów oddzielnie niewymienionych 25'2 tys. t (3'5%).

Przewozy drewna obniżyły się głównie powodu spadku przewozów zagranicę przez granicę lądową, jak również i do portów polskiego obszaru celnego; spadek ten w stosunku do I kwartału 1934 r. wynosił 70'5 tys. t (30%) wzgl. 137'2 tys. t (49'8%).

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RUCH W PORCIE GDAŃSKIM W CZERWCU 1935 R.— Ruch okrętowy w porcie gdańskim w czerwcu r. b. zmniejszył się zarówno w porównaniu z miesiącem poprzednim, jak i z analogicznym miesiącem r. ub. Weszło do portu gdańskiego 365 okrętów o pojemności 220 273 nrt, wyszło — 369 okrętów o pojemności 215 295 nrt. Pojemność okrętów, które zawinęły do Gdańska, zmniejszyła się w stosunku do maja r. b. o 11'1%, a w porównaniu z czerwcem 1934 r. o 10'2%. Pojemność okrętów, które w czerwcu opuściły port gdański, była mniejsza w porównaniu z majem o 13'5%, w porównaniu zaś z czerwcem 1934 r. — o 12'1%. Pojemność okrętów, które do Gdańska zawinęły i port ten opuściły, w I półroczu 1935 r. wyniosła 2 681 943 nrt — wobec 2 981 498 nrt w tym samym okresie r. ub., ruch okrętowy zmniejszył się zatem o 10%.

Narodowość statków, które odwiedziły w czerwcu port gdański, była następująca:

	Przybyło:		Odeszło:	
	statków	nrt	statków	nrt
Polska	26	22 254	27	22 387
Gdańsk	3	1 233	6	1 454
Dania	62	38 636	63	39 650
Niemcy	148	51 637	141	47 144
Anglia	10	15 109	12	17 340
Estonia	7	2 749	10	2 440
Finlandja	9	12 932	10	15 851
Francja	5	6 138	5	6 138
Grecja	3	8 846	3	5 981
Holandja	14	5 504	15	5 534
Włochy	4	11 758	3	8 559
Norwegia	22	14 304	23	15 313
Austria	—	—	1	134
Szwecja	52	29 173	50	27 370
Razem:	365	220 273	369	215 295

Tę niepomyślną konjunkturę wywołał szereg przyczyn, z których najważniejsze są: zmniejszenie się wywozu do Anglii, która na mocy ostatnio zawartej umowy Z. S. R. R. zwiększyła kontyngent przywozu dla drewna sowieckiego na rynek angielski, przy czym ceny spadły do poziomu, czyniącego nasz eksport nierentownym, oraz znane restrykcje dewizowe Niemiec, uniemożliwiające wykorzystanie rynku niemieckiego. Przyczyną obniżenia się transportów nafty było zmniejszenie się nadania zagranicę o 10'1 tys. t (33'1%) w stosunku do analogicznego okresu r. ub. Spowodowane to zostało zmniejszeniem się eksportu do Szwajcarii i Czechosłowacji powodu nieodnowienia z temi państwami wygasłych z końcem grudnia umów naftowych, przez co wywóz na te rynki doznał silnego osłabienia. Obniżenie się przewozów mąki i kaszy znajduje wytłumaczenie we wzroście przewozów zbóż do młynów, znajdujących się w ośrodkach konsumpcji. Spadek przewozów zwierząt jest wynikiem trudności eksportowych. Spadek przewozów buraków pozostawał w związku z zakończeniem kampanii cukrowej pod koniec 1934 r. Na zmniejszenie się przewozów cementu wpłynął opóźniony sezon w budownictwie.

Przewozy wapna, wyrobów ceramicznych i towarów oddzielnie niewymienionych nie odbiegały zbyt od poziomu tego samego okresu zeszłorocznego.

W I kwartale r. b. w porównaniu z I kwartałem 1934 r. nastąpiła wyższa przewozów w komunikacji wewnętrznej — o 297'2 tys. t (5'4%), dalej przewozów z przyjęcia portów polskiego obszaru celnego — o 99'2 tys. t (46'7%), wreszcie przewozów w komunikacji tranzytowej — o 228'4 tys. t (25%). Natomiast spadek przewozów nastąpił w kierunku do portów polskiego obszaru celnego — o 239'6 tys. t (8'8%), spowodowany zmniejszeniem się nadania do portu gdańskiego (o 378'7 tys. t, t. j. o 27'4%), gdy natomiast odpowiednie nadanie do Gdyni wzrosło (o 139'1 tys. t, t. j. o 10'3%); pozostaje to w związku z częściowym przesunięciem się przewozów niektórych grup towarów z Gdańska do Gdyni.

Podobnie jak w ubiegłym okresie — tak i obecnie nadanie i przyjęcie przez granicę lądową uległo spadkowi w porównaniu z I kwartałem 1934 r.: nadanie zagranicę zmniejszyło się o 181'5 tys. t (22'6%), a przyjęcie z zagranicy o 6'7 tys. t (7'3%).

M. S.

TRANSPORTY CHŁODNICZE ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH BEZ WAGONÓW-CHŁODNI — p. str. 966.

Na 14 bander, reprezentowanych w czerwcu w gdańskim ruchu portowym, bandera polska zajmuje czwarte miejsce — za Niemcami, Danją i Szwecją, wyprzedzając Anglię, Norwegię, Finlandję, Włochy i szereg innych państw.

Obrót towarowy wyniósł w miesiącu sprawozdawczym 372 383 t — wobec 428 883 t w maju r. b. i 500 497 t w czerwcu 1934 r. Import (68 074 t) zmniejszył się w stosunku do miesiąca poprzedniego o 4 440 t (6'12%), natomiast w porównaniu z czerwcem 1934 r. wzrósł o 31 031 t (45'59%). Eksport (304 309 t) zmniejszył się zarówno w stosunku do maja r. b., jak i do analogicznego miesiąca roku ubiegłego, w pierwszym wypadku o 52 060 t (14'61%), w drugim — o 159 144 t (34'33%). Import przez Gdańsk w I półroczu r. b. wyniósł 294 966 t — wobec 235 537 t w analogicznym okresie r. ub., a więc zwiększył się o 59 429 t (25'23%). Eksport wyniósł 2 068 405 t — wobec 2 870 832 t w 1934 r., zmniejszył się zatem w r. b. o 802 428 t (27'96%).

Ruch towarowy w czerwcu rozwijał się następująco:

Grupa towarowa	Przywóz		Wywóz
	tonn	tonn	
Produkty pochodzenia roślinnego	3 991	63 140	
Produkty pochodzenia zwierzęcego	192	453	
Produkty pochodzenia mineralnego	47 969	171 637	
Tłuszcze, oleje i t. d.	778	1	
Artykuły spożywcze, tytoń	286	4 399	
Chemikalja	7 854	511	
Skóry i wyroby	15	121	
Surowce włókiennicze	258	112	
Kauczuk i wyroby	150	—	
Drzewo i wyroby	506	59 167	
Papier i wyroby	1 422	475	
Materiały budowlane	54	7	

Metale i wyroby	4 404	4 271
Maszyny i aparaty	98	14
Pozostałe towary	97	1
Razem:	68 074	304 309

W imporcie pierwsze miejsce zajmują nadal produkty pochodzenia mineralnego, których import utrzymywał się niezmiennie. Drugie miejsce zajmują chemikalia z liczbą o 22,5% mniejszą aniżeli w maju. Przywóz metali i wyrobów zmniejszył się o 16,7%, zwiększył się natomiast o 12,9% import produktów pochodzenia roślinnego. Zwiększeniu uległ również import tłuszczu i olejów (15,3%), oraz drzewa i wyrobów (36,8%). Zmniejszył się o 42,7% przywóz papieru i wyrobów papierowych. Inne grupy nie wykazują większych zmian w porównaniu z majem r. b.

W eksporcie pierwsze miejsce przypada dla grupy produktów pochodzenia mineralnego, której eksport zmniejszył się o 15,7% w porównaniu z miesiącem poprzednim. Zmniejszeniu uległ również eksport produktów pochodzenia roślinnego (15%), zajmujących drugie miejsce, oraz drzewa i wyrobów (8,2%), stojących na trzecim miejscu. Trzykrotnemu zwiększeniu uległ wywóz artykułów spożywczych. Eksport chemikalij uległ w czerwcu dalszemu poważnemu zmniejszeniu, osiągając zaledwie liczbę 511 t.

Przyjechało do portu gdańskiego w czerwcu 26 pasażerów, wyjechało — 357.

A. R.

PRACA I SPRAWY SOCJALNE

ULGI W SPŁACIE ZALEGŁOŚCI Z TYTUŁU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH. — Ostatnio ukazało się rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 12/VII 1935 r. o ulgach w spłacie zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54, poz. 353), które wraz z poprzednio wydanymi rozporządzeniami Ministrów: Skarbu i Spraw Wewnętrznych tworzy całokształt przepisów, regulujących spłatę zaległości podatkowych i ubezpieczeniowych.

Omawiane rozporządzenie opiera się na zasadzie przyznawania ulg tym płatnikom, którzy regularnie wywiązują się ze swoich zobowiązań bieżących, i dotyczy zaległości należności z okresu przed wejściem w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym (przed dn. 1/I 1934 r.), a figurujących jako zadłużenie w dn. 1 lipca 1935 r.

Rozporządzenie przewiduje częściowe umorzenie wszystkim dłużnikom zaległych należności wobec byłych kas chorych

RYNEK FRACHTOWY. — Na większości rynków frachtowych panowała stagnacja w tygodniu sprawozdawczym.

Na rynku La Platy zafrachtowano pod zboże tylko 2 statki o łącznej pojemności 12 500 t, przyczem jeden z nich z portów górnego biegu rzeki do Stanów Zjednoczonych/ porty atlantyczne po sh 17/6 oraz większy statek pod owies z Bahia Blanca do Włoch po sh 16/3 — oba przy załadunku w lipcu.

Na rynku północno-amerykańskim nie notowano dotychczasowego zapotrzebowania tonnażu pod złom. W Montreal panował kompletny zastój, jedynie w wywozie cukru zawarto kilka kontraktów do Anglii i kontynentu po sh 12/- z Kuby, a po sh 11/- — 11/6 z San Domingo.

Na rynkach Dalekiego Wschodu nie nastąpiła spodziewana poprawa. W wywozie zboża z Australji panowała mocniejsza tendencja przy wzmożonym zapotrzebowaniu tonnażu pod ładunki do Europy, płacono ustalone stawki minimalne, które wynosiły sh 21/6 z Sydney, a sh 23/- z portów południowej Australji — za zboże luzem na lipiec.

W portach południowych Z. S. R. R. frachtowano tonnaż pod ładunki zboża do Anglii i Kontynentu po stawkach sh 9,9 — 10/3 — zależnie od pojemności — na lipiec, kontraktowano transporty węgla do Stanów Zjednoczonych i Włoch.

Na rynku dunajskim nie dokonano żadnych frachtowań.

w wysokości 30% i rozłożenie pozostałej części zaległości na ratalne spłaty. W razie terminowego uiszczenia bieżących opłat — pozostała część zaległości będzie mogła być również odpisana. Spłata zaległości z tytułu ubezpieczenia wypadkowego pracowników umysłowych i emerytalnego robotników (również tylko jeżeli chodzi o okres przed dn. 1/I 1934 r.) została odroczone do dn. 15 II 1936 r. wraz z równoczesnym obniżeniem odsetek zwłoki. Po upływie terminu odroczenia spłata tych zaległości dokonywana będzie w kilkoletnich ratach. Ulgi odnośnie zaległości b. kas chorych udzielają z urzędu ubezpieczalnie społeczne, w zakresie zaś pozostałych zaległości — ulgi stosowane będą przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek dłużnika.

Blizsze szczegóły rozporządzenia z dn. 12/VII omówimy w następnym zeszytcie.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

PROTOKOŁY MIĘDZYNARODOWE:

Zmiany w konwencji między Polską a Z. S. R. R. o bezpośredniej osobowej i towarowej komunikacji kolejowej — protokół z dn. 26/VII 1934 r. wraz z oświadczeniem rządowym z dn. 21 VI 1935 r. o wymianie dokumentów ratyfikacyjnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 56, poz. 358/9).

ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:

Koncesjonowanie przemysłu wyrobu samochodów — rozp. z dn. 24/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 56, poz. 360).
Zakaz przywozu celuloideu — rozp. z dn. 24/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 57, poz. 369).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Opłaty za badanie i stemplowanie wytwornic acetylenowych — rozp. Ministra Przem. i Handlu z dn. 10 VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54, poz. 350).

Ułgi dla Targów Wschodnich w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych — rozp. Ministra Przem. i Han. z dn. 12/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54, poz. 351).

Ułgi w spłacie zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych — rozp. Ministra Opieki Społ. z dn. 12 VII 1935 r. 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54, poz. 353).

Zgłoszenia i uiszczanie składek w ubezpieczeniu od wypadków — rozp. Ministra Opieki Społ. z dn. 19/VII („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54, poz. 255).

Emisja 6% Pożyczki Inwestycyjnej — rozp. Ministra Skarbu z dn. 12/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 54, poz. 356).

Formy pośredniczenia ubezpieczeniowego — rozp. Ministra Skarbu z dn. 21/VI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 56, poz. 362).

Zniesienie 10% dodatku do podatku gruntowego — rozp. Ministra Skarbu z dn. 15/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 56, poz. 363).

Zmiany w opłatach za legalizację narzędzi mierniczych — rozp. Ministra Przem. i Han. z dn. 26/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 56, poz. 365).

Umarzanie nieściągalnych opłat na Państw. Fundusz Drogowy — rozp. Ministrów: Komunikacji i Skarbu z dn. 26/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 57, poz. 371).

Należności za rozparcelowane grunty państwowe — rozp. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 25/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 57, poz. 372).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

16 sierpnia:

— „Modrzejów - Hantke” Zjedn. Zakł. Gór. - Hutn., S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Srebrna 9.

21 sierpnia:

— „Polskie Radjo”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Mazowiecka 5.

— T-wo Akc. Manuf. Bawełn. „Jakób Kestenberg” — o g. 12 w lok. S-ki w Łodzi, Sterlinga 26.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI, OPŁATY I MONOPOLE

ZNIESIENIE POBORU 10% DODATKU DO PODATKU GRUNTOWEGO. — Na podstawie art. 1 i 9 ustawy z dn. 26/III 1935 r. o poborze 10% dodatku do opłat stemplowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn („Dz. Ust. R. P.” Nr. 22, poz. 127) Minister Skarbu rozporządzeniem z dn. 15/VII 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 56, poz. 363) zniósł pobór 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego, ustanowiony rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 30/III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 155), począwszy od wpłat na ten podatek, dokonywanych po dniu 31 lipca 1935 r. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 sierpnia 1935 r.

Przy podwyższeniu od roku budż. 1935/36 nadzwyczajnego dodatku do podatków bezpośrednich do wysokości 15% zachowano dla podatku gruntowego dawną niższą normę 10%-ową. Obecnie — w myśl ustalonego przez Komitet Ekonomiczny programu pomocy dla rolnictwa — dodatek ten w stosunku do podatku gruntowego będzie od dn. 1/VIII zupełnie zniesiony.

ULGI PODATKOWE DLA WŁAŚCICIELI GOSPODARSTW ROLNYCH. — W dn. 1/VIII 1935 r. Ministerstwo Skarbu wydało okólnik (L. D. V. 25300/1/35), dotyczący zaległości podatkowych na rzecz Skarbu Państwa oraz wszelkich innych należności publiczno-prawnych, jak samoistne daniny komunalne (np. podatek wyrównawczy, opłaty drogowe), opłaty na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych, składki ogniowe i t. d., ściąganych przez urzędy skarbowe od właścicieli gospodarstw rolnych.

Za zaległości podatkowe, przypadające od właścicieli gospodarstw rolnych, uważa się zaległości w podatkach:

- 1) gruntowym,
- 2) dochodowym wraz z dodatkiem kryzysowym i komunalnym, w całości, o ile gospodarstwo rolne stanowi główne źródło dochodu płatnika,
- 3) majątkowym, w części, przypadającej od wartości tych gospodarstw, przyjętej za podstawę wymiaru,
- 4) nadzwyczajnej daninie majątkowej w I grupie kontyngentowej.

Egzekucję wspomnianych zaległości wstrzymuje się do dn. 15 października r. b. W związku z tym wyłącza urzędy skarbowe bezzwłocznie z dalszego postępowania egzekucyjnego tytuły wykonawcze, obejmujące wymienione zaległości, załatwienie zaś nowych wniosków egzekucyjnych wstrzymują aż do powyższego terminu. Wstrzymaną egzekucję wznowią urzędy skarbowe wzgl. rozpoczną z dniem 15 października r. b.

Powyższe nie dotyczy płatników jawnej złej woli, oraz w wyjątkowych wypadkach płatników opornych, którzy wpłacają zazwyczaj należności tylko na skutek zarządzonej egzekucji; przeciwko tym płatnikom egzekucja będzie prowadzona.

W związku z powyższymi postanowieniami okólnika Min. Skarbu z dn. 1/VIII 1935 r., okólnik z dn. 15/III 1935 r. L. D. V. 8984/1/35 w sprawie uproszczenia postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do drobnych rolników zmienia się w ten sposób, że przewidziany w części II tego okólnika termin „po dniu 1 lipca” jako termin, w którym przeciwko drobnym rolnikom winna być wdrażana egzekucja wszelkiego rodzaju zaległości — tak skarbowych, jak i innych wierzycieli — przesuwają się w 1935 r. na dz. 15 października. Zarządzenie to obowiązuje tylko na rok bieżący.

OBROTY PODLEGAJĄCE SCALONEMU PODATKOWI. — W związku z postanowieniami § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13/IV 1935 r. w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winnymi, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami („Dz. Ust. R. P.” Nr. 31, poz. 230) Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 25/VII 1935 r. L. D. V. 18692/4/35 wyjaśniło, że

w przedsiębiorstwach sprzedaży, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, obroty ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem przemysłowym, winny być, poczynając od dn. 1/V 1935 r., wyodrębnione w księgach, a odnośne zapisy odpowiednio udokumentowane (np. specjalnymi kasowymi bloczkami sprzedaży, dziennymi wykazami poszczególnych utargów, rachunkami, korespondencją i t. p.).

O ile w księgach handlowych nie są wykazywane odrębnie obroty ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem, wówczas przedsiębiorstwa sprzedaży obowiązane są po upływie każdego roku kalendarzowego w terminie składania zeznań sporządzić szczegółowe wykazy obrotów ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem. Wykazy te winny być udokumentowane w sposób wyżej wskazany.

USTALANIE PODSTAW WYMIARU PODATKU DOCHODOWEGO. — W związku z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dn. 18/VI 1935 r. L. D. V. 22098/1/35¹⁾ w sprawie ustalania wymiaru podatku dochodowego na 1935 r. — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 25/VII 1935 r. L. D. V. 25283/1/35 wyjaśniło, że zawarty w tym okólniku zakaz podwyższania dla celów wymiaru podatku dochodowego prawomocnych obrotów, ustalonych przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu, nie dotyczy tych wypadków, gdy ustalony obrót nie obejmuje sprzedaży artykułów, opłacających scalony podatek przemysłowy. Obrót temi artykułami, ustalony indywidualnie dla każdego płatnika w sposób, wskazany w § 248 i nast. instrukcji podatkowej, podlega uwzględnieniu przy obliczaniu na podstawie norm dochodu podatkowego z przedsiębiorstw handlowych.

KALENDARZYK PODATKOWY NA SIERPIEŃ 1935 R. — W sierpniu r. b. płatne są następujące podatki:

1) do 15 sierpnia — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1935 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w lipcu r. b. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. oraz przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

2) do 15 sierpnia — zaliczka kwartalna (za II kwartał) na podatek przemysłowy od obrotu za 1935 r. przez pozostałe przedsiębiorstwa, niewymienione w p. 1, a nieopłacające zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu;

3) do dnia 15 sierpnia — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notariuszy (rejentów) i pisarzy hipotecznych w lipcu r. b.;

4) do 5 sierpnia — podatek od energii elektrycznej, pobrany w czasie 16 ÷ 31 lipca r. b.; do 20 sierpnia — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni sierpnia r. b.;

5) do 31 sierpnia — nadzwyczajna danina majątkowa przez płatników III grupy kontyngentowej (nieruchomości miejskie oraz budynki wiejskie, niezwiązane z gospodarstwem rolnym);

6) do dnia 7 sierpnia — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur, rent i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w lipcu r. b.

Ponadto płatne są w sierpniu zaległości, odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

PIENIĄDZ I KREDYT

6% POŻYCZKA INWESTYCYJNA. — W „Dzienniku Ustaw R. P.” z dn. 26/VII 1935 r. Nr 54, poz. 356 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12/VII 1935 r. w sprawie wy-

¹⁾ P. tyg. „Polska Gospodarcza” zes. 25/1935, str. 789.

puszczenia 6% Pożyczki Inwestycyjnej w kwocie zł w złocie 50 miljn.

Kupony od obligacji pożyczki płatne będą w dniach 15 stycznia i 15 lipca każdego roku; pierwszy kupon płatny będzie w dn. 15/I 1936 r., ostatni — w dn. 15/VII 1965 r.

Okres trwania pożyczki ustalony został na 30 lat. Umorzenie nastąpi w drodze losowania lub skupu z wolnej ręki w/g załączonego do rozporządzenia planu umorzenia.

Spłata kapitału oraz wypłata odsetek nastąpi w złotych według równowartości 900/5332 grama czystego złota za zł w złocie 1.

Zarówno kapitał jak i odsetki płatne są w kasach urzędów skarbowych, Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego, Pocztowej Kasie Oszczędności i ich oddziałach.

Cena emisyjna odpowiada wartości nominalnej, t. j. wynosi 100 za 100.

Należność za subskrybowane obligacje 6% Pożyczki Inwestycyjnej może być uiszczona innymi tytułami długu wewnętrznego Skarbu Państwa na zasadach, ustalonych przez Ministra Skarbu w warunkach subskrypcji.

Pożyczka przeznaczona jest zasadniczo dla lokaty kapitałów instytucji finansowych, wobec czego rozporządzenie nie przewiduje wyłożenia jej do subskrypcji publicznej.

W związku też z powyższem wysokość odcinków ustalona została na zł w zł. 10 000.

Ł.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA
za okres od 22 do 27 lipca 1935 r.

Słaba i jednolita tendencja na rynku dewiz, jaka panowała w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy — naskutek wybitnej nerwowości na giełdach zagranicznych doznała, ogólnie biorąc, dalszego pogłębienia — z tem jednak, że przestała ona być jednolita. Było to rezultatem gwałtownej niżki notowań florena holenderskiego i lira włoskiego — niżki, powodującej jednocześnie wyżkę dewiz: amerykańskiej i bloku szterlingowego. Spadek dewizy na Amsterdam komentowany jest jako wynik nieporozumienia, a nawet poważnych tarć, między Rządem i Parlamentem co do zasadniczych wytycznych polityki gospodarczej. Spadek notowań lira, jaki nastąpił na początku okresu sprawozdawczego, był spowodowany zarządzeniem Rządu, znoszącym przepis o minimalnym 40%-owym pokryciu obiegu złotem w Banku Włoch; spadek kursu lira byłby jeszcze poważniejszy, gdyby nie był hamowany ostre ograniczenia dewizowemi. Fluktuacje florena holenderskiego nie pozostały bez wpływu na kurs franka szwajcarskiego, który — w ostatnich tygodniach raczej ustabilizowany — obecnie doznał osłabienia. Ucieczka od florena holenderskiego spowodowała wyżkę dolarów i funtów szterlingów, oraz związanych z niemi dewiz skandynawskich; wreszcie na uwagę zasługuje nieznaczne wzmocnienie dewizy belgijskiej. Następujące dewizy zamknęły okres sprawozdawczy stratą (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki francuskie 0'02 (była to jedyna dewiza, która w okresie poprzedzającym wyżkowała), franki szwajcarskie 0'35, marki niemieckie 1'10, korony czeskosłowackie 0'12, liry włoskie 2'10 i floreny holenderskie 3'15. Natomiast wyżkowały: dolary zwykle o zł 0'02^{1/8} i telegraficzne o zł 0'02 na \$ 1, funty szterlingi o zł 0'14 na £ 1, belgi o zł 0'60 oraz korony: szwedzkie o zł 0'52, duńskie o zł 0'70 i norweskie o zł 0'05 — wszystko na 100 jednostkach walutowych.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po zł 5'28 za \$ 1 (wobec zł 5'26 za \$ 1 w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

		Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Ostatni kurs w ty- godniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'29 ^{5/8}	5'27 ^{3/4}	5'29 ^{5/8}
" " " telegr.	\$ 1	5'30 ^{1/4}	5'28	5'29 ^{3/4}
Funty szterlingi	£ 1	26'26	26'20	26'26
Franki francuskie	100 fr.	34'99	34'97	34'97

Franki szwajcarskie	100 fr.	173'05	172'65	172'65
Belgi	100 blg.	89'80	89'20	89'80
Marki niemieckie	100 RM	212'90	212'00	212'00
Korony czeskosłowack.	100 kor.	21'96	21'90	21'90
Liry włoskie	100 lir.	43'70	41'50	41'50
Floreny holenderskie	100 fl.	353'30	356'65	356'65
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	135'50	135'05	135'50
Korony duńskie	100 kor.	117'30	117'00	117'30
Korony norweskie	100 kor.	.	.	131'40

Również i na rynku papierów lokacyjnych państwowych wystąpiło osłabienie tendencji i redukcja kwot transakcyjnych. W grupie pożyczek premiovych — 3%-ową Poż. Budowlaną obracano po kursie o zł 0'25 niższym od zanotowanego w końcu okresu poprzedzającego; niżka kursu tej pożyczki jest o tyle ciekawa, że nastąpiła mimo zbliżania się terminu ciążenia. Silniej — gdyż o zł 0'50 — niżkowała 4%-owa Poż. Dolarowa. Pożyczka Inwestycyjną (4%-ową) zarówno w sztukach, jak i w serjach nie zawierano zupełnie transakcji spowodu braku materiału; jak wiadomo, pożyczka ta w roku przyszłym zostanie w całości zamortyzowana. Wśród pozostałych pożyczek państwowych — najpoważniejszą stratę (3'13% nominalu) odnotowała 7%-owa Pożyczka Stabilizacyjna, która niżkowała systematycznie w ciągu całego okresu. Pożyczka Konwersyjna (5%-owa) pozostała bez zmiany, a 6%-owa Poż. Dolarowa — straciła 0'25% nom. Ogólnie zaznaczyć należy, że na rynku papierów państwowych odczuwa się specjalnie silnie okres wakacyjny.

Sytuacja rynku papierów lokacyjnych prywatnych była zbliżona do rynku papierów państwowych, t. zn. cechowała go niżkowa tendencja i ograniczone obroty. Z listów zastawnych ziemskich — wyżkowały jedynie gwarantowane 8%-owe (w \$) — o 0'25% nom., niżkowały natomiast: 4%-owe — o 0'50% nom., oraz 7%-owe (w \$ w zł.) — o 0'75% nom. Listy zastawne Tow. Kred. m. Warszawy były nabywane stosunkowo więcej, ale i one niżkowały: 4^{1/2}%-owe o 0'75% nom., 5%-owe — o 0'50% nom. oraz 5^{1/2}%-owe skonwertowane (z 1933 r.) — o 2'25% nom.; te ostatnie nabywane były w celu lokaty długoterminowej. Listy miast prowincjonalnych obiegały po kursach lekko obniżonych.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
w zł za 1 szt.				
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	43'00	42'00	42'75 -42'00
4% " Dolarowa	\$ ¹⁾	53'25	52'75	52'75
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	—	—	—
4% " " serie	zł w zł. 100	—	—	—
w % % nominalu				
5% " Konwersyjna	zł	68'50	68'00	68'25 -68'10 ¹⁾ -68'10 ⁴⁾
5% " Konwers. Kol.	zł	62'00	62'00	62'00
6% " Dolarowa	\$	83'00	82'25	82'50 -82'25 -82'75
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	68'00	64'50	65'00 -68'25 ⁴⁾ -65'25 ⁴⁾ -64'50 -65'75 ⁴⁾ -65'25 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków

7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'20
8% " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	25'31	83'00
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'00
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00
5 ^{1/2} % L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 ^{1/2} % L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'05
5 ^{1/2} % Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 ^{1/2} % Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

¹⁾ \$ 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

Listy zastawne i obligacje
towarzystw kredytowych

7% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ¹⁾	£ 82 00	82 00	82 00
4% L. Z. Tow. Kred. Ziemszk.	zł 45 00	45 00	45 00
4½% " " " " "	zł 48 75	48 00	48 50
8% " " " " "	zł 47 50	47 00	47 00
7% " " " " "	\$ w zł.		47 25
8% " " " " " (gwarant.)	\$ 88 75	88 75	88 75
4½% " " " " m. Warszawy	zł 68 25	67 75	68 25
5% " " " " " "	zł 70 25	69 50	69 75
5% " " " " " "			-70 25
5% " " " " " z 1933 r.	zł 59 75	57 75	57 75
5% " " " " " Kalisza z 1933 r.	zł 46 00	45 00	45 00
5% " " " " " Lublina z 1933 r.	zł		42 75
5% " " " " " Łodzi z 1933 r.	zł 53 00	52 25	52 25
5% " " " " " Radomia z 1933 r.	zł		41 75
5% " " " " " Siedlec z 1933 r.	zł 41 75	41 75	41 75

Obligacje miast

VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł 67 00	66 50	66 50
VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł		64 00

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ³⁾	Londyn ⁴⁾	Paryż ³⁾
22/VII	18 96½	26 21	—
23/ "	18 95	"	—
24/ "	18 92	"	286 00
25/ "	"	26 25	—
26/ "	"	26 28	—
27/ "	"	26 25	—

	Zurych ³⁾	Berlin ³⁾	Praga ³⁾
22/VII	57 80	46 93 ÷ 47 03	456 25
23/ "	57 75	46 96 ÷ 47 06	"
24/ "	57 80	46 935 ÷ 47 035	"
25/ "	57 95	46 90 — 47 00	456 50
26/ "	57 90	"	—
27/ "	57 85	"	—

	Kopenhaga ²⁾	Sztokholm ³⁾	Oslo ³⁾	Gdańsk ³⁾
22/VII	86 35	74 75	77 00	99 80 ÷ 100 20
23/ "	"	74 50	"	"
24/ "	86 00	74 85	"	"
25/ "	"	74 75	"	"
26/ "	85 90	"	"	"
27/ "	"	74 50	"	—

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾

	8 ÷ 13/VII	15 ÷ 20/VII	22 ÷ 27/VII
	(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)		
New - York			
6% dolarowa			
1920	83—81½—82½ (10 000)	83—82—82 (29 000)	83½—81½—81½ (28 000)
8% Dillon.			
1925	95½—94—95½ (95 000)	96⅞—95—96⅞ (25 000)	96⅞—95—96 (35 000)
7% stabilizac.			
1927	113½—112½— —112⅞ (43 000)	115¼—113¼— —115½ (78 000)	112½—108—110½ (39 000)
7% Warszawy			
1928	73⅞—72⅞—73½ (35 000)	74¼—73⅞—74 (94 000)	74—71—71½ (28 000)
7% Śląska			
1928	75—74½—74⅞ (28 000)	75—74⅞—75 (30 000)	74½—72½—72½ (2 000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	97 80—96 80— 97 30	98 66—96 16— 96 41	97 51—96 51— — 96 76

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

2) Dotyczy drobnych cieków.

3) Za zł 100.

4) Za £ 1.

5) Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

Zurych

7% stabilizac.	1927	66 50—65 50— —66 50	67 25—66 00— —67 00
----------------	------	------------------------	------------------------

Paryż

7% stabilizac.	1927	66 65—65 30	66 14—65 47	66 36—66 01
----------------	------	-------------	-------------	-------------

Medjolan

7% włoska	1924	97 30—97 00— 97 30 (50)	97 30—97 15 — 97 15 (375)	97 15—97 10— — 97 10 (25)
-----------	------	----------------------------	------------------------------	------------------------------

Z BANKU POLSKIEGO

BANK POLSKI W PIERWSZYCH 2 DEKADACH

LIPCA 1935 R. — Obroty walutowe zwyczajne Banku Polskiego wykazały w I dekadzie lipca nadwyżkę skupu, w II dekadzie zaś — nadwyżkę sprzedaży, dając w rezultacie lekki deficyt. Podobnie kształtowały się obroty walutowe w analogicznych dekadach 1934 r., natomiast w czerwcu r. b. obie dekady początkowe były deficytowe.

Rezerwy walutowe Banku — odpowiednio do kształtowania się obrotów walutowych — wykazały w I dekadzie lipca wzrost — z zł 15 7 milin. do zł 17 1 milin., by znów w II dekadzie obniżyć się — do zł 14 0 milin.

Dopływ złota do Banku trwał nieprzerwanie, choć poprzednie silne wzmoczenie się tego dopływu w ostatnich miesiącach nieco osłabło. W obu dekadach lipca drobny skup złota przez oddziały Banku wynosił po zł ¼ milin., gdy w lipcu r. ub. był kilkakrotnie wyższy.

Zapasy złota w Banku dzięki ciągłemu dopływowi złota stale rosły i na ultimo II dekady lipca osiągnęły zł 510 9 milin., gdy na początku miesiąca wyniosły zł 510 4 milin., a przed rokiem — dn. 20/VII 1934 r. — stanowił tylko zł 491 2 milin.

W stosunku do sumy obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku (a właściwie tylko części ich, podlegającej pokryciu) powyższy zapas złota stanowił na ultimo II dekady lipca 49 96%, czyli pokrycie obiegu i zobowiązań złote niemal w połowie. Na początku miesiąca i w końcu I dekady pokrycie to było dość znacznie niższe, a także i na ultimo II dekady lipca w r. ub. nie osiągnęło ono tegorocznej wysokości, jak to widzimy z następującego zestawienia:

	%
30/VI 1935	48 23
10/VII "	48 90
20/VII "	49 96
20/VII 1934	49 39
10/VII "	49 21

Wzrost procentu pokrycia w pierwszych 2 dekadach lipca był stosunkowo silniejszy niż wzrost samej sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, bo jednocześnie obniżała się podlegająca pokryciu suma obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (a właściwie przewyżki ich ponad zł 100 milin., uznane przez statut za pewne niezmiennie ich minimum). Suma powyższa skurczyła się w I dekadzie lipca z zł 1 158 3 milin. do zł 1 144 5 milin. (względnie z zł 1 058 3 milin. do zł 1 044 5 milin.), a w II dekadzie w dalszym ciągu do zł 1 122 8 milin. (względnie do zł 1 022 8 milin.).

Spadek sumy obiegu i zobowiązań dotyczył właściwie tylko jednego jej składnika, mianowicie samego obiegu, który obniżył się w I dekadzie lipca z zł 947 8 milin. do zł 931 7 milin., a w drugiej dekadzie — w dalszym ciągu do zł 901 0 milin., natomiast drugi składnik tej sumy — natychmiast płatne zobowiązania — jednocześnie lekko wzrastał: w I dekadzie z zł 210 5 milin. do zł 212 8 milin. i w II dekadzie do zł 221 8 milin.

Wzrost zobowiązań w pierwszych 2 dekadach lipca o zł 11 3 milin. w niewielkiej tylko części przypadł na pozycję „różnych rachunków”, której saldo podniosło się w tym czasie tylko o zł 22 9 milin. do zł 24 1 milin., natomiast dotyczy on głównie lokat żyrowych, które w okresie dwudekadowym zwiększyły się z zł 187 7 milin. do zł 197 8 milin., osiągając poziom wyższy niż przed rokiem. Lokaty kas państwowych, które już na ultimo czerwca osiągnęły niski bardzo poziom, w okresie 1 ÷ 20/VII jeszcze zwiększyły i wynosiły na ultimo II dekady lipca mniej nawet niż przed rokiem. Natomiast lokaty na rachunkach prywatnych dość znacznie w okresie sprawozdawczym zwiększyły — tak, że osiągnęły poziom o ok. 8% wyższy niż przed rokiem. Liczbowo ilustruje to następujące zestawienie (w milin. zł):

Lokaty żyrowe:
kas państwowych pozostałe

30/VI 1935	5·5	182·2
20/VII "	3·4	194·4
20/VII 1934	4·6	180·4

Spadek obiegu w ciągu 2 pierwszych dekad lipca o zł 46·9 miljn. był słabszy niż przed rokiem, kiedy to gwałtownie rozszerzony na ultimo półrocza obieg spadł w okresie 1 $\frac{1}{2}$ 20/VII o zł 591 miljn. W związku z tem nadwyżka, jaka istniała i na ultimo półrocza—stanu obiegu w r. b. nad stanem jego w r. ub.—przez pierwsze 2 dekady lipca dość znacznie jeszcze narosła, jak to widzimy z poniższego zestawienia (w miljn. zł).

30/VI 1935	947·8
20/VII "	901·0
20/VII 1934	879·4
30/VI "	938·5

Zniżce obiegu w okresie sprawozdawczym odpowiadał częściowo wzrost lokat żyrowych, ale głównie pozostawała ona w związku z znacznym spadkiem kredytów w Banku.

Spośród kredytów Banku najmniejszej niżce uległ portfel weksli krajowych, który w I dekadzie lipca zmniejszył się tylko o zł 1·4 miljn., a w II dekadzie o zł 6·1 miljn. Natomiast silnie skurczyły się pożyczki zastawowe, których suma zmalała w I dekadzie o zł 14·6 miljn., a w II dekadzie w dalszym ciągu o zł 4·7 miljn., czyli w ciągu 2 dekad niemal o $\frac{1}{3}$ swej poprzedniej wysokości. A jeszcze silniej zmalał portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych, mianowicie w I dekadzie lipca o zł 5·0 miljn., a w II dekadzie aż o zł 14·0 miljn., a więc łącznie o przeszło $\frac{1}{3}$ poprzedniej sumy.

W związku z powyższem porównanie stanu kredytów w r. b. i w r. ub. wykazuje znacznie niższy poziom ich w r. b., jeśli chodzi o pożyczki zastawowe oraz skup biletów skarbowych, a tylko kredyty dyskontowe utrzymały się w r. b. na poziomie wyższym niż w r. ub. Te zmiany w stanie kredytów Banku w ciągu roku ilustruje liczbowo następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Zwyżka (+) lub spadek (-)
Kredyty dyskontowe	+ 56·1
Pożyczki zastawowe	- 12·0
Bilety skarbowe	- 9·2

Co się tyczy innych operacji czynnych Banku poza powyżej omówionemi 3 formami kredytów, to zauważyć należy,

że kredyt bezprocentowy dla Skarbu Państwa pozostał w dalszym ciągu niezmienny (wykorzystany w $\frac{9}{10}$ wysokości, określonej statutem), zapas skupionych przez Bank monet i bilonu z emisji skarbowej wzrósł w okresie 2 dekad lipca o zł 8·6 miljn., wreszcie portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego zwiększył się o zł 5·2 miljn.

Całe bankowe pokrycie obiegu w okresie pierwszych 2 dekad lipca przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	30/VI	10/VII	20/VII
Waluty i dewizy	15 667	17 067	13 999
Weksle krajowe	645 565	644 120	638 001
Bilety skarbowe	53 210	48 207	34 161
Polskie monety srebrne i bilon	36 306	40 867	44 915
Pożyczki zabezpieczone zastawami	62 906	48 300	43 593
Papiery proc. własne	41 482	41 545	46 662
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem	945 136	930 107	911 332

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, obniżył się w I dekadzie lipca z zł 389·7 miljn. do zł 385·1 miljn., a więc stosunkowo słabiej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, w II dekadzie zaś uległ poważniejszej niżce, bo do zł 367·5 miljn., a więc stosunkowo silniej od równoczesnego spadku obiegu banknotów.

Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego w lipcu r. b. ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	10/VII	20/VII
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	296·6	282·2
w tem:		
10-złotówki	130·5	126·1
5-złotówki	105·3	99·7
Bilon niklowy i brązowy	88·5	85·2
Razem:	385·1	367·5

Całkowity obieg pieniężny obniżył się w ciągu 2 dekad lipca z zł 1 337·5 miljn. do zł 1 268·4 miljn., czyli do poziomu niższego niż przed miesiącem, gdyż na ultimo II dekady czerwca wynosił zł 1 282·1 miljn. W okresie rocznym 20/VII 1934 ÷ 20/VII 1935 obieg pieniężny wzrósł z zł 1 207·8 miljn. do zł 1 268·4 miljn., czyli o ok. 5%.

Obieg pieniężny łącznie wzięty z lokatami żyrowymi wynosił na ultimo II dekady lipca r. b. zł 1 466·2 miljn., przewyższając dość znacznie odpowiednią sumę sprzed roku, która w dn. 20/VII 1934 r. stanowiła zł 1 392·8 miljn.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

POŁOŻENIE GOSPODARKI FRANCUSKIEJ

Zagadnienie uzdrowienia gospodarki finansowej Francji wysunęło się w ostatnich kilku miesiącach ponownie na czoło francuskich problemów gospodarczych. Położenie finansów francuskich wpływa decydująco zarówno na pozycję waluty francuskiej jak i na ogólny bieg francuskiego życia gospodarczego.

Na odcinku finansowym mamy obecnie do czynienia w istocie z tem samym ciągle zagadnieniem. Jest to nieprzerwanie od lat 4 istniejący i przybierający coraz ostrzejsze formy problem dostosowania nadmiernie rozbudowanych w okresie przedkryzysowym wydatków do szybko spadających w ostatnich latach dochodów. Z początkiem r. b. pozornie — w wyniku połowicznych zarządzeń oszczędnościowych, dokonanych w ciągu r. ub. — wydawało się, iż zagadnienie budżetowo-finansowe straciło nieco na ostrości. Deklaracja Ministra Finansów P. Germain Martina ujawniła istnienie wysokiego niedoboru budżetowego, wywołała panikę walutową i kolejny upadek gabinetów PP.: Flandina i Bouissona.

Wysokie rezerwy Banku Francji ułatwiły techniczne opanowanie sytuacji na odcinku walutowym, a przyjsięcie gabinetu P. Laval do władzy przywróciło częściowo zaufanie ludności

do gospodarki finansowej Rządu. Tem samym jednakowoż problem finansowo-budżetowy, a wraz z nim i walutowy — nie zostały definitywnie rozwiązane. Konkretnem posunięciem w tym kierunku ma być program Premiera Laval uzdrowienia finansów i gospodarki, opublikowany w postaci 28 dekrétów. Przewiduje on oszczędności na globalną sumę ok. 10·8 miljrd., z czego 7·2 miljrd. przypada na budżet państwowy, 1·37 miljrd. na budżety gminne i departamentalne, a 2·31 miljrd. na wydatki kolejowe.

Jakkolwiek zarządzenia oszczędnościowe Premiera Laval nie są wystarczające dla całkowitego i ostatecznego uzdrowienia położenia francuskich finansów, to jednak ich realizacja odsunęłaby na dalszy plan niebezpieczeństwo, zagrażające frankowi, przyczyniłaby się do wzrostu zaufania do francuskiej gospodarki finansowej, a tem samym umożliwiłaby Rządowi francuskiemu zaciągnięcie nowych pożyczek wewnętrznych na stosunkowo racjonalnych warunkach.

Czynnikiem, wpływającym nieustannie ujemnie na sytuację budżetową, jest zmniejszanie się wpływów podatkowych, pozostające w ścisłym związku z trwającą nadal, a nawet pogłębiającą się depresją gospodarczą. W ciągu I półrocza r. b. wpływy

podatkowe wyniosły 13 160 miljn. fr., czyli o 2 063 miljn. fr. mniej, aniżeli preliminowano. Były one równocześnie o 577 miljn. fr. mniejsze od analogicznych dochodów w I półroczu r. ub. Szczególnie znamienne jest zmniejszanie się wpływów z podatku obrotowego. W II kwartale r. b. podatek ten przyniósł 1 427 miljn. fr., t. j. o 329 miljn. fr. mniej, niż preliminowano, a o 179 miljn. fr. mniej aniżeli w odpowiednim okresie r. ub. Wśród wszystkich pozycji dochodowych jedynie tylko wpływy z ceł wykazują w r. b. pewien wzrost w stosunku do r. ub., jednakże i tutaj osiągnięte kwoty niższe są od preliminowanych.

Warunki techniczne w chwili obecnej sprzyjają spokojnemu przeprowadzeniu posunięć uzdrawiających na odcinku finansowym. W wyniku wzrostu zaufania oraz przewyciężenia akcji spekulacji dewaluacyjnej stopa dyskontowa Banku Francji, która podwyższona została z końcem maja do 6%, została stopniowo obniżona z końcem czerwca do 5%, w dn. 4 lipca do 4%, a w dn. 18 lipca do 3½%. Stopa lombardowa od papierów wartościowych została obniżona z 6% do 5%, stopa procentowa od pożyczek 30-dniowych pod zastaw walorów z 4% do 3½%. Równoległe do akcji upłynniania francuskich rynków pieniężnych i kapitałowych daje się zaobserwować powolny wzrost zapasów złota, które od 21 czerwca do 5 lipca podniosły się o przeszło 500 miljn. fr. do 71 272 miljn. fr.

Poważny niepokój budzić musi natomiast w dalszym ciągu rozwój sytuacji w dziedzinie wytwórczości przemysłowej. Wskaźniki wytwórczości tej kształtują się co prawda od długiego szeregu miesięcy na niezmiernym poziomie, co świadczy o pewnej stabilizacji ilościowej na tym odcinku, równocześnie jednak stosunkowo coraz bardziej niekorzystne kształtowanie się sytuacji na rynkach pracy oraz wzrost upadłości wskazują na pogarszające się położenie produkcji przemysłowej. Ogólny wskaźnik tej wytwórczości wynosi bez zmiany od grudnia r. ub. aż do maja r. b. 93 wobec przeciętnej dla 1934 r. — 99, a dla 1933 r. — 107. W porównaniu z majem r. ub. wskaźnik tegoroczny niższy jest o 6 punktów.

Analizując położenie poszczególnych gałęzi wytwórczości francuskiej, można stwierdzić, iż w okresie kryzysowym — największe pogorszenie wystąpiło w tych gałęziach wytwórczości, które nastawione były głównie na eksport, a więc w przemyśle luksusowych, w konfekcji, w przemyśle włókienniczym, częściowo skórniczym i t. p. Stosunkowo mniejsze straty poniósł przemysł ciężki i metalurgiczny, a największą odporność, a nawet tendencje rozwojowe, wykazywały gałęzie przemysłu, których istnienie związane jest z postępami i udoskonaleniami technicznymi doby ostatniej. Tutaj zaliczyć należy wytwórczość energii elektrycznej, przemysł samochodowy, kauczukowy i t. p. Ostatnio również pewną poprawę zanotować można w przemyśle hutniczym, który mimo nieco zmniejszonej ilościowo produkcji wykazuje w stosunku do r. ub. poprawę rentowności.

Ogólnie biorąc, położenie wytwórczości przemysłowej Francji przedstawia się niepomyślnie, a sezon letni nie przyniósł na tym odcinku odprężenia. Liczba bezrobotnych (całkowicie) zmniejszyła się co prawda od końca lutego do połowy czerwca r. b. z 504 do 415 tys., jednakże tempo spadku jest stosunkowo słabsze aniżeli w innych latach, a liczba bezrobotnych — o przeszło 100 tys. wyższa aniżeli w r. ub. Szybki wzrost liczby upadłości i likwidacji sądowych, która wynosiła w marcu r. b. 1 538 — wobec 1 264 przeciętnie w ciągu r. ub. i 1 147 przeciętnie miesięcznie w ciągu 1933 r. — również wskazuje na pogarszające się warunki rentowności w przemyśle francuskim.

Ostatnie gabinety francuskie kroczą w dziedzinie polityki zbożowej konsekwentnie po linii przywracania wolności obrotów oraz swobodnego kształtowania się cen. Stosunki na rynkach pszenicy zostały w części uzdrowione — dzięki akcji rządowej, prowadzonej za pośrednictwem upoważnionych do tego organizacji rolniczych, spółdzielni i t. p. Nadwyżki produkcyjne pszenicy zostały w znacznej mierze zlikwidowane

przez wywóz, denaturację, zakupy na potrzeby wojskowe, przymusowy przemiał. Wyrazem liberalizacji polityki zbożowej jest m. in. zniesienie od 21 czerwca r. b. przymusu przemiału przez młyny pszenicy reportowanej z poprzednich zbiorów, o ile młyny te stosowały się do tej daty do postanowień ustawowych, dotyczących przemiału. Ostatnie rozporządzenia ustalają również wysokość premii przy wywozie na 65 fr. za q, a przy denaturacji — na 50 fr. za q.

Uzdrowienie sytuacji na rynkach zbożowych nie natrafi zapewne w najbliższej przyszłości na poważniejsze trudności, także i ze względu na stosunkowo niepomyślne prognozyki co do tegorocznych zbiorów. Niepomyślne warunki klimatyczne, szczególnie w ciągu maja r. b. — deszcze i zimna — opóźniły zbiory od 2 ÷ 3 tygodni, a także wpłynęły na pogorszenie stanu zasiewów. Przypuszczają, iż tegoroczne zbiory przyniosą o 20 ÷ 25% mniej ziarna aniżeli w roku poprzednim, w którym zbiory wyniosły 83 miljn. q.

Ostatnio została opublikowana ustawa o uzdrowieniu rynków mięsnych. Położenie rynków tych kształtuje się od dłuższego czasu wysoce niepomyślnie. Mimo zahamowania przywozu bydła i mięsa z zagranicy, w drodze rygorystycznej polityki kontyngentowej, cena mięsa na wewnętrznych rynkach francuskich wykazuje w ostatnich latach trwałą tendencję zniżkową. Sprzyja temu z jednej strony wzrost pogłowia bydła rogatego i nierogacizny (dla bydła rogatego z 15 miljn. sztuk w 1928 r. do 15·8 miljn. sztuk w 1934 r., dla nierogacizny z 6 miljn. sztuk w 1928 r. do 6·7 miljn. sztuk w 1934 r.), z drugiej zaś — zmniejszenie się konsumpcji mięsa, która spadła z 48 kg w 1928 r. do 40 kg w 1934 r. na głowę ludności, a w liczbach globalnych — z 1·45 miljn. t w 1928 r. do 1·3 miljn. t w r. ub.

Opracowując ustawę o rynkach mięsnych, ustawodawcy opierali się na doświadczeniach, poczynionych z rynkami zbożowymi, i przeto powstrzymali się od sztywnego regulowania cen i reglamentacji produkcji. Stworzona została elastyczna, ustawa ramowa, mająca w pierwszym rzędzie na celu likwidację zbędnego pośrednictwa, usprawnienie uboju i sprzedaży a tem samem podwyższenie cen, osiągniętych przez producentów mięsnych, przy równoczesnym obniżeniu cen, płaconych przez konsumentów.

Wśród głównych postanowień ustawy wymienić należy zwiększenie liczby rzeźni i chłodni (na który to cel przeznaczono kredyty w wysokości 20 miljn. fr.), postanowienia, dotyczące większego wyzyskania odpadków mięsnych, a więc skór, kości, tłuszczu i t. p., postanowienia, dotyczące zaopatrywania armii w mięso pochodzenia francuskiego oraz forsowania wywozu mięsa, szereg postanowień, dotyczących reorganizacji handlu mięsnego i t. p. Utworzony został Centralny Komitet Mięsny przy Ministerstwie Rolnictwa w celu rozstrzygnięcia szeregu zagadnień, jakie mogą wynikać w związku ze stosowaniem postanowień nowej ustawy.

Ceny hurtowe w Francji kształtują się ostatnio (niezależnie od krótkotrwałych nawrotów zwykłych) zniżkowo. W ostatnich miesiącach następuje wyraźne zmniejszanie się rozpiętości pomiędzy cenami zagranicznymi i krajowymi. Ewolucję na odcinku cen hurtowych ilustruje następujące zestawienie (1914 r. = 100):

	Czerwiec 1934	Luty 1935	Maj 1935	Czerwiec 1935
Wskaźnik ogólny	363	349	353	344
Produkty krajowe	405	383	377	366
Artykuły przywożone	289	287	310	303
Artykuły żywnościowe	390	354	350	333
Produkty roślinne	380	321	333	311
Produkty zwierzęce	371	361	338	323
Cukier, kawa, kakao	459	412	415	408
Produkty przemysłowe	340	345	356	353
Minerały i metale	346	336	358	352
Artykuły włókiennicze	249	268	289	284
Różne	393	397	396	396

Wskutek obniżania się poziomu cen artykułów krajowych, a występowania zwykłej tendencji cen artykułów przywożonych rozpiętość pomiędzy wskaźnikami cen towarów francuskich i przywożonych wynosi w czerwcu r. b. już tylko 63 punkty — wobec 67 punktów w maju, 83 w kwietniu, 92 w marcu, 96 w lutym r. b., przeciętnie 113 w ciągu r. ub., 128 w ciągu 1933 r., a 170 w 1932 r. Jest to zjawisko wysoce pomyślnie, zwiastujące powrót do równowagi kalkulacyjnej w obrotach z zagranicą (co już zresztą w pewnej mierze odzwierciedla zmniejszenie się ujemnego salda bilansu handlowego), a także wskazujące na zmniejszanie się rozpiętości pomiędzy wysokim poziomem elementów gospodarczych we Francji a niskim ich poziomem zagranicą.

Ceny detaliczne, objęte również tendencją zniżkową, wykazują ostatnio pewną stabilizację. Wskaźnik cen detalicznych dla Paryża wynosi w czerwcu r. b., podobnie jak i w maju, 422 — wobec 420 w kwietniu. Wskaźniki cen hurtowych i detalicznych artykułów żywnościowych (bez jarzyn i owoców) kształtują się w sposób następujący (1930 r. = 100):

	Czerwiec 1935	Maj 1935	Kwiecień 1935	1934	1933
Detaliczne . . .	67'8	69'0	69'4	78'0	82'9
Hurtowe	66'6	67'3	68'5	78'2	82'9

Dość znaczne obniżenie się cen detalicznych w ciągu ostatnich lat niewątpliwie przyczyniło się w pewnym stopniu do spadku kosztów utrzymania, a przez to samo poprawiło warunki kalkulacyjne produkcji przemysłowej. Tak więc na odcinku cen można niewątpliwie skonstatować objawy trwałej organicznej poprawy.

Zmniejszanie się globalnych obrotów oraz spadek ujemnego salda bilansu handlowego cechuje w I półroczu r. b. handel zagraniczny Francji. Przywóz w okresie tym wynosił 221 miljn. t — wobec 23'4 miljn. t w I półroczu r. ub., przyczem przedstawiał w r. b. wartość 10 605 miljn. fr. — wobec 12 592 miljn. fr. w r. ub. Równocześnie wywóz wzrósł wagowo z 13'6 do 14'7 miljn. t, obniżyła się jednakowoż jego wartość z 8 814 do 7 956 miljn. fr. W wyniku tej ewolucji nadwyżka przywozu nad wywozem zmniejszyła się z 3 778 do 2 649 miljn. fr. W czerwcu r. b. przywóz francuski wynosił 3'60 miljn. t wartości 1 676 miljn. fr. — wobec 3'93 miljn. t wartości 1 820 miljn. fr. w maju r. b. i 3'98 miljn. t wartości 1 944 miljn. fr. w czerwcu r. ub. Równocześnie wywóz francuski wynosił w czerwcu r. b. 2'6 miljn. t wartości 1 236 miljn. fr. — wobec 2'6 miljn. t wartości 1 321 miljn. fr. w maju r. b. i 2'42 miljn. t wartości 1 448 miljn. fr. w czerwcu r. ub. Nadwyżka przywozowa wynosi przeto w czerwcu r. b. 440 miljn. fr. — wobec 499 miljn. fr. w maju r. b. i 496 miljn. fr. w czerwcu r. ub.

Poziom wywozu w czerwcu r. b. jest najniższy z dotychczas osiągniętych. Jest on o 45 miljn. fr. niższy od rekordowo niepomyślnego poziomu w marcu r. b. Równocześnie przywóz w czerwcu r. b. jest tylko o 5 miljn. fr. wyższy od najniższego dotychczas poziomu przywozu w sierpniu r. ub. Odmienne przyczyny wpływają na zmniejszanie się obu stron bilansu handlowego. Po stronie przywozu — obok polityki kontyngentowej — decydującym czynnikiem jest pogorszenie się koniunktur gospodarczych i pozostające w związku zmniejszenie zapotrzebowania rynków wewnętrznych. Po stronie wywozu zniżkującą oddziaływa reakcja zagranicy na reglamentacyjną politykę handlową Francji.

Dotychczasowa polityka kontyngentowa budzi poważne zastrzeżenia, zarówno w kołach rządowych i parlamentarnych, jak również wśród niektórych odtłomów sfer gospodarczych. Ostatnio pojawiały się pogłoski o rzekomo zamierzonym reformowaniu systemu kontyngentowego — w kierunku zastąpienia kontyngentów odpowiednio wysokimi cłami. Złożony przez prezesa komisji celnej Izby Hymansa projekt nowej ustawy polityczno-handlowej rzeczywiście idzie w pewnej mierze w tym

kierunku. Projekt ten zmierza do zniesienia we francuskim systemie traktatowym klauzuli największego uprzywilejowania. Umowy handlowe miałyby być zawierane wyłącznie na termin roczny. Wszystkie dotychczasowe umowy handlowe byłyby wypowiedziane. Rząd francuski byłby upoważniony do prowadzenia z obcymi krajami rokowań co do zniżek celnych na podstawie taryfy generalnej z tem, że nie mogłyby one przekraczać taryfy minimalnej. Krajom, zawierającym traktaty, mogłyby być przyznane również specjalne kontyngenty przywozowe. Wzajemnie za swe świadczenia kontrahenci musieliby udzielić Francji ulg w dziedzinie celnej, płatniczej, kontyngentowej, czy też innej.

Złożone przez Premiera Laval'a w komisji finansowej Izby oświadczenie, iż Rząd zamierza zastąpić częściowo dotychczasowy system kontyngentowy odpowiednio wysokimi cłami, wywołało poważny niepokój zarówno w sferach rolniczych, jak i przemysłowych. Przedstawiciele przemysłu i rolnictwa złożyli uroczysty protest przeciwko zamierzonym zmianom. Premier Laval oświadczył delegacji rolników, że żaden z istniejących obecnie 200 kontyngentów na artykuły rolne nie będzie zniesiony, przedstawicielom zaś wytwórczości przemysłowej oświadczył Premier, iż żadne zarządzenia, które godziłyby w interesy produkcji francuskiej, nie zostaną powzięte; wszelkie zmiany kontyngentów będą przeprowadzone dopiero po porozumieniu z zainteresowanymi ugrupowaniami gospodarczymi; w chwili obecnej nie są przewidziane żadne poważniejsze zmiany kontyngentów. Z powyższego zdaje się wynikać, iż Rząd francuski nie zamierza przeprowadzić żadnych zmian w polityce kontyngentowania przywozu rolniczego, natomiast zamierza przeprowadzić pewne, jakkolwiek niezbyt dalekoidące, zmiany w systemie kontyngentowym, stosowanym wobec produkcji przemysłowej.

W rokowaniach handlowych z poszczególnymi państwami natrafia Francja na poważne trudności. Dotyczy to przede wszystkim stosunków handlowych francusko-niemieckich, gdzie zastosowanie zawartej między obu krajami umowy rozrachunkowej nie dało oczekiwanych rezultatów. Z jednej strony opóźnianiu podlegały stale wypłaty niemieckie z tytułu wywozu francuskiego, z drugiej Niemcy nie ograniczyły, poczynając od 1 kwietnia r. b. — stosownie do zaciągniętych zobowiązań — przywozu do rozmiarów, umożliwiających regularne spłacanie długów towarowych wobec Francji. Obok odcinka niemieckiego trudności nastęrcza osiągnięcie porozumienia z Stanami Zjedn. i z Węgrami, podczas gdy w stosunku do Hiszpanji istnieje właściwie stan wojny celnej.

Francuska opinia publiczna wykazuje w ostatnich czasach wielkie zainteresowanie dla zagadnień kolonialnych. Pozostaje to w związku nie tylko z konferencją kolonialną, ale także jest uzasadnione przez poważny udział kolonij w życiu gospodarczym Francji. Jakkolwiek bowiem obroty handlowe metropolii z koloniami maleją, to jednak w stopniu nieporównanie słabszym aniżeli globalne obroty handlowe Francji z innymi krajami zagranicznymi, co w rezultacie zwiększa udział kolonij we francuskim handlu zagranicznym. Udział ten wynosił w 1931 r. 18'6%, w 1932 r. 25%, w 1933 r. 27%, w 1934 r. 27'6%, a w ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b. ok. 28%.

W ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b. obroty handlowe Francji z koloniami przedstawiały wartość 3 303 miljn. fr. wobec 3 751 miljn. fr. w analogicznym okresie r. ub. Przywóz Francji z kolonij wynosił 1 702 miljn. fr. wobec 1 889 miljn. fr. w r. ub., wywóz — 1 600 miljn. fr. wobec 1 861 miljn. fr. Same tylko obroty z Afryką Północną wynosiły 2 113 miljn. fr., z czego przywóz do Francji 939 miljn. fr., wywóz 1 174 miljn. fr. Pierwsze miejsce w handlu z metropolją zajmował nadal Algier, którego przywóz wyniósł 851 miljn. fr., t. j. był najwyższą pozycją wywozową Francji. Wywóz z Algieru do Francji przedstawiał wartość 693 miljn. fr. i stanowił ok. 40% ogólnego wywozu

Algieru. Na drugim miejscu, jako dostawca produktów kolonialnych, znajdowała się francuska Afryka Znaczna (276 miljn. fr.), przywożąc jednocześnie produktów metropolitalnych za 82 miljn. fr. Dalej idą Indochiny (wywóz do Francji 206 miljn. fr., przywóz z Francji 137 miljn. fr.) Marokko (127 miljn. fr. i 144 miljn. fr.), Tunis (119 miljn. fr. i 179 miljn. fr.), Madagaskar (72 miljn. fr. i 63 miljn. fr.) oraz Syria (26,3 miljn. fr. i 28 miljn. fr.). Inne kolonie, protektoraty i mandaty wykazywały w obrotach z Francją po stronie przywozu z Francji 203 miljn. fr., a po stronie wywozu do Francji 114 miljn. fr.

Konferencja kolonialna, której obrady trwały około 4 miesięcy, została zamknięta ostatecznie w połowie kwietnia r. b. Jakkolwiek rezultaty obrad nie wyszły poza ramy ogólnych zaleceń, to jednak mogą w przyszłości stanowić realną podstawę dla ugruntowania francuskiej polityki kolonialnej na racjonalnych podstawach. Na szczególną uwagę zasługują rezultaty prac komisji wyekwipowania kolonialnego konferencji, która wypracowała plan wielkich robót publicznych, mających być realizowanymi w ciągu 15 lat nakładem 11,2 miljard. fr. Ze względu na obecne trudności finansowe Francji wydaje się jednak wątpliwym, by odnośny projekt mógł doczekać się realizacji w stosunkowo niedługim okresie czasu. Doniosłe znaczenie posiadają również prace komisji dla spraw produkcji, zbytu i zagadnień celnych, która zmierzała do zacieśnienia stosunków handlowych pomiędzy metropolją i kolonjami. Jak wynika z prac komisji — metropolja nie zaopatruje się w dostatecznej mierze w surowce pochodzenia kolonialnego (z wyjątkiem fosfatów i niklów). Toteż komisja opracowała szereg wskazań w celu zastąpienia przywozu surowców z innych krajów zagranicznych przywozem z kolonij. W czasie konferencji postanowiono utworzyć Najwyższą Radę Kolonialną, złożoną z przedstawicieli sfer oficjalnych oraz prywatno-gospodarczych, zwoływaną co 2 lata i rozpatrującą wszelkie aktualne zagadnienia kolonialne.

W kształtowaniu się ogólnej sytuacji finansowej i gospodarczej Francji daje się zaobserwować w ostatnich miesiącach wyraźny zwrot, pozwalający na bardziej optymistyczną ocenę

położenia. Na odcinku finansowym i walutowym Francja stanęła bezpośrednio wobec konieczności rozstrzygnięcia problemu: deflacja ogólna i budżetowa lub dewaluacja. Ostatnie posunięcia gabinetu Laval'a, a w szczególności jego program oszczędnościowy — wskazują, iż Rząd francuski nadal odrzuca dewaluację i skłania się ku deflacji. Czynniki natury wewnętrzno-politycznej zdecydowały ostatecznie o możliwości sanacji finansów francuskich, a tem samem o przywróceniu pełnej równowagi gospodarczej.

Życie gospodarcze Francji odczuwa nadal skutki depresji, jednakowoż stwierdzić można, iż wśród poszczególnych elementów gospodarczych dokonały się przesunięcia, zwiastujące możliwość uzdrowienia stosunków. Dotyczy to m. in. odcinka rolniczego, a zwłaszcza rynków zbożowych. Spadek kosztów utrzymania oraz zmniejszająca się rozpiętość pomiędzy cenami produktów zagranicznych i krajowych również stanowią pomyślny prognostyk dla rozwoju wytwórczości. Handel zagraniczny obniża się co prawda w dalszym ciągu, co wpływa na pogłębienie depresji, jednakowoż saldo ujemne bilansu handlowego maleje, zmniejszając przez to obciążenie francuskiego bilansu płatniczego z tego tytułu. W razie dalszego wyrównywania się warunków produkcyjnych we Francji i zagranicą można oczekiwać zahamowania tendencji zniżkowej obrotów zagranicznych.

Jedynym czynnikiem, ostatecznie decydującym w chwili obecnej o przyszłości gospodarki francuskiej, jest polityka finansowa i walutowa Francji. Kierunek polityki tej posiada znaczenie, wykraczające poza ramy lokalne. Przeprowadzenie deflacyjnych posunięć budżetowych i zabezpieczenie francuskiej waluty od wstrząsów umożliwić bowiem może uzdrowienie walutowe w świecie, na płaszczyźnie, zbliżonej do obecnego stanu. Dewaluacja franka otwarłaby natomiast przypuszczalnie nową erę eksperymentów walutowych, której końca ani ostatecznego wyniku przewidzieć niepodobna.

Dr. Roman Battaglia

KRONIKA ZAGRANICZNA

ANGLJA

SKUP NA ZŁOM NADMIARU WRZECION BAWELNIANYCH.

— Celem przymusowej racjonalizacji bawelnianego przemysłu włókienniczego Rząd W. Brytanji wniósł w początkiem lipca projekt ustawy, uprawniającej do wykonania specjalnego organu dla skupu pewnej ilości wrzecion na złom. Ma być na to przeznaczona kwota £ 2 miljn., którą wypożyczyć ma nowoutworzony przez Bank Angielski i inne wielkie banki dla finansowania przemysłu „Bankers Industrial Development Company”. Zwrot tego długu ma nastąpić z sum, uzyskanych z obłożenia podatkiem wszystkich bez wyjątku właścicieli zarówno czynnych, jak i nieczynnych wrzecion. W ciągu 2 ÷ 3 lat ma ulec skupowi 10 miljn. wrzecion, przyczem uwzględniona być musi każda oferta przedsiębiorców. Rzecz jasna, że silnie zatrudnione firmy usiłują przeciwstawić się omawianemu projektowi rządowemu.

NIEMCY

ROZWÓJ PRZEMYSŁU SAMOCHODOWEGO. — Bezpośrednio z budową dróg łączy się dzisiaj w Niemczech sprawa rozwoju przemysłu samochodowego, stanowiącego również bardzo poważną broń w walce z bezrobociem.

Jeszcze przed rozpoczęciem wielkiego planu budowy autostrad przeprowadził Rząd Kanclerza Hitlera w 1933 r. gruntowną reformę podatków samochodowych; zniesione więc zostały opłaty, wymierzone w zależności od wagi wozu i wynoszące przeciętnie rocznie RM 180 od samochodu, oraz wyłączone z dochodów rocznych przy obliczaniu podatków dochodowych sumy, zapłacone za nowonabyte samochody. W praktyce zmniejszyło to cenę nabytego samochodu o 10 ÷ 12%. W wyniku tych zarządzeń niepomniernie wzrosła produkcja samochodów, w rezultacie zaś przeprowadzonej reformy Skarb Państwa nic nie stracił, gdyż sumę, utraconą wskutek redukcji podatków samochodowych, kilkakrotnie zwiększoną odbiera sobie z podatków od zwiększonych obrotów przemysłu samochodowego.

W 1932 r. zarejestrowano w Niemczech 48 tys. nowych wozów, w 1933 r. — bezpośrednio po zniesieniu podatku samochodowego — liczba wozów wzrosła do 93 tys., w I półroczu 1934 r. — przekroczyła 83 tys., do końca zaś 1934 r. osiągnęła 120 tys. samochodów¹⁾.

Obecnie w Niemczech przypada na 100 mieszkańców 1 samochód, a dążeniem ich

¹⁾ Nowych samochodów — osobowych i ciężarowych — zarejestrowano w 1934 r. 153 tys.

jest zrównanie się na tem polu z Anglią, gdzie na każdych 100 mieszkańców przypadają 3 samochody. Rząd niemiecki żywi nadzieję, że wobec stałego rozwoju motoryzacji i otwarcia dla ruchu samochodowego nowych autostrad uda się potroić obecną produkcję.

Imponująco pod względem liczbowym przedstawia się w tej chwili w Niemczech stan posiadania pojazdów motorowych. W 1934 r. zarejestrowanych było 900 tys. motocykli, 607 591 samochodów osobowych, 168 712 samochodów ciężarowych i 30 405 traktorów (ciągników). Na 1935 r. przewidywana jest sprzedaż około 200 tys. nowych samochodów, wobec czego w roku bieżącym łączna ilość wszystkich pojazdów mechanicznych osiągnie albo nawet przekroczy 1 miljn.

Największa ilość samochodów osobowych przypada na małe wozy o litrażu 1000 ÷ 1500 cm³; stanowią one 31,7% ogólnej liczby samochodów. Drugie miejsce pod względem liczebności zajmują samochody o pojemności 1500 ÷ 2000 cm³, które stanowią dziś 23,4% ogólnej liczby samochodów. Jako ciekawy podkreślić należy fakt że pomimo wspaniałego rozwoju przemysłu samochodowego w Niemczech — 17,4% samochodów osobowych i 25,1% samochodów ciężarowych jest zagranicznego pochodzenia, a w kategorii samochodów o litrażu 3 300 ÷ 4 200 cm³

statystyka w 1934 r. wykazała 85,5% samochodów produkcji zagranicznej.

Kolosalnym taborem autobusowym mogą poszczycić się również poczty niemieckie. Doskonale utrzymana i gęsta sieć dróg bitych przyczynia się w dużym stopniu do spopularyzowania tego najnowocześniejszego środka komunikacji i transportu, zastępującego i uzupełniającego koleje. Poczty niemieckie rozporządzają największym w Europie taborem autobusowym. Posiadają one, mianowicie, 14 500 samochodów, obsługujących 2 400 linii autobusowych o łącznej długości 51 tys. km.

Z ożywieniem się produkcji przemysłu samochodowego związane jest bezpośrednio drugie zagadnienie — zapewnienie krajowi własnego paliwa. W chwili obecnej 66% paliwa pochodzi z importu, a tylko 34% dostarczają fabryki i źródła niemieckie. Jest to stan nietylko niewystarczający, ale nawet bardzo groźny na wypadek wojny. Niezwykle szybki i stały rozwój motoryzacji w Niemczech w wypadku niezwiększenia własnej produkcji paliwa może nagle załamać się i dlatego studja nad wynalezieniem nowych źródeł i sposobów produkcji na tem polu stanowią dziś poważną troskę Rządu niemieckiego.

Mimo, że od 1933 r. nastąpił w Niemczech poważny wzrost produkcji paliwa w stosunku do lat poprzednich — ale narazie są to jeszcze liczby znikome. Brak własnego paliwa dla samochodów wytworzył dziś w Niemczech sytuację tego rodzaju, że kwestia taniości i doskonałości produkcji ustępuje miejsca kwestii zwiększenia produkcji. Zagadnienie jest w tej chwili uważane za bardzo ważne i poszukiwanie drogi wyjścia absorbuje poważny zastęp sił i środków technicznych.

W związku z zagadnieniem zdobycia jaknajwiększej ilości własnego paliwa Niemcy poczynili w ostatnich czasach szereg ciekawych wynalazków w produkcji samochodów, pędzonych specjalnym paliwem, jak np. gazem drzewnym, gazem ziemnym i t. p. Próby tego rodzaju śledzone są z dużym zainteresowaniem.

SZWECJA

ZAGADNIENIE UPRZEMYSŁOWIENIA. — Ujemne skutki kryzysu światowego dały się odczuć w Szwecji w znacznie słabszym stopniu aniżeli w jakimkolwiek innym kraju europejskim. Również i ożywienie koniunkturalne, występujące na odcinku ostatnich 2½ lat w grupie państw bloku szterlingowego, przybrało w Szwecji poważne rozmiary, wykazując ponadto cechy zdrowe i trwałe. W chwili obecnej gospodarka szwedzka rozwija się wyjątkowo pomyślnie, a poważniejsze trudności odczuwają jedynie pewne drobniejsze gałęzie przemysłu i rzemiosła, oraz ta część rolnictwa szwedzkiego, która pracuje na wywóz. Jednakowoż w rolnictwie szwedzkim występuje coraz silniejsza tendencja do przestawiania wytwórczości na zaopatrzenie rynków krajowych, co wobec wzrastającego zapotrzebowania wewnętrznego umożliwia wyrównanie strat w eksporcie.

Wysoce charakterystyczne jest, że prawie koniunktur wewnętrznych Szwecji nie odpowiada rozwój w dziedzinie obrotów z zagranicą. Mimo że w ciągu ostatnich 2 lat obroty handlowe z zagranicą poważnie wzrosły, to jednak utrzymują się one nadal na bardzo niskim poziomie: Podczas gdy jeszcze w 1929 r. przedsta-

wiały one wartość 3 594,9 miljn. kor., to w 1934 r. obniżyły się już do 2 601,1 miljn. kor., przyczem należy uwzględnić, iż liczby dla 1929 r. reprezentują korony złote, podczas gdy liczby dla r. ub. — zdewaluowane korony papierowe. Stąd też, nawet przy uwzględnieniu niższej cen — spadku obrotów handlowych z zagranicą musi być ilościowo znacznie wyższy od spadku tych obrotów pod względem wartości.

Dalszą cechą ewolucji koniunkturalnej w Szwecji jest znaczny wzrost siły kupna szerokich mas ludności. Znany ekonomista szwedzki Prof. B. Ohlin oszacował wzrost dochodu narodowego w początku r. b. w porównaniu z 1932 r. na 20%, t. j. na 750 ÷ 1 000 miljn. kor., z czego około połowa przeszła do bezpośredniej konsumpcji i spowodowała odpowiedni wzrost realnej siły kupna. Opierając się również na innych źródłach statystycznych, stwierdzić można podniesienie się w latach ostatnich standardu życiowego w Szwecji.

Ze stwierdzenia z jednej strony faktu znacznego ożywienia koniunktur wewnętrznych i wzrostu siły kupna, z drugiej zaś — ze skurczenia się obrotów handlowych z zagranicą wypływała przesłanki, czyniące zrozumiałymi przesunięcia, jakie dokonywują się w strukturze szwedzkiej gospodarki. Straty, poniesione na odcinku zagranicznym, zostały wyrównane ze znaczną nadwyżką przez ożywienie rynków wewnętrznych. Tłumaczy się to w pierwszym rzędzie nagromadzeniem przez Szwecję w latach przedkryzysowych znacznych rezerw kapitałowych, które umożliwiły przezwyciężenie części ujemnych skutków kryzysowych.

Jeszcze donioślejsze znaczenie posiada jednak fakt, że zarówno trudności kryzysowe, jak i trudności na odcinku handlu zagranicznego spowodowały — w oparciu o korzystne warunki rynków kapitałowych — znaczną dodatkową industrializację. Tendencjom uprzemysłowienia sprzyjała również akcja rządowa, zmierzająca do likwidacji jeszcze niedawno stosunkowo wysokiego bezrobocia. W ostatnim kwartale r. ub. Rząd powołał do życia specjalną komisję, której zadaniem jest poszukiwanie nowych rentownych dziedzin pracy i przedstawianie czynnikom oficjalnym wniosków, dotyczących otwierania nowych przedsiębiorstw. Zauważyć jednakowoż należy, że komisja ta rozpoczęła swe prace już w momencie, kiedy pod impulsem inicjatywy prywatnej proces uprzemysłowienia był w pełnym toku.

Proces uprzemysłowienia objął w najmniejszym stopniu stare, typowe gałęzie wysoko wartościowej szwedzkiej wytwórczości przemysłowej. W dziedzinie wytwórczości maszyn, separatorów, motorów spalinowych, aparatów telefonicznych, a więc znanych i dawno na rynkach europejskich wprowadzonych szwedzkich wytworów przemysłowych, zdolność wytwórcza zakładów utrzymała się w ostatnich latach na naogół niezmiennym poziomie. Rozbudowa w tej dziedzinie nie była możliwa, choćby ze względu na straty w eksporcie. Wzrost zapotrzebowania na te artykuły w kraju nie był w stanie wyrównać ubytku rynków zagranicznych. Nie znaczy to, by w poszczególnych wypadkach nie nastąpiły rozszerzenia istniejących zakładów. Również i rozbudowa wytwórczości gałęzi przemysłu, wytwarzających wielkie masowe produkty eksportowe, nie jest miarodajna dla oceny obejmującej produkcję szwedzką fali industria-

lizacyjnej, jakkolwiek na tym odcinku widoczny jest w przeciwieństwie do wyżej omówionego dość wyraźny postęp.

Wytwórczość wyrobów drzewnych oraz celulozy utrzymywała się naogół na tym samym poziomie, co w latach poprzednich. Natomiast wytwórczość masy sulfatowej i sulfatowej oraz papieru kopertowego i gazetowego znacznie wzrosła, zarówno w wyniku większego wyzyskania istniejących urządzeń wytwórczych, jak również wskutek dokonania nowych inwestycji.

Proces uprzemysłowienia występuje jednakowoż z największą siłą w trzeciej grupie wytwórczości, reprezentowanej dotychczas bądź przez jedynie nieliczne i nieprzedstawiające poważniejszego znaczenia zakłady wytwórcze, bądź też w których nie istniała dotychczas w ogólności wytwórczość krajowa, a powstałe przedsiębiorstwa są na szwedzkim terenie całkowicie nowe. Grupa ta obejmuje np. przemysł włókienniczy, cały szereg nowych gałęzi przemysłu żelaznego, wytwórczość konserw i czekolady, produkcję kosmetyków, mydła, poszczególne gałęzie przemysłu skórniczego i futrzarskiego, przemysł gumowy, wytwórczość zabawek, wyrobów szklanych, torebek skórzanych i t. p. — jednym słowem, wielką liczbę najróżnorodniejszych warsztatów pracy.

Dokonywujący się proces uprzemysłowienia jest naogół procesem zdrowym, opartym o naturalne podstawy. Surowce muszą być cprawda przeważnie sprowadzane z zagranicy. Na miejscu istnieje jednak dostateczna liczba rąk do pracy, a przedewszystkiem wyjątkowo wysokie zapotrzebowanie na wytwarzane artykuły. Z nielicznymi ograniczeniami wszystkie te nowe gałęzie produkcji mogą być określone jako zorientowane transportowo, to znaczy, że okazuje się rentowniejszem wytwarzanie przy pomocy surowców zagranicznych gotowego fabrykatu w miejscu jego spożycia, zamiast sprowadzania go już jako wytworu gotowego przy wliczeniu doń kosztów surowca, a także i wyższych kosztów transportu gotowego towaru. Zewnętrznym impulsem dla zwiększającego się samozaopatrzenia jest nacisk, jaki wywiera zmniejszanie się możliwości wywozowych.

Zmniejszanie się możliwości tych w połączeniu z postępnymi uprzemysłowienia musi wywrzeć w przyszłości trwały i poważny wpływ na kształtowanie szwedzkiego przywozu. Zależy to, oczywiście, w dużej mierze od tego, czy istniejące obecnie warunki produkcyjne utrzymają się przez czas dłuższy, a także i od dalszych tendencji światowej polityki handlowej. Liberalizacja tej polityki, skasowanie nadmierne wysokich murów celnych oraz ograniczeń kontyngentowych mogłaby postawić pod znakiem zapytania dalsze uprzemysławianie szwedzkiej gospodarki.

Dr. B. Rm.

HOLANDJA

SYTUACJA BUDŻETOWA I WALUTOWA. — Przy okazji realizacji nowej polityki gospodarczej Premiera Laval'a we Francji słusznie zwraca się zarówno ze strony czynników oficjalnych, jak i prasy fachowej uwagę, że warunkiem uzdrowienia sytuacji gospodarczej jest nietylko zrównoważenie budżetu, lecz i poczynienie szerszych posunięć przystosowawczych, popularnie zwanych deflacją. Nie ulega jednak wątpliwości, że obie te kategorie zarządzeń muszą się nawzajem uzupełniać

że—poza—deflacja wydatków publicznych nie może następować po obniżce celowej poziomu innych elementów gospodarki, zważywszy już choćby na to, że obniżenie owego ogólnego poziomu następuje w części samorzutnie z chwilą ujawnienia się depresji. Ostatnie miesiące są okresem, kiedy szczególnie dobitnie wystąpiła w szeregu krajów doniosła rola sytuacji finansów publicznych dla życia gospodarczego kraju. Niezależnie od przesłanki czysto gospodarczej natury zaczął deficytu budżetowego poprzez psychikę mas jest również niezmiernie doniosły.

Podobnie, jak we Francji, problem trudności gospodarczych w Holandji, trudności bardzo różnorodnych, ale w dużej mierze związanych ze zbyt małą obniżką w czasie kryzysu poziomu gospodarki: jej „stopy życiowej” — z biegiem czasu zaczął się coraz bardziej uosabiać w zagadnieniu finansów publicznych — w problemie deficytów budżetowych. Na tem tle powstały również zanotowane w ostatnim tygodniu lipca r. b. jaskrawe perturbacje walutowe.

Deficyt budżetu państwowego w Holandji — po szeregu lat z nadwyżkami — jest zjawiskiem stałym od 1931 r. Ilustruje to następujące zestawienie (w miljn Hfl.; nadwyżka +, deficyt —):

1926	+ 66	1931	— 45
1927	+ 75	1932	— 76
1928	+ 57	1933	— 58
1929	+ 58	1934	— 73
1930	+ 28		

Zaznaczyć należy, że w okresie kryzysu szereg wydatków czyniony był poza budżetem. W każdym razie rezerwy zostały skosmowane bardzo prędko, a że i inne organizmy publiczne prowadziły gospodarkę deficytową — dług publiczny wzrósł bardzo poważnie. Dług skonsolidowany, wynoszący w 1914 r. Hfl. 1 148 miljn. i Hfl. 2 416 miljn. w 1925 r., spadł do 1932 r. do Hfl. 2 348 miljn., obecnie sięga ok. Hfl. 2 700 miljn. Do tej sumy dodać należy Hfl. 2 510 miljn. długów samorządów oraz Hfl. 280 miljn. długów prowincjonalnych, co stanowi łącznie Hfl. 5 5 miljard., czyli na głowę ludności Hfl. 645.

Od 1933 r. dążenie do zmniejszenia deficytu budżetowego stanowi poważną troskę Holandji. Kilkakrotnie przeprowadzano masowe redukcje wydatków, ale jedno-

ześnie pozycja dochodów nie była pozostawiona bez uwagi, co wyraziło się w szeregu posunięć fiskalnych. Mimo tych wszystkich „redukcji” wydatków pozostają one obecnie na poziomie nie niższym niż w latach wysokiej konjunktury, co tłumaczy się, że redukcje obejmują preliminowane wydatki, z reguły wyższe niż zeszlenczone wydatki faktyczne. Utrzymywanie wydatków na poziomie, czy też powyżej poziomu przedkryzysowego jest niewątpliwie jednym z ważniejszych powodów niedomagań gospodarczych Holandji. Ale i liczne podwyżki obciążeń są w niezgodzie z tendencją gospodarki kraju. Poniżej podajemy dla porównania sumy budżetowe z lat 1926 i 1934 (w miljn. Hfl.):

	1926	1934
Dochody . . .	679	602
Wydatki . . .	613	675

Mimo więc pozorów ożywionej akcji deflacyjnej wydatki są raczej wyższe niż przed kryzysem. Rzecz prosta, że polityka ta doprowadziła w r. b. do poważnego pogorszenia sytuacji gospodarczej kraju, wyrażającego się w kolosalnym spadku obrotów zagranicznych i osłabieniu tętła życia gospodarczego.

Bezpośrednim powodem do zanotowanych w ub. tygodniu perturbacji i paniki był — jak już wspomniano¹⁾ — zatarg Rządu z Parlamentem na tle dalszych, proponowanych przez Rząd, zarządzeń deflacyjnych. Zatarg ten doprowadził, jak wiadomo, do utworzenia — po parodniowym przesileniu i nieudanej misji prezesa stronnictwa katolickiego P. Aalberse — gabinetu Colijna, bardzo mało różniącego się od poprzedniego. Ale miarą pesymistycznej oceny sytuacji i, być może, roli propagandy za dewaluacją, mogą być objawy zewnętrzne parodniowej paniki. I tak, w okresie tygodniowym Bank Niderlandzki wykazał stratę złota w wysokości Hfl. 131 miljn. (z Hfl. 688 do 557 miljn.); niezależnie od podwyżki dyskonta z 3% do 6% pozycja kredytów, udzielonych przez Bank, wzrosła dwukrotnie o Hfl. 113 miljn.

Powrót do władzy P. Colijna, uchodzącego za niezłomnego szermierza deflacji i stałości waluty, zahamował te ujemne objawy, które groziły katastrofą w bliskiej już przyszłości. Nie ulega jednak

¹⁾ P. zesz. 30, str. 952.

wątpliwości, że — w celu definitywnego zażegnania groźby dewaluacji — Rząd będzie musiał poprowadzić akcję deflacyjną nieskończenie głębszą i szerszą niż liczne dotychczasowe próby, uwięzione nikłymi tylko wynikami.

b. w.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

**ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW
ZBOŻOWYCH.** — Ceny w okresie 14÷27/VII r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	14÷20/VII	22÷27/VII	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszenica			
Berlin . . .	21'20	21'20	—
Praga . . .	183'45	183'45	—
Chicago . . .	3'41	3'63	+ 6'4
Buenos Aires	2'10	2'33	+10'9
Liverpool . .	2'90	3'02	+ 4'1
Wiedeń . . .	35'25	34'00	— 3'6
Hamburg . . .	5'10	5'17	+ 1'4
Żyto			
Berlin . . .	17'20	17'20	—
Praga . . .	144'67	144'67	—
Chicago . . .	1'79	1'82	+ 1'6
Wiedeń . . .	24'00	24'20	+ 0'8
Hamburg . . .	2'55	2'63	+ 3'1
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	127'70	127'70	—
Chicago . . .	2'52	2'61	+ 3'5
Buenos Aires	1'70	1'89	+11'2
Liverpool . .	—	4'14	—
Wiedeń . . .	24'50	25'37	+ 3'5
Hamburg . . .	3'15	3'23	+ 2'5
Jęczmień browarowy			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	147'00	147'00	—
Chicago . . .	2'18	2'18	—
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	—	—	—

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEÓZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz. 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, ⅛ str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, ¼ str. — zł 80, ⅛ str. — zł 70, ⅓ str. — zł 55, ⅙ str. — zł 40, ⅓ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilansowe i t. p do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Kolej Lokalna Toruń — Lubicz

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

na piątek dn. 16 sierpnia 1935 r. godzinę 13 w sali posiedzeń Zarządu Miejskiego w Toruniu, Ratusz, I piętro, pokój Nr. 15 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Powzięcie uchwał w sprawie sprawozdania Rady Nadzorczej i Zarządu z działalności Spółki w 1934 r., bilansu per 31/XII 1934 r., rachunku zysków i strat za 1934 r., podziału czystego zysku, sprawozdania Komisji Rewizyjnej oraz udzielenia absolutorium władzom Spółki;
- 3) Powzięcie uchwał w przedmiocie rozwiązania i likwidacji Spółki;
- 4) Ustanowienie likwidatorów i ustalenie ich uprawnień;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 6) Ustalenie liczby członków Zarządu;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, złożą swe akcje w Zarządzie Spółki w Toruniu, ul. Bydgoska 52, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z tem, że akcje nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż.

Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcyj u notariusza lub w instytucji kredytowej.

W zaświadczeniu należy wymienić liczby akcyj i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zamiast złożenia akcyj, będących w posiadaniu Skarbu Państwa i związków komunalnych, wystarcza złożenie urzędowego zaświadczenia kasy, w której akcje są przechowane.

1827a

II OGŁOSZENIE

z uzupełnieniami w myśl § 16 statutu Spółki Akcyjnej
Zarząd Spółki Akcyjnej

„Kolej Lokalna Toruń—Czarnowo“

zwołuje w myśl art. 393 § 1 kodeksu handlowego

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej Kolei Lokalnej Toruń — Czarnowo na dz. 16 sierpnia 1935 r. na godz. 11, do Torunia — Ratusz — sala posiedzeń Magistratu, pokój nr. 15 na które zaprasza wszystkich do głosowania uprawnionych akcjonariuszów.

Porządek obrad obejmuje:

- 1) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- 1a) Zatwierdzenie kooptacji 1 członka Rady Nadzorczej, dokonanej dn. 20/XII 1934 r.;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki, bilansu oraz rachunków zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1934 r.;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 4) Powzięcie uchwały co do pokrycia niedoboru;
- 5) Sprawa rozwiązania i likwidacji Spółki Akcyjnej Kolei Lokalnej Toruń — Czarnowo;
- 6) Ustanowienie likwidatorów i ustalenie ich wynagrodzenia;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 8) Sprawa eksploatacji kolei Toruń — Czarnowo od dn. 1 stycznia 1935 r.;
- 9) Wolne wnioski.

Przedstawiciele Skarbu Państwa i związków samorządowych wykonywać mogą prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu, o ile przedłożą urzędowe poświadczenie, dotyczące posiadania odnośnych akcyj. Akcjonariusze prywatni winni złożyć akcje Spółki conajmniej 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki w Toruniu lub u notariusza Zakrzewskiego w Toruniu, ul. Chełmińska Nr. 4.

Toruń, dn. 27 lipca 1935 r.

Kolej Lokalna Toruń — Czarnowo, Sp. Akc.

Zarząd: (—) Bolt

1892

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Włakiennicza Spółka Akcyjna N. Eitogon i S-ka“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 sierpnia r. b. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki, w Łodzi, przy ul. Sienkiewicza Nr. 82/84

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

Zmiana § 6 statutu Spółki.

Do § 6 statutu, który obecnie brzmi: „Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd nie później, niż w ciągu pięciu miesięcy po upływie roku obrotowego“, proponuje się dodać: „Walne Zgromadzenie odbywają się bądź w miejscu siedziby Spółki, bądź w Warszawie, bądź też w jednej z miejscowości województwa łódzkiego, według uznania Zarządu. W razie zwołania Walnego Zgromadzenia w trybie art. 395 § 1 kodeksu handlowego, Zgromadzenie odbywa się w miejscu siedziby Spółki“.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Zgromadzeniu, winni akcje złożyć w biurze Spółki w Łodzi, Sienkiewicza 82/84 przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, z zastrzeżeniem, że akcje te nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, przewidziane w art. 399 § 2 Kodeksu Handlowego.

1843/29—81

III OGŁOSZENIE

o subskrypcji nowej emisji akcyj

Spółki Akcyjnej Elektrownia w Kielcach

na mocy art. 436 Kodeksu Handlowego

Zarząd Elektrowni w Kielcach, Spółki Akcyjnej, stosownie do art. 436 Kodeksu Handlowego, podaje niniejszem do wiadomości swych Akcjonariuszy, że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki z dnia 29 marca 1935 r. powzięło uchwałę

O PODWYZSZENIE KAPITAŁU AKCYJNEGO SPÓŁKI

z zł 500 000 do zł 2 000 000, t. j. o zł 1 500 000, drogą wypuszczenia nowej emisji akcyj w ilości 6 000 sztuk na okaziciela po zł 250 nominalnej wartości każda, po kursie emisyjnym zł 250 za akcje, przychem prawo objęcia akcyj nowej emisji zostało przyznane wyłącznie dotychczasowym Akcjonariuszom.

Subskrypcja i wpłaty na nowe akcje są przyjmowane w siedzibie Zarządu Spółki w Kielcach, ul. Sienkiewicza Nr. 59, w wysokości pełnej nominalnej wartości subskrybowanych akcyj do dn. 24 sierpnia 1935 r.

O ile nowa emisja akcyj nie będzie zgłoszona do zarejestrowania w terminie 2 miesięcy od daty zamknięcia subskrypcji, zapisujący się na akcje przestaje być zapisem związany.

W razie niewykonania prawa poboru nowych akcyj przez PP. Akcjonariuszy, Zarząd Spółki na podstawie art. 437 Kodeksu Handlowego udzieli Akcjonariuszom dodatkowego 2-tygodniowego terminu na wykonanie prawa poboru, o czym nastąpi oddzielne jednorazowe ogłoszenie.

1807/28—80—81

Dn. 10 listopada 1934 r.

II R. H. B X 1617

Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział II handlowy jako Sąd rejestrowy w sprawie firmy

POWSZECHNE DOMY SKŁADOWE, SPÓŁKA AKCYJNA WE LWOWIE Z SIEDZIBĄ WE LWOWIE, BŁONIA JANOWSKIE

postanawia wpisać do rejestru otwarcie likwidacji Spółki Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dn. 6 października 1934 r. Nr. rep. 1289/1934 postanowiono likwidację Spółki. Likwidatorami wybrani zostali: Karol Szandrowski i Stefan Szok. Podpis firmy nastąpi w ten sposób, że pod jej brzmieniem z dodatkiem, wskazującym na likwidację, umieszczą swoje podpisy obaj likwidatorzy łącznie. Do rejestru wpisano dn. 11 grudnia 1934 r.

1897

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Towarzystwo Ubezpieczeń „Piaś”, Spółka Akc.

stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 31 maja 1935 r. zaprasza PP. Akcjonariuszów na

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które się odbędzie dn. 19 sierpnia 1935 r. (poniedziałek) o godz. 18 w sali posiedzeń Towarzystwa w Warszawie, przy ul. Moniuszki Nr. 10 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego.
2) Obniżenie kapitału akcyjnego o sumę zł 500 000·00 przez umorzenie części akcji.

3) Zmiana §§ 3 i 7 statutu Spółki w związku z przewidzianym w poprzednim punkcie obniżeniem kapitału akcyjnego.

Dotychczasowe brzmienie tych paragrafów jest następujące:

§ 3. Spółka ma na celu prowadzenie działalności ubezpieczeniowej: I. bezpośredniej w działach ubezpieczeń: A. na życie. B. w działach rzeczowych: 1) od ognia, 2) od skutków przerwy w ruchu przedsiębiorstw z powodu ognia (chomage), 3) od kradzieży z włamaniem, 4) szyb, 5) transportów, 6) żywego inwentarza, 7) od nieszczęśliwych wypadków, 8) od odpowiedzialności cywilnej, 9) samochodów (auto-casco), 10) od gradobicia, owadów i zarazy. II. pośredniej we wszystkich działach ubezpieczeń.

§ 7. Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 2 000 000·00 (dwa miliony) pełnowpłaconych. Kapitał ten jest podzielony na 20 000 (dwadzieścia tysięcy) akcji po zł 100 (sto) nominalnej wartości każda. Na działalność w dziale ubezpieczeń na życie przeznaczają się z kapitału akcyjnego suma zł 500 000·00 (pięćset tysięcy); pozostała część wynosząca zł 1 500 000·00 (jeden milion pięćset tysięcy) przeznaczona jest na działalność we wszystkich innych działach ubezpieczeń przez Spółkę uprawianych.

Projektuje się następujące brzmienie:

§ 3. Spółka ma na celu prowadzenie działalności ubezpieczeniowej I. bezpośredniej w działach ubezpieczeń rzeczowych: 1) od ognia, 2) od skutków przerwy w ruchu przedsiębiorstw z powodu ognia (chomage), 3) od kradzieży z włamaniem, 4) szyb, 5) transportów, 6) żywego inwentarza, 7) od nieszczęśliwych wypadków, 8) od odpowiedzialności cywilnej, 9) samochodów (auto-casco), 10) od gradobicia, owadów i zarazy; III. pośredniej we wszystkich działach ubezpieczeń.

§ 7. Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 1 500 000·00 (jeden milion pięćset tysięcy) pełnowpłaconych, kapitał ten jest podzielony na 15 000 (piętnaście tysięcy) akcji po zł 100·00 (sto) nominalnej wartości każda.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne, o ile na niem reprezentowanym będzie stosownie do § 21 statutu Spółki, nie mniej niż jedna czwarta ogólnej ilości akcji.

PP. Akcjonariusze, posiadający akcje na okaziciela, a chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w kasie Spółki swe akcje, względnie świadectwa depozytowe, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia stosownie do przepisów art. 399 K. H.

1851a

II Ogłoszenie o otwarciu likwidacji Spółki**Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce, Sp. Akc. w likwidacji**

XXXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce” uchwalilo w dn. 22 czerwca 1935 r.

OTWARCIE LIKWIDACJI SPÓŁKI Z DN. 1 LIPCA 1935 R.

Wobec tego wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzycielności do dn. 3 marca 1936 r. w Biurze Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1, II p.

„Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce, S. A. w likwidacji.

Inż. Seweryn Andrzejewski m. p.
Kazimierz Kominkowski m. p.
Dr. Wacław Lewicki m. p.
Mgr. Jan Zajac m. p.

1905

Dyrekcja Spółki Akcyjnej pod firmą

„Bank Handlowy w Warszawie”, Spółka Akc.

podaje do wiadomości, że uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki z dn. 30 kwietnia 1935 r., zatwierdzoną postanowieniem Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 18 czerwca 1935 r. („Monitor Polski” z dn. 6 lipca 1935 r. Nr. 152) postanowione zostało: a) zmniejszyć kapitał zakładowy o zł 15 000 000·00, czyli do zł 15 000 000·00; podwyższyć obniżony w sposób powyższy kapitał zakładowy o zł 10 000 000·00, a to o zł 2 500 000·00 w drodze emisji 25 000 sztuk akcji, przeznaczonych dla akcjonariuszów Banku Angielsko-Polskiego Spółki Akcyjnej, na podstawie połączenia (fuzji) tegoż Banku z Bankiem Handlowym w Warszawie i o pozostałe zł 7 500 000·00 w drodze emisji 75 000 sztuk akcji.

Zawiadamiając o uchwalonem, wyżej pod a) wskazanem, obniżeniu kapitału zakładowego Dyrekcja Banku wzywa wierzycieli Spółki, aby jeżeli nie zgadzają się na to obniżenie, wnieśli swe sprzeciw w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia.

1826/29—31—33

III OGŁOSZENIE

Dyrekcja Spółki Akcyjnej pod firmą

„Bank Handlowy w Warszawie”, Spółka Akc.

podaje do wiadomości, iż uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki z dn. 30 kwietnia 1935 r., zatwierdzoną postanowieniem Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 18 czerwca 1935 r. („Monitor Polski” z dn. 6 lipca 1935 r. Nr. 152) postanowione zostało: zmniejszyć kapitał zakładowy o zł 15 000 000·00, czyli do zł 15 000 000·00; podwyższyć obniżony w sposób powyższy kapitał zakładowy o zł 10 000 000·00, a to o zł 2 500 000·00 w drodze emisji 25 000 sztuk akcji, przeznaczonych dla akcjonariuszów Banku Angielsko-Polskiego Spółki Akcyjnej na podstawie połączenia (fuzji) tegoż Banku z Bankiem Handlowym w Warszawie i o pozostałe zł 7 500 000·00 w drodze emisji 75 000 sztuk akcji również po zł 100·00 nominalnej wartości każda.

Na mocy art. 436 i nast. kod. handlowego zaoferowuje się te ostatnie akcje dotychczasowym akcjonariuszom, przyczem zawiadamia się, że dokonywane na podstawie powołanej uchwały Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 30 kwietnia 1935 r. podwyższenie kapitału Spółki o zł 7 500 000·00 uskutecznione zostaje na następujących warunkach: prawu poboru podlega 75 000 sztuk akcji na okaziciela po zł 100·00 wartości nominalnej każda; cena emisyjna wynosi zł 101·00 za jedną akcję; nowe akcje uczestniczyć będą w dywidendzie od dn. 1 lipca 1935 r.; pierwszeństwo do nabycia akcji nowej emisji mają dotychczasowi akcjonariusze w stosunku jednej nowej akcji na taką ilość akcji złotych dotychczasowej emisji, które reprezentują wartość nominalną zł 400·00, po uwzględnieniu zaś obniżenia kapitału akcyjnego Banku do sumy zł 15 000 000·00, reprezentować będą wartość nominalną zł 200·00; akcjonariusze winni wykonać swe prawo poboru w terminie do upływu trzech tygodni od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia; wpłaty na nowe akcje przez dotychczasowych akcjonariuszów winny być dokonane w siedzibie Banku Handlowego w Warszawie, Spółki Akcyjnej, lub w którymkolwiek z jego oddziałów, w pełnej wysokości t. j. w sumie zł 101·00 za każdą nową akcję, w terminie dla wykonania poboru określonym; w razie niewykonania prawa poboru przez dotychczasowych akcjonariuszów oraz nieuiszczenia wpłat na akcje w powyższym terminie, zostanie wyznaczony drugi termin poboru pozostałych akcji przez wszystkich dawnych akcjonariuszów, przyczem dodatkowy przydział akcji nastąpi w stosunku do zgłoszeń; akcje nieobjęte Dyrekcją przydzielą według swego uznania; zapisujący się na akcje przestaje być zapisem związany, jeżeli nowa emisja nie będzie zgłoszona do zarejestrowania do dn. 1 stycznia 1936 r.

1825/29—30—31

Samolot skracą podróż!!!

Zarząd Cukrowni „Woźuczyn“, Spółki Akc.

zawiadamia P.P. Akcjonariuszów, że w dn. 31 sierpnia 1935 r. o godz. 11 odbędzie się w sali Banku Cukrownictwa, Oddział w Warszawie, ul. Karowa Nr. 20

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1934/35 i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35 i udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku;
- 5) Udzielenie Zarządowi upoważnienia do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych;
- 6) Zmiany statutu:

a) **obecne brzmienie** § 24, mianowicie: „Członkowie Zarządu otrzymują za swą pracę wynagrodzenie drogą odliczenia części rocznych zysków. Walne Zgromadzenie może nadto wyznaczyć stałe uposażenie w formie pensji” — **zmienia się** następująco: „Członkowie Zarządu otrzymują stałe wynagrodzenie w formie pensji oraz renumerację według uchwał Walnego Zgromadzenia”;

b) w paragrafie 25 dodaje się po słowach: „Komisja Rewizyjna składa się” słowo: „co najmniej”;

c) **obecne brzmienie** § 27, mianowicie: „Z zysku rocznego, jaki pozostanie po odliczeniu wszystkich wydatków i strat oraz umownych tantjem, potrąca się co najmniej 8% od sta na kapitał zapasowy Spółki i po 2% od sta na wynagrodzenie dla każdego Członka Zarządu oraz odpisy na umorzenie. Resztę zysków przeznaczają się na dywidendę dla akcjonariuszów, o ile Walne Zgromadzenie nie postanowi inaczej” **zmienia się** następująco: „Zysk Spółki stanowi dochód, pozostały po odliczeniu wszystkich kosztów i strat, po opłaceniu procentów od długów i kredytów oraz po potrąceniu amortyzacji ruchomego i nieruchomego majątku.

Z tak wyprowadzonego zysku wydziela się w porządku następującym:

- a) 10% na kapitał zapasowy,
- b) dodatkowe wynagrodzenie lub renumerację dla Członków Zarządu i pracowników,
- c) drogą specjalnej uchwały Walnego Zgromadzenia dotacje rezerwowych funduszy ze specjalnym przeznaczeniem, jak: sanacyjny, inwestycyjny, wierzytelności wątpliwych, strat kursowych, szkód elementarnych i t. p.,
- d) resztę zysku przeznaczają się na dywidendę dla akcjonariuszów, o ile Walne Zgromadzenie nie postanowi inaczej”.
- 7) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wnioski P.P. Akcjonariuszów zgłoszone ustawowo;
- 10) Wnioski Zarządu.

Posiadacze akcji winni złożyć przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Biurze Zarządu w Warszawie, ul. Karowa 20, swe akcje lub kwity, wydane jako dowód złożenia akcji u polskiego notariusza, lub też w instytucji kredytowej krajowej. Na kwitach powinny być oznaczone numery akcji oraz umieszczona adnotacja, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Warszawa, dn. 1 sierpnia 1935 r.

1910

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Modrzejów—Hantke, Zjednoczone Zakłady Górniczo-Hutnicze

ma zaszczyt zawiadomić P.P. Akcjonariuszów, że w dn. 16 sierpnia 1935 r. o godz. 17 w lokalu biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

Reasumpcja uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 28 sierpnia 1928 r. i ustalenie terminu wypłaty dywidendy za 1927 r.

Akcje na okaziciela i zastępujące je zaświadczenia będą przyjmowane w biurze Zarządu w dniu powszednie w godz. od 10 do 12 aż do dn. 9 sierpnia r. b. włącznie.

1902

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrowni Strzyżów

zawiadamia P.P. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się dn. 29 sierpnia 1935 r., t. j. w czwartek o godz. 5 popoł. w Warszawie w Biurze Zarządu Sp. Akc. Cukrowni Strzyżów przy ul. Krakowskie Przedmieście 17 m. 22, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok operacyjny 1934/35, oraz odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat, oraz podziału zysków za rok operacyjny 1934/35; udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 4) Zatwierdzenie budżetu na rok operacyjny 1935/36 oraz wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski P.P. Akcjonariuszów.

Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli akcje lub kwity depozytowe na te akcje w Biurze Zarządu Spółki, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 17 m. 22.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Formiarsz“ Fabryka Kopyt i Szpilek Drewnianych w Pustelniku

podaje do wiadomości P.P. Akcjonariuszów, że w dn. 13 sierpnia 1935 r. o godz. 18 odbędzie się w siedzibie Spółki przy ul. Długiej 25 w Warszawie

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z obecnego stanu Spółki;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Votum zaufania dla Zarządu i wybory Zarządu oraz Rady Nadzorczej;
- 5) Dzierżawa fabryki w Pustelniku oraz oddziału w Warszawie;
- 6) Wolne wnioski.

P.P. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 20 statutu — nie później niż na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje ewentualnie kwity o przyjęciu tychże do depozytu przez instytucje kredytowe.

1872

„Formiarsz” Spółka Akcyjna

Pierwsza Krajowa Fabryka Manometrów, Termometrów i Przyrządów Laboratoryjnych Henryk Neuman, Spółka Akcyjna WŁOCŁAWEK

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 238 794.17; Ruchomości zł 65 177.30; Kasa i banki zł 853.91; Papiery procentowe zł 384.00; Weksle zł 512.00; Materjały zł 29 458.85; Wyroby zł 44 658.65; Dłużnicy zł 11 625.81; Sumy przechodnie zł 151.20; Depozyty zł 1 050.00; Strata za 1933 rok zł 7 967.46; Strata za 1934 rok zł 956.37; Razem zł 401 589.72.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 200 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 82 845.95; Kapitał zapasowy zł 13 530.61; Wierzyteln. krótkoterm. zł 81 753.49; Różni zł 17 590.90; Niepodniesiona dywidenda zł 3 424.00; Wierzyteln. przedwojenne zł 662.92; Rezerwa podatkowa zł 207.61; Sumy przechodnie zł 524.24; Kaucje zł 1 050.00; Razem zł 401 589.72.

Straty i zyski za 1934 r.

WINIEN. — Robocizna zł 25 092.31; Materjały zł 6 265.60; Podatki zł 3 269.46; Świadczenia soc. zł 3 047.48; Koszty handlowe zł 10 745.78; Razem zł 48 420.63.

MA. — Zysk na wyrobach zł 47 464.26; Strata za 1934 r. zł 956.37; Razem zł 48 420.63.

1912

PODRÓŻUJJCIE SAMOLOTAMI

Zarząd Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Schelbiera i L. Gronmana, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w piątek, dn. 30 sierpnia 1935 r. o godz. 11 przed poł. w gmachu Zarządu przy ul. Targowej Nr. 65 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i r-ku zysków i strat za rok operacyjny 1934 oraz pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku wzgl. pokrycia straty za rok 1934;
- 5) Ustalenie planu działalności na rok 1935;
- 6) Wybory 1 członka Zarządu, dwóch członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz określenie wynagrodzenia Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu lub zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni zastosować się do art. 394, 399 i 405 Kodeksu Handlowego („Dz. Ust. R. P.” poz. 502/1934 r.).

Stosownie do § 13 Statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, o ile przybędą na nie akcjonariusze lub ich pełnomocnicy, reprezentujący łącznie conajmniej $\frac{1}{2}$ kapitału akcyjnego.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w powyższym dniu, takowe na zasadzie § 14 statutu odbędzie się w tymże lokalu i z tymże programem w piątek, dn. 20 września 1935 r. o godz. 11 rano w drugim terminie, a wtedy Walne Zgromadzenie będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na niem kapitału akcyjnego. Dodatkowych ogłoszeń i zawiadomień o wyznaczeniu nowego terminu Zgromadzenia na zasadzie § 15 statutu nie dokonywa się.

1904/31—83

„Cukrownia Trawniki”, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 marca 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 52 068·00; Budowle zł 1 303 522·59; Urządzenia techniczne zł 1 337 939·42; Inwentarz żywy zł 1 690·00; Inwentarz martwy zł 151 638·64; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 788 920·51; Papiery procentowe zł 151 926·62; Materiały pomocnicze zł 22 669·77; Melas zł 900·60; Dłużnicy: z tytułu umów kartelowych z operacji handlowych zł 3 894·18; Różni zł 244 812·33; Sumy przechodnie zł 5 571·40; Suma bilansowa zł 4 065 554·06. Sumy pozabilansowe zł 45 667·92; Razem zł 4 111 221·98.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 200 000·00; Kapitał zapasowy zł 604 008·76; Kapitał inwestycyjny zł 70 000·00; Specjalna rezerwa z przerachowania zł 401 276·98; Kapitał amortyzacyjny zł 1 779 862·80; Zobowiązania: różni wierzyciele zł 10 405·52; Suma bilansowa zł 4 065 554·06. Sumy pozabilansowe zł 45 667·92. Razem zł 4 111 221·98.

Zobowiązań zagranicznych Spółka nie posiada.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszt administracji ogólnej zł 37 540·62; Dyrekcja i urzędnicy zł 28 723·02; Wydatki ogólne zł 14 846·48; Utrzymanie fabryki zł 42 624·01; Ubezpieczenie budynków i maszyn zł 14 466·29; Utrzymanie inwentarza żywego zł 900·07; Utrzymanie bocznicy kolejowej zł 1 179·96; Świadczenia społeczne zł 9 610·51; Podatki zł 33 928·58; Odprawy pracowników zł 182 010·29; Opłata wywozowa od cukru kamp. 1923/24 zł 2 674·87; Strata na inwentarzu żywym zł 1 060·00; Niezamortyzowana część ruchomości zł 16 906·22; Amortyzacja zł 22 937·98; Razem zł 409 408·90.

MA. — Za odstąpiony kontyngent zł 345 220·00; Dywidenda od akcji zł 8 509·60. Za niepodniesioną dywidendę za 1928/29 r. zł 362·25; Za procenty zł 23 902·41; Za różnicę kursową zł 2 550·02; Z tytułu funduszu wyrównawczego zł 11 835·67; Z tytułu nadwyżki rozliczeń kartelowych zł 14 416·99; Z tytułu różnicy na remanentach melasy zł 299·49; Za różne dochody zł 2 312·47; Razem zł 409 408·90.

1907

III OGŁOSZENIE O OTWARCIU LIKWIDACJI SPÓŁKI

Kolej Lokalna Muszyna—Krynica, Spółka Akcyjna w likwidacji

XIX Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Muszyna — Krynica” uchwaliło w dn. 23 maja 1935 r. otwarcie likwidacji Spółki z dn. 24 maja 1935 r.

Wobec tego

WZYWA SIĘ WIERZYCIELI SPÓŁKI

do zgłoszenia ich wierzytelności do dn. 8 lutego 1936 r. w Biurze Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jaśkiellońskiej Nr.1

„Kolej Lokalna Muszyna—Krynica, S. A. w likwidacji”

Dr. Otto Nadolski mp., Stanisław Wierzbicki mp.,
Bronisław Wójcik mp., Mgr. Jan Zajac mp.

1906

Krakowskie Towarzystwo Ubezpieczeń „Florjanka”

Spółka Akcyjna w Krakowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — I. Kasa zł 91 619·97; II. Instytucje kredytowe zł 52 377·40; III. Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 1 199 170·90; IV. Nieruchomości zł 4 088 709·07; V. Należność z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 39 053·67; VI. Agenci zł 964 650·34; VII. Różni z tytułu zaległej i bieżącej składki zł 464 092·37; VIII. Zakłady ubezpieczeń zł 977 035·11; IX. Inni dłużnicy zł 2 501 417·90; X. Ruchomości biurowe zł 87 913·43; XI. Inne aktywa zł 487 011·02; Razem zł 10 933 051·18.

STAN BIERNY. — I. Emitowany kapitał akcyjny (akcyj sztuk 25 000 po zł 100·00) zł 2 500 000·00; II. Inne kapitały i fundusze własne zakładu zł 897 262·09; III. Fundusz ubezpieczeniowy zł 431 045·45; IV. Rezerwa na nieuregulowane szkody zł 724 924·42; V. Należność z tytułu rezerwy składek zatrzymanej reasekuratorom przez zakład zł 1 487 901·28; VI. Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 75 567·00; VII. Długi hipoteczne zł 857 757·12; VIII. Agenci zł 146 087·05; IX. Zakłady ubezpieczeń zł 2 070 476·28; X. Inni wierzyciele zł 578 802·16; XI. Nieuiszczone podatki i opłaty zł 35 784·85; XII. Inne pasywa zł 114 934·25; XIII. Fundusz emerytalny zł 1 007 802·00; XIV. Zysk zł 4 707·23; Razem zł 10 933 051·18.

Rachunek zysków i strat za 1934 r.

ZYSKI. — I. Zysk w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od ognia zł 246 028·78, 2) od gradobicia zł 619·79, 3) od kradzieży zł 40 768·40, 4) od uszkodzeń samochodów zł 560·28; Razem zł 287 977·25; II. Czysty dochód z majątku zakładu zł 3 608·07; III. Zysk na kursie walut obcych zł 91 339·05; IV. Inne zyski nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) zysk z realizacji papierów wartościowych zł 128 306·90, 2) odzyskane należności zł 1 387·97, 3) odpisano z rezerwy na należności wątpliwe na pokrycie umorzonych należności wątpliwych zł 303 600·03; Razem zł 816 219·27.

STRATY. — I. Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 2 262·83, 2) od odpowiedzialności prawnej zł 25 245·08; razem zł 27 507·91; II. Niepodzielna część kosztów administracji zł 6 254·85; III. Umorzone należności wątpliwe zł 304 914·64; IV. Inne odpisy i straty nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) odpisano z wartości ruchomości zł 11 933·64, 2) odpisano z wartości nieruchomości zł 24 159·06, 3) emerytury wypłacone zł 488 444·26, z tego przeniesiono na fundusz emerytalny zł 152 292·76, różnica zł 336 151·50, 4) dotacja funduszu emerytalnego zł 18 708·99, 5) różne zł 81 881·45; V. Zysk zł 4 707·23; Razem zł 816 219·27.

Zysk zł 4 707·23 zostaje przeniesiony do przewidzianego statutem kapitału zapasowego.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w dn. 27 lipca 1935 r. zatwierdziło powyższy bilans oraz rachunek zysków i strat.

1901

SPROSTOWANIE

W ogłoszeniu (zesz. 30) firmy:

Przemysł Gumowy „Ardal”, Sp. Akc.

w wierszu 18 od dołu wydrukowano omyłkowo „od teje wysokości” — winno być „do teje wysokości”.

Towarzystwo Przemysłu Włóknistego, Sp. Akc.—Zarząd w Paryżu Société Anonyme de l'Industrie Textile — Siège Social à Paris

Bilans na dz. 31 grudnia 934 r.

STAN CZYNNY		Fr. franc.	Fr. franc.	STAN BIERNY		Fr. franc.	Fr. franc.
Aktywa unieruchomione:				Kapitał spółkowy		36 000 000'00	
Tereny przemysłowe		324 517'00		Fundusze rezerwowe:			
Teren powiększenia		305 801'80		Statutowy		1 195 398'05	
Nieruchomości:				Specjalny		1 250 000'00	2 445 398'05
Budynki przemysłowe i domy mieszkalne		6 190 553'50		Premja emisyjna			16 334 153'10
Magazyny, biura i lokale w Łodzi		247 326'00		Rezerwa na ryzyka bieżące: (portfele, dłużnicy, towary)			8 824 955'98
Nieruchomości w Berlinie		1 240 996'40		Akcepty			8 300 000'00
Urządzenia fabryczne:				Rachunki porządkowe			4 945 034'03
Urządzenia i narzędzia		11 497 304'86					
Nowe urządzenia		31 466'41					
Elektrownia		11 433 660'88					
" (inwestycje w 1934 r.)		117 558'32	31 387 185'17				
Bony trzydziestoletnie ¹⁾			10 422 000'00				
Gotowizna w kasach i bankierzy			2 108 801'69				
Portfel			7 097 062'20				
Dłużnicy i wierzyciele (saldo)			8 244 152'32				
Towary			9 068 358'88				
Zasoby fabryki			1 724 692'62				
Zyski i straty (saldo)			6 797 288'28				
1) Wartość realna bonów trzydziestoletnich wynosi		fr. 10 422 000'00					
z czego należy potrącić procenty należne, lecz których termin płatności jeszcze nie nastąpił, zaksięgowane na rachunku porządkowym		fr. 4 445 032'77					
pozostaje		fr. 5 976 967'23					
			<u>76 849 541'16</u>				<u>76 849 541'16</u>

1899

Francuska Spółka Akcyjna „Tow. Akc. Przemysłu Włóknistego“, Oddział w Częstochowie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA		zł	zł	PASYWA		zł	zł
I.—Majątek stały: Grunty		180 996'40		I.—Kapitały własne:			
Budynki: a) fabrycz.		3 734 267'87		Kapitał dla działalności w Polsce		5 000 000'00	
b) gospod.		425 277'15		Kapitał rezerwowo—wątliwe należności			10 873'30
c) mieszk. i skład.		1 151 717'47	5 492 258'89	Nadwyżka bilansowa pochodząca z przewalutowania			2 224 492'02
Maszyny i urządzenia techniczne		6 463 344'07		II.—Kapitał amortyzacyjny:			
Bocznice kolejowe i lokom. samochod.		98 673'57		a) saldo z roku ubiegłego		6 723 594'46	
Centrala elektr. i urząd. napędowe		3 970 388'13		b) dopisane w roku sprawozdawczym			6 723 594'46
Meble i urządzenia biurowe		153 914'20	10 686 319'97	III.—Zobowiązania. Wierzyciele:			
II.—Majątek płynny:				a) dostawcy krajowi		44 026'97	
Gotówka w kasie i bankach		368 519'04		b) dostawcy zagraniczni		440 485'07	
Papiery procent. (Pożyczka Narodowa)		131 280'00		c) różni		14 174'37	498 686'41
Weksle w portfelu i inkasie		2 578 069'89		Fundusze i zobowiązania specjalne:			
Akcje i udziały w innych przedsiębior.		695 233'27	3 773 102'20	1) fundusz bezrobocia		2 070'29	
Materiały: a) surowe		1 244 997'13		2) fundusz karny		888'08	
b) pomocnicze i pędne		717 624'89		3) podatek od uposażeń służbowych		4 757'43	
Półfabrykaty		991 269'45		4) Ubezpieczalnia Społeczna		16 467'28	24 183'08
Gotowe wyroby i towary		1 714 548'45	4 668 439'92	IV.—Zarząd Główny w Paryżu			25 361 785'45
Dłużnicy: a) odbiorcy		10 547 411'57		V.—Sumy przechodnie:			
b) dostawcy		14 645'91		Redyskonto portfela		75 492'21	
c) różni		37 525'40		Zobowiązanie z tytułu umowy konwencyjnej		24 000'00	
d) pożyczki		1 736 019'10	12 335 601'98	Podatek przemysłowy za mies. grudzień 1933 r.		22 277'46	
e) wątpliwe należności:				Pensje		35 425'50	157 195'17
1) weksle protestowane		15 038 741'19					
2) należności w postępowaniu rewindykac.		741 684'17					
3) inne		29 486'07	786 208'43				
III.—Podatek majątkowy—do umorzenia			127 171'74				
IV.—Sumy przechodnie—wydatki dotyczące okresu przyszłego			25 323'40				
V.—Inne aktywa (kaucja P. K. P.)			1 194'98				
VI.—Rachunek zysków i strat — saldo			2 105 188'38				
			<u>40 000 809'89</u>				<u>40 000 809'89</u>

1899

Francuska Spółka Akcyjna „Tow. Akc. Przemysłu Włóknistego“, Oddział w Częstochowie

Rachunek zysków i strat za 1934 r.

WNIEN	zł	zł	MA	zł	zł
Koszty fabrykacji:			Osiągnięto ze sprzedaży w 1934 r.:		
Zużyte materiały surowe i pomocn.	9 706 011·51		Przędzy	9 793 757·98	
Farbowanie przędzy	98 646·18		Węłny i odpadków	248 327·60	
Wynagrodzenie personelu techniczn.	274 838·07		Skór owczych	1 623 287·28	11 665 372·86
Robocizna:			Za zrealizowanie przedmiotów majątkowych		20 295·02
a) wydziałów produkcyjnych	639 934·03		Różne wpływy		3 945·19
b) wydziałów pomocniczych	183 232·70				11 689 613·07
Świadczenia socjalne	107 577·22		Straty za 1934 r.		2 105 188·38
Siła napędowa i oświetlenie	268 364·62	11 278 604·33			
Koszty administracji ogólnej		395 286·16			
Koszty handlowe		307 406·67			
Koszty związane ze sprzedażą:					
a) opakowanie	67 811·59				
b) przewóz kolejowy i asekuracja	180 913·47				
c) komisowe	313 496·37				
d) stawki konwencyjne	97 659·86				
e) koszty przynależności do Związku i Org.	20 589·20	680 470·49			
Podatki państwowe i komunalne:					
a) świadectwa przemysłowe i podatki różne	55 042·31				
b) podatek przemysłowy od obrotów 1934 r.	264 067·23				
c) opłaty stemplowe	29 051·83				
d) podatek dochodowy za 1933 r.	69 819·96				
e) podatki dodatkowe za lata ubiegłe	324 794·49	742 775·82			
Koszty kredytów—zapłacone procenty		129 367·51			
Różnice kursowe		22 203·49			
Odpisy amortyzacyjne — z remanentów materiałów pomocniczych		82 238·81			
Odpisy z rachunków dłużników		153 415·57			
Różne		3 032·60			
		13 794 801·45			13 794 801·45

Powyższe bilanse i rachunek zysków i strat zatwierdzone zostały przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 29 czerwca 1935 r. w Paryżu (siedziba Centrali).

1899

Cukrownia i Rafinerja „REJOWIEC“, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 marca 1935 r.

AKTYWA. — Grunty zł 24 458·40; Budynki zł 973 474·02; Maszyny i urządzenia techniczne zł 2 621 156·34; Nieukończone nowe urządzenia zł 1 170·09; Kolej i kolejki wąskotorowe zł 745 900·68; Inwentarz fabryczny zł 185 441·78; Gotówka w kasie i bankach zł 465 154·06; Papiery procentowe i udziały zł 163 516·64; Materiały magazynowe zł 200 928·67; Remanenty cukru, melasu i wysłodków zł 1 603 455·00; Dłużnicy zł 149 224·55; Centralna sprzedaż cukru i melasu zł 323 435·65; Sumy przechodnie zł 82 536·69; Gwarancje zł 3 586·00; Razem zł 7 543 438·57.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 2 900 000·00; Kapitał zapasowy zł 600 025·23; Kapitał amortyzacyjny zł 2 959 476·75; Wierzyciele zł 611 430·29; Rezerwa podatkowa zł 86 770·86; Sumy przechodnie zł 3 881·52; Zysk zł 381 853·92; Razem zł 7 543 438·57. Zobowiązań zagranicznych Spółka nie posiada.

Rachunek strat i zysków za rok 1934/35

WNIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 60 174·82; Koszty sprzedaży cukru zł 151 026·42; Koszty kredytów zł 5 453·58; Podatki państwowe i komunalne zł 144 439·86; Świadczenia socjalne zł 37 221·39; Koszty nabycia kontyngentu zł 345 220·00; Koszty fabrykacji zł 1 925 229·11; Wartość remanentów z ubiegłej kampanji: a) cukru zł 2 645 694·47, b) melasu zł 704·00, c) wysłodków zł 250·00; Amortyzacja zł 194 497·24; Zysk zł 381 853·92; Razem zł 5 891 764·81.

MA. — Dywidenda od akcji zł 6 485·00; Zwrot nadpłaconej daniny majątkowej zł 3 883·50; Zwrot premji asekuracyjnej zł 8 610·29; Wpływ za sprzedany cukier w okresie sprawozdawczym zł 3 904 510·19; Wartość remanentu cukru na 31/III 1935 zł 1 892 961·26; Wpływ za sprzedany melas w okresie sprawozdawczym zł 16 635·89; Wartość remanentu melasu na 31/III 1935 r. zł 2 511·00; Wpływ za sprzedane wysłodki w okresie sprawozdawczym zł 55 967·68; Wartość remanentu wysłodków na 31/III 1935 r. zł 200·00; Razem zł 5 891 764·81.

1908

Bank Akceptacyjny, Spółka Akc. w Warszawie

Bilans surowy na dz. 1 lipca 1935 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Państwowym Banku Rolnym zł 2 018 377·91; 2) Papiery wartościowe własne zł 18 571 859·42; 3) Papiery wartościowe kapitału zapasowego zł 349 992·34; 4) Dłużnicy z tytułu akceptowanych trat zł 164 012 349·18; 5) Sumy przechodnie zł 38 768 905·62; 6) Różne rachunki zł 54 035·50; 7) Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 321 168·82; Razem zł 224 096 688·79.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 20 000 000·00; 2) Kapitał zapasowy zł 450 915·87; 3) Akceptowane traty zł 164 010 962·01; 4) Sumy przechodnie zł 38 805 503·98; 5) Pobrana prowizja zł 148 300·85; 6) Pobrana prowizja na 1936 r. zł 182·97; 7) Dotacja Skarbu Państwa na obniżenie oprocentowania zł 680 823·11; Razem zł 224 096 688·79.

1896

I OGŁOSZENIE

Zarząd Kompanji Handlu Zamorskiego, Spółka Akc. w Gdyni

zawiadamia P.P. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 31 sierpnia 1935 r. o godz. 17, przy ul. Mołnieszki 6 w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie planu organizacyjnego i finansowego na 1935 r.;
- 2) Powzięcie uchwały co do rachunku zysków i strat;
- 3) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej, oraz wybory do Zarządu;
- 4) Wnioski P.P. Akcjonariuszów (Art. 57 Ustawy o Spółkach Akcyjnych).

1900

Łódzki Bank Depozytowy

Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans surowy na dz. 1 lipca 1935 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji . . .		1 284 923·32
Waluty zagraniczne (banknoty i monety)		436 824·40
Papiery wartościowe własne:		
a) bilety skarbowe	1 000·00	
b) papiery państwowe	266 858·74	
c) listy zastawne	251 254·07	
d) akcje	75 087·00	
e) zaśw. o wywozie kompens.	1 340·69	595 540·50
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		77 000·00
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego		631 929·61
Banki krajowe		679 866·45
Banki zagraniczne		3 151 514·39
Weksle zdyskontowane		15 853 403·97
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	1 969 423·24	
b) niezabezpieczone	2 409 334·24	4 378 757·48
Ruchomości		54 568·59
Nieruchomości		221 007·52
Koszty handlowe		737 694·00
Różne rachunki		296 653·18
Oddziały		2 615 898·58
Należności z tyt. transakcyj dewizowych na termin		5 565 163·54
		<u>36 580 745·53</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	2 520 000·00	
b) zapasowy	1 260 000·00	
c) amortyzacyjny	42 045·28	3 822 045·28
Wkłady:		
a) terminowe	2 313 532·74	
b) à vista	4 298 611·28	6 612 144·02
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		12 187 262·17
Zobowiązania inkasowe		99 721·24
Redyskonto weksli (w kraju)		1 976 471·65
Banki krajowe		695 266·42
Banki zagraniczne		662 297·57
Procenty, prowizje i różne zyski		1 323 955·23
Oddziały		2 822 358·97
Różne rachunki		496 246·99
Zyski z lat ubiegłych		342 469·64
Zobowiązania z tyt. transakcyj dewiz. na termin		5 540 506·35
		<u>36 580 745·53</u>

Gwarancje zł 2 604 030·16
 Inkaso zł 1 787 477·88

1899

Powszechny Bank Związkowy w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans surowy na dz. 30 czerwca 1935 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gospodarstwa Krajowego, Państw. Banku Roln., bony Funduszu Inwestycyjn. oraz kupony		1 674 632·77
Waluty zagraniczne		340 905·58
Papiery wartościowe własne:		
a) papiery państwowe	493 394·08	
b) papiery hipoteczne	998 712·38	
c) akcje	1 169 615·14	2 661 721·60
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		1 787 404·48
Towary		8 309·00
Banki krajowe		707 497·20
Banki zagraniczne		1 679 281·24
Weksle zdyskontowane		31 066 947·16
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	25 817 069·85	
b) niezabezpieczone	6 681 185·36	32 498 255·21
Pożyczki terminowe		4 499 023·86
Nieruchomości		5 031 799·98
Różne rachunki		6 528 590·87
Koszty		2 065 662·18
Oddziały		34 975 563·15
Należności z tyt. transakcyj dewizowych na termin i reportowych		12 394 740·16
		<u>137 920 334·44</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	8 000 000·00	
b) zapasowy	923 000·00	
c) inne rezerwy	585 000·00	
d) fundusz amortyzacyjny	506 328·64	10 014 328·64
Wkłady:		
a) terminowe	3 172 573·22	
b) à vista	7 710 418·49	
c) książeczki wkładowe	17 469 379·03	28 352 370·74
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		5 708 020·14
Zobowiązania inkasowe		2 882·12
Redyskonto weksli		20 664 890·55
Banki krajowe		2 873 657·75
Banki zagraniczne		14 422 853·63
Różne rachunki		6 131 918·67
Procenty, prowizje i różne zyski		2 405 236·44
Oddziały		34 992 919·41
Zobowiązania z tyt. transakcyj dewiz. na termin. i report.		12 351 256·35
		<u>137 920 334·44</u>
Gwarancje	zł 7 246 569·34	
Inkaso	zł 5 474 076·21	
		<u>zł 12 720 645·55</u>

1899

Firma Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi

Spółka Akcyjna w Warszawie

na mocy art. 441 Kodeksu Handlowego, niniejszym zawiadamia wierzycieli Spółki, że, stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia akcjonariuszów Spółki z dn. 8 czerwca 1932 r. KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁKI ZMNIEJSZONY ZOSTAŁ z zł 600 000 do zł 300 000.

1898

Włóczki—Wetny „Trójkąt w Kole“, Spółka Akcyjna

W B I A Ł E J

Bilans po dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — I. Aktywa w obrocie: a) Towary: 1) Przędza surowa zł 97 825·44; 2) Przędza w przeróbce zł 17 705·99; 3) Przędza barwiona zł 634 240·91; 4) Angora zł 8 621·01; 5) Materjały pomocnicze zł 29 893·40; 6) Materjały do robót ręcznych zł 26 794·21; b) Środki płynne: 1) Kasa zł 3 226·49; 2) Banki zł 54 836·20; 3) Weksle zł 11 055·47; c) Należności: 1) Odbiorcy zł 373 502·88; 2) Dostawcy zł 7 060·36; 3) Różni zł 12 038·24; II. Inne aktywa: 1) Pożyczka Narodowa zł 5 911·00; 2) Sumy przechodnie zł 38 817·60; 3) Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 500·00; III. Aktywa unieruchomione: 1) Maszyny i urządzenia zł 131 201·69; 2) Inwentarz biurowy zł 18 495·49; 3) Urządzenia w 11 sklepach fabr. zł 96 401·55; 4) Uprząż zł 4 805·68; 5) Konie zł 1 440·00; IV. Sumy pozabilansowe: 1) Zyra nasze na wekslach odbiorców zdysk. zł 150 081·79; 2) Weksle kaucyjne złożone nam do depozytu zł 50 716·00; **Ogółem suma bilansowa zł 1 775 171·40.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny zł 500 000·00; 2) Kapitał zasobowy zł 91 000·00; 3) Kapitał amortyzacyjny, saldo z roku ubiegł. zł 39 554·62 + amortyzacja za rok 1934 zł 23 791·48; II. Pożyczki długoterminowe zł 103 500·00; III. Aktywa pasywa: 1) Dostawcy zł 424 494·39; 2) Różni zł 101 570·60; IV. Inne pasywa: 1) Sumy przech. zł 120 211·75; 2) Dostawcy zł 61 686·78; 3) Fundusz gratyfikacyjny dla urzędników zł 2 222·24; V. Fundusz rezerwowy na pokrycie wątpl. należności: 1) Rezerwa z roku 1933 zł 860·96; 2) Zarezerwowano w r. 1934 zł 15 000·00; VI. Zyski: 1) Zysk przeniesiony z 1933 r. zł 6 346·95; 2) Zysk w roku operacyjnym 1934 zł 84 133·84; 1) Zyra nasze na wekslach odbiorców w obiegu zł 150 081·79; 2) Weksle kaucyjne złożone nam do depozytu zł 50 716·00; **Ogółem suma bilansowa zł 1 775 171·40.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 75 000·00.

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — 1) Koszty produkcji zł 369 730·77; 2) Koszty ogólne zł 207 841·98; 3) Koszty sprzedaży zł 274 819·02; 4) Odsetki zł 30 042·75; 5) Straty na dłużnikach zł 2 073·08; Rezerwa na pokrycie strat na dłużnikach zł 15 000·00; 6) Amortyzacja maszyn i urządzeń zł 19 414·00; 7) Strata na sprzedanym koniu zł 450·00; 8) Zysk w roku operacyjnym 1934 zł 84 133·84; **Razem zł 1 003 505·44.**

Ogólna suma podatków państw. i komun. zł 101 354·29.

MA. — 1) Zysk brutto zł 963 714·86; 2) Inne przychody zł 39 790·58; **Razem zł 1 003 505·44.** 1903

Towarzystwo Akcyjne Tadeusz Kowalski i A. Trylski

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 977 625·17; Ruchomości zł 125 824·06; Towary zł 768 722·40; Kasa, banki i papiery wartościowe zł 33 855·86; Dłużnicy zł 142 840·71; Strata za 1934 r. zł 4 459·84; **Razem zł 2 053 328·04.**

STAN BIERNY. — Kapitały: Zakładowy zł 1 530 000·00; Zapasowy i amortyzacyjny zł 118 980·17; Wierzyciele zł 404 347·87; **Razem zł 2 053 328·04.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty handlowe zł 41 121·07; Podatki i stemple zł 7 636·40; **Razem zł 48 757·47.**

ZYSKI. — Zysk brutto zł 34 871·06; Procenty zł 6 904·40; Różnice kurs. zł 2 522·17; Strata zł 4 459·84; **Razem zł 48 757·47** 1913

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna zł 12 — P. K. O. 7.860

Warszawa — Długa 50

W dniu 16 sierpnia r. ub.

weszła w życie ustawa z dn. 10/III 1934 r., nowelizująca rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7/VI 1927 r.

o prawie przemysłowym

Komentarz do tej ustawy, w opracowaniu Rady Ministerstwa Przemysłu i Handlu, P. Romana St. Śląskiego, p. t.

„Prawo przemysłowe”

został wydany nakładem tyg. „POLSKA GOSPODARCZA” i jest do nabycia w Administracji (Warszawa, ul. Elekoralna 2) oraz w większych księgarniach.

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	zł		zł
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnym uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarnier</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Kiurner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczym Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ XI — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
35) „ XVII — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVIII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczym	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan TurSKI</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI

P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLI I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMĄ DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYLOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYŁOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE, .. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRII, BELGII, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWII, ŁOTWY, WŁOCH, TUNISU, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

**REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8**

**PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE
WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY**

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINERYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ———

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWARTOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”, DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNIĄ UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLNA Gdynia, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO ———